

YENİ ÇAĞ

- **M. Rayman:** Barış, harp ve devrim
- **İ. İskenderi, İ. Bilen:** Anti-komünizm gerilemek zorundadır
- **V. Bonev:** Tekcephe mücadelesinde
- **xx:** Gençliğin sosyal alandaki faaliyetleri ve komünistler
- **T. Nina:** Karşı-devrimci darbe formülleri
- **xx:** Komünist ve işçi partileri hakkında kısa bilgiler

Özel sayfalar

- **xx:** TKP Merkez Komitesinin orduya çağırısı
- **A. Saydan:** Kıbrıs olayları ve sonuçları
- **A. S.:** Türkiyede devrim hareketinde ters akımlar: Devrimci strateji ve taktik (9)

8 (122)
Ağustos
1974

Bariş, harp ve devrim

Maks Rayman

*Alman Komünist Partisi Fahri Başkanı
ve Yönetim Kurulu Prezidyumu üyesi*

Dünyada son yıllarda oluşan büyük değişimler insanlığa yeni bir tarihsel gerçeklik getirdi: Artık harpten bariş, uluslararası gerginlikten ferahlamaya ve bariş içinde yanyana yaşamaya doğru bir dönüm gerçekleştiriliyor. Günümüzün aktif toplumsal hayatına, «dünya savaşı» kavramını sadece babalarının anlattıklarıyla ve tarihsel belgelerle algılayan genç insanların oluşturduğu yepyeni bir kuşak katılıyor. Bu yeni durum ve koşullarda, bundan 60 yıl önce başlamış olan Birinci Dünya Harbi'nden alınan ibret derslerinin buna tanık olmuş veya zorunlukla katılmış kimse-lerde yarattığı çağrışımların insanlığın belleğinde ağır bastığı ölçüde yer-siz ve anlamsız bir nitelik aldığı düşünülebilir.

Biz komünistler böyle düşünmüyoruz. Birinci Dünya Harbi nedenlerinin, sonuçlarının ve verdiği ibret derslerinin, harp, bariş ve devrim sorunlarıyla ilgili bugünkü mücadelenin mevzilerinden hareketle somut-tarihsel tahlili bazı nedenlerden ötürü yine son derece günceldir.

Birincisi.

lararası harp aleyhtarlığı hareketinin başarıları, devrimci sürecin ilerici gelişmesiyle daima yakından ilişkili olagelmıştır. Dünya çapında yeni bir boğazlaşma tehlikesini yalnızca uzaklaştırmanın değil, uluslararası ilişkiler sistemini baştanbaşa değiştirmenin, yaratılan ferahlamaya dönüşsüz bir karakter kazandırmanın da sözkonusu olduğu günümüzde, insanlığın kaderi, daha çok, harp aleyhtarı mücadeleyle devrimci mücadelenin birleştirilmesine bağlıdır. Komünist ve işçi partilerinin 1969 yılında Moskova'da yaptıkları Uluslararası Danışma Toplantısı'nın şu tespiti rastgele de-

başka şey, harbi arzulamak veya harp olsun diye çalışmak ise daha başka şeydir.» ⁽¹⁾ İkinci Enternasyonal liderlerinin ihanetinin bir olupbitti olarak belirdiği Birinci Dünya Harbi öncesinde ve harbin devamı boyunca, proletarya enternasyonalizmine ve anti-emperyalist dayanışmaya bağlı kalan partiler parmakla sayılacak kadar azdı. Lenin'in yönetimindeki Rus Bolşeviklerinin plâtfomu bu partiler için esinleyici bir örnekti. Devlet Du-ma'sındaki Bolşevikler Grubu, hiç çekinmeden, çarlık hükümetinin harp bütçesine karşı oy kullandı. Sırp sosyal-demokratları da askeri ödeneklere karşı oy kullandılar. Bulgar «dar sosyalistler»i, Romanya Sosyal-Demokrat Partisi yönetimindeki sollar, Almanyada Karl Libkneht ve Roza Lüksemburg'un önderlik ettikleri sollar ve diğer sosyalist partilerin sol enternasyonalist güçleri hep harbe karşı tutum takınıyorlardı.

Almanyada tekbaşına K. Libkneht (2 Aralık 1914'te Rayhstag'da hükümetin askeri ödenek isteğini reddeden biricik milletvekili) bizleri emperyalist harbe harşı yığitçe mücadelede esinliyordu. K. Libkneht işçi sınıfını «harbe karşı harp» şiarını gerçekleştirmeye çağırırdı. Libkneht Alman işçisine şunu anlatıyordu: «Her halkın baş düşmanı kendi memleketi içinde bulunuyor! Alman halkının baş düşmanı da Almanyadadır ve bu düşman Alman emperyalizmidir, Alman harpçi partisidir, Alman gizli diplomasisidir. Alman halkı, politik bir mücadele vererek, mücadeleleri kendi emperyalistlerine karşı yöneltmiş olan diğer ülkeler proletaryasıyla işbirliği yaparak, kendi ülkesindeki bu baş düşmana karşı savaşmalıdır.» ⁽²⁾

Sosyalistlerin 1915 Eylülünde yapılan Zimmerwald Uluslararası Konferansında, V. İ. Lenin ve Bolşevikler, İkinci Enternasyonal partilerinin ihanetini suçladılar. Zimmerwald Manifesti'nde şöyle deniliyordu: «... bizler, sosyalist partilerin, sendikaların ve bunların azınlık gruplarının temsilcileri, biz Almanlar, Fransızlar, İtalyanlar, Ruslar, Polonyalılar, Letonyalılar, Romenler, Bulgarlar, İsveçliler, Norveçliler, Hollâandalılar ve İsviçreliler, sömürücüler sınıfı ile ulusal dayanışma ortamında değil, proletarya ile enternasyonal dayanışma ortamında, sınıf mücadelesi ortamında bir araya gelen bizler, burada, kopuşmuş uluslararası ilişkileri yeniden canlandırmak ve işçi sınıfını kendi varlığı karşısındaki yükümünü hatırlamaya ve barış için mücadeleye girişmeye çağırarak üzere toplanmış bulunuyoruz.» ⁽³⁾

Harp sırasında ardıcıl bir devrimci mücadele yürüten ve emperyalist harbi vatandaş harbine çeviren Bolşevikler, Büyük Oktobr Sosyalist Dev-

⁽¹⁾ Y. Seradskiy. Lenin'in Polonya yılları. M., 1966, s. 29.

⁽²⁾ Karl Liebknecht. Der Hauptfeind steht im eigenen Land. Illegales Flugblatt des Spartakus-Bundes, Mai 1915. In «Ausgewählte Reden, Briefe und Aufsätze», Bln. 1952. S. 301.

⁽³⁾ Dokumente und Materialien zur Geschichte der deutschen Arbeiterbewegung. Bd. 1. Berlin 1958, S. 228.

rimi'ni zafere ulaştırarak, Zimmervald Konferansı'nın kararlarını yerine getirmiş oldular. Ve işçi sınıfının bağımsız politikasının doğuşu olarak genç Sovyet devletinin attığı ilk adım Barış Buyruktusu'nun kabulü oldu.

Bugün yeryüzünde bütün sağduyu sahipleri, komünistlerin en azimli ve en önde giden barış savaşçıları, barış içinde yanyana yaşama prensiplerini gerçekleştirme savaşçıları olduğuna gitgide daha çok inanıyorlar.

Sorun, harbin (hele çağdaş koşullarda) bütün insanlığa ölüm ve yıkım getirmesinden ibaret değildir. Emperyalistlerin açtığı harbin, saldırgan amaçlarının yanısıra, daima burjuvazinin sınıfsal egemenliğini pekiştirme gibi bir hedefi de vardır ve bu bakımdan, doğrudan doğruya proletaryanın, emekçi yığınlarının devrimci hareketinin menfaatlerine karşı yöneltilmiştir. Dolayısıyla, komünistlerin harp ve barış sorunlarıyla ilgili görüş ve tutumları da daima sınıfsaldır.

Ve işte bunun içindir ki, ardıcıl devrimcilerin, kötülüğe ve zorbalığa karşı tepkisizlik fikrine yakın olan bir yalın pasifizmle hiç bir ilişkisi yoktur. Genellikle harpleri doğuran politikanın sınıfsal özlüğünün belirlendiği haklı ve haksız harplere ilişkin Marksist-Leninist öğretisi buna dayanmaktadır. Sömürücülere karşı, sosyalist kazanımları savunma adına, ulusal kurtuluş uğrunda yürütölen harplere Marksist-Leninist partilerin daima destek olmaları da buna dayanmaktadır. Bununla ilgili olarak, kahraman Viyetnam halkının savaşının, komünistlerin 1969 yılı forumu tarafından birinci dereceli önemde anti-emperyalist eylemlerden sayılarak her bakımdan desteklenmesi kararlaştırılan savaşın, zaferle sona ermiş olmasını memnuniyetle kaydetmeden geçemeyiz. Yakın-Doğuda, Asya, Afrika ve Lâtin Amerikada ulusal kurtuluş hareketi birlikleri, sömürgecilik üzerinde, emperyalizm üzerinde zaferler kazandıkça, bütün dünya komünistleri haklı bir kıvanç duymaktadırlar. Bu da doğaldır, çünkü böyle her zaferin arkasında kendi enternasyonalist politikalarının meyvalarını, kurtuluş savaşçılarıyla dayanışmanın sonuçlarını görmektedirler. Komünistler, yine böylece, gerileme ve geçici yenilgilerin acısını da onlarla paylaşmaktadırlar. Zira emperyalistlerin, ulusal kurtuluş kesiminde devrimcilere ve demokratlara indirdikleri darbeler, aynı zamanda dünya devrim hareketine indirilmiş darbelerdir.

Komünistlerin oybirliğiyle birleştikleri kanı odur ki, barış içinde yanyana yaşama politikası, ezilen halkların, yürüttükleri kurtuluş savaşında gerekli buldukları mücadele yol ve biçimlerini seçme hakkı ile çelişik değildir. Bunun gibi, halklar, emperyalistlerin saldırılarına karşı kendilerini silâhla savunma ve bu haklı dâvada diğerk halklar tarafından desteklenme hakkına sahiptirler. Bu da halkların ortak anti-emperyalist savaşının bileşen bir kısmıdır.

Olanakları gitgide artan barış güçleri, bugün, azgın militarizmin ve saldırganlığın önüne aşılması zor setler çekebilecek durumdadır. Güçler ora-

nında sosyalizm yararına olan değişme, işçi hareketinde ve ulusal kurtuluş hareketindeki yükseliş, emperyalist devletleri dünyada mutlak egemenlikle halklara kendi iradesini dayatma yeteneğinden yoksun ediyor. Barışsever güçlerin dünya ölçüsündeki güçlü hareketi, insanlığın emperyalist harpler tehlikesinden kurtarılması olanağını açıyor.

Emperyalizmin çağımızdaki çehresi, yüzyılımızın başında olduğundan daha başkadır. Gerçekleştirilen sosyalizmin, uluslararası işçi sınıfının ve ulusal kurtuluş hareketinin büyük güçleri çağdaş emperyalizmi kısıktırak bağlamıştır. Bu böyle olsa da ve kendini değişen koşullara uydurmak zorunda kalsa da, emperyalizm, insanlık için hâlâ daha ciddi bir tehlikedir. Emperyalist stratejinin namlusu, eskisi gibi, sosyalizme ve toplumsal ilerilik güçlerine çevrilmiştir. Saldırgan cibilliyeti de değişmemiştir ve bu cibilliyeti düzenin özlüğü, tekellerin egemenliği ve tekellere özgü azami kâr ve yayılma hırısı belirlemektedir. makinesinin boyutları bakımından, ekonominin askerleştirilme ve tüm toplumsal hayatın harpçi amaçlara bağlanma derecesi bakımından bütün eski «rekor»larını kat kat aşmıştır.

Komünist partileri, dünya durumundaki değişimlerin bilimsel değişen güçler oranını buna göre değerlendirmeye dayanarak, uygulamaları devrimci savaş stratejisini hazırlıyorlar. Bundan altmış yıl önce, emperyalizmin yeryüzünde mutlak egemenlik sürdüğü zamanlarda, V. İ. Lenin harplerin kaçınılmazlığı sonucunu çıkarmış ve Marksist devrimcilere, burjuva hükümetlerinin yayılcı emellerine karşı emekçi yığınlarını direniş örgütleme yolunu göstermişti. Çağımızdaysa, komünistler, büyük olanaklara sahip anti-emperyalist güçlerin eylemini gözönünde bulundurarak, emperyalizm varoldukça uç verme tehlikesi de varolsa bile, yeni bir dünya harbinin önlenmesinin mümkün olduğu kanısındadırlar. Bu yargının, çağdaş devrimci hareket bakımından, barış içinde yanyana yaşama prensiplerini gerçekleştirmek üzere işçi sınıfını, bütün emekçileri, geniş toplumsal güçleri mücadeleye seferber etme bakımından olağanüstü bir önemi vardır. Altmış yıl önceki olaylardan çıkarılan ibret derslerinin ışığı altında, bu yargıya varılmasına olanak veren tarihsel değişimlerin, çağımızın ana çilişisinin, yani kapitalizm ile sosyalizm arasındaki çelişkinin gelişme süreci boyunca oluştuğunu; bu değişimlerin emperyalizm tarafından tutuşturulan dünya harplerinin sosyal-politik sonuçlarının büyük ölçüde yansması olduğunu önemle belirtmemiz gerekmektedir.

Ve bugün şunu da belirtmeliyiz ki, bazı emperyalist memleketlerin en saldırgan çevreleri, dünya harplerinden gereken dersi almamışlardır. Bunlar, eskisi gibi, yine askeri güce dayanarak politik hesaplar yapmaya yeltenmekte ve silâh şakırdatmaktadır.

Emperyalizmin saldırgan karakteri, İkinci Dünya Harbinden sonra giriştiği harpçi serüvenlerde apaçık kendini gösteriyor. Kısa bir süre içinde

emperyalizm 30 kadar harp açmış bulunuyor. Bunlar arasında en kanlı ve en kirlisi ABD'nin Viyetnam saldırısıdır. Başlıca kapitalist devletlerde askerî-sanayi kompleksinin yozlaştırıcı etkisi ve alabildiğine hız verdikleri silâhlanma yarışı emperyalizmin saldırgan cibilliyetinin değişmediğinin kanıtıdır. Birinci Dünya Harbinde dolaysız harp harcamaları 208 milyar doları bulmuşken, İkinci Dünya Harbinden sonraki «barış yılları»nda NATO üyesi ülkelerin askerî harcamaları 1.700 milyar dolardır. Silâhlanma yarışı alanında önde giden bir grup devlet arasına Federal Alman Cumhuriyeti de katılmış bulunuyor. NATO kriterlerine göre, Federal Cumhuriyetin harp bütçesi 31,5 milyar markı aşıyor. Haddinden fazla kabarık askerî harcamaları haklı göstermek için (Birinci Dünya Harbi sırasında olduğu gibi), memleketin hayati menfaatlerinin «tehlike» altında olduğu yalanına dört elle sarılıyor ve bugün bu yalanı anti-komünizm sloganıyla yaymaya çalışıyorlar.

Birinci Dünya Harbi, emperyalist devletler arasındaki çelişkilerden, tek tek kapitalist memleketlerin düzensiz ekonomik ve politik gelişmelerinden ileri gelen ve onyıllar boyunca kıyasıya rekabet mücadelesi içinde durmaksızın sertleşen çelişkilerden doğmuştu. Bugün (kapitalizmin bunalımının bir hayli keskinleşmesi koşullarında), çeşitli emperyalist devletler arasında ve tüm kapitalist dünyada gelişme düzensizliği artmakta ve çelişkiler sertleşmektedir. Birinci Dünya Harbi öncesinde ve harp yılları boyunca, iki büyük emperyalist grup (Antant ve Alman-Avusturya bloku) birbirinin karşısında yer alıyorlardı. Şimdiyse, kapitalist sistem çerçevesi içinde, üç büyük kuvvet merkezi (ABD, Batı Avrupa ve Japonya) apaçık belirmektedir.

Şu var ki, bugün dünyadaki durumu ilkesel bakımdan yeni bir nitelik belirliyor. Doğal olarak, emperyalistler, bu yeni durumda dünya harplerinin artık kendileri için elverişsiz sosyal sonuçlarını hesaba katmazlık edemezler. Bugün emperyalizme karşı duran ve onun tarihsel hükümlülüğünü ilân eden güçlerin sağlamlaşması ve çoğalması, onu emperyalistlerarası çelişkileri yumuşatma ve gidermeye çalışmak zorunda bırakıyor. Tekelci burjuvazinin gerçekçi düşünen temsilcileri, dünyada değişen güçler dengesini hesaba katmayı artık hayati bir zorunluk sayıyor, zayıflamakta olan mevzilerini emperyalistlerarası çerçevede çaba birliğiyle sağlamlaştırmaya çalışıyorlar. NATO'nun Ottava'da yapılan Haziran dönemi toplantısının bilinen Atlantik Deklârasyonu'nu kabul etmesi bir yere kadar da bu nedenlerin sonucuydu. Bu belgede, NATO'yu oluşturan memleketlerin birliğini ve askerî gücünü sağlamlaştırma çağrıları vardır. Fakat keskin çelişkileri yumuşatma yönündeki yeni çabaya karşın, bu çelişkiler gerek NATO içinde, gerekse tüm emperyalist sistemin bağrında var olmaya devam etmektedir.

Zaman aşımı elli yılı geçen olaylara değinirken, o zamanın sosyal-

demokrat liderleri tarafından körüklenen şovinizmin yarattığı tehlikeyi, bu liderlerin ortaya attıkları «savunma harbi» ve «sivil barış» sloganlarını, işçi hareketine büyük bir zarar veren döneğe çekilme politikasını da hatırlamak kaçınılmaz oluyor. O günden bu güne, tüm uluslararası sosyal-demokrasi, çelişkili de olsa, önemli bir evrim geçirdi. Bu akımın içinde, uluslararası ferahlama ve barış içinde yanyana yaşama gibi önemli problemler üzerinde gözle görülür bir ayrımlaşma vardır. Giderek, sosyal-demokratların, Birinci Dünya Harbi sırasındaki öncellerinin deneyinden ders almayı gerekli gördükleri de söylenebilir. Dünya alanında güçler oranındaki değişimin etkisi altında, nice sosyal-demokrat partisi ve bunların yönetimindeki hükümetler, birçok bakımdan Avrupada ve bütün dünyadaki gerçekliklere uygun dış politika adımları atmaktadırlar. Nete-kim, sosyal-demokratların ağır bastıkları FAC hükümetinin sosyalist ülkelerle ilişkiler konusunda uyguladığı politika bu cümledendir.

Şunu da belirtmeliyiz ki, FAC'deki de dahil, sosyal-demokrat partiler yöneticileri arasında, bugün de, barış içinde yanyana yaşama politikasına karşı koyan güçler vardır. Örneğin, sosyalist ülkelere boyuna iftiralar yağdıran ve silâhlı yarışına hız verilmesini isteyen Harp Bakanı Georg Leber'in tutumu böyledir.

Fransada, İtalyada, Portekizde ve diğer memleketlerde komünistlerle sosyalistlerin eylembirliği gelişirken, FAC'de Alman Sosyal-Demokrat Partisi yönetimi böyle bir işbirliğine sırt çeviriyor, ve bu da işçi sınıfına elbette zarar veriyor. Ama Federal Almanya komünistleri böyle bir birliğe ulaşma çizgisinden ayrılmıyacak, bu yoldaki çabalarından şaşmıyacaklardır. Biz bu yönde işçilerin (kamünistler ve ASDP üyeleri olarak) ortak menfaatleri olduğu düşüncesinden hareket ediyoruz. Bu ortaklık da, barışın korunması, emekçilerin sosyal durumu ve demokratik hakları üzerinde büyük sermayenin ve uşaklarının yapmakta oldukları baskıyı kırmaktır. Gerçi, komünistlerle sosyal-demokratlar başka başka ideolojik görüşlere sahiptirler. Ama bizler, ortak menfaatlerimize değgin sorunlarda elbirliğiyle hareket edilmesinden yanayız ve bunun için çalışıyoruz.

Değindiğimiz olayların elli yılı geçkin bir zaman aşımı olsa bile, bunlardan çıkarılabilecek ibret dersleri elle tutulurcasına somut ve canlıdır. Emperyalizmin değişmeyen cibilliyeti, uluslararası işçi sınıfını, harp ve barış gibi çok önemli davranış ilkesel davranmakla yükümlüyor. Emperyalizme karşı başarılı mücadele, aynı zamanda, işçi sınıfı için zararlı sağcı oportünist ideoloji ve pratiğe karşı kesin bir direniş gösterilmesini gerektiriyor.

Dünyayı yine o ağır «soğuk harp» günlerine döndürmek isteyen emperyalizmin ve uşaklarının en harpçi çevrelerinin plânlarına karşı başarılı bir mücadele yürütmek, her şeyden önce, dünya proletaryasının saflarında birliği güçlendirme, onu Marks, Engels ve Lenin teorisi bayrağı altında

birleştirme anlamına gelmektedir. Barış, demokrasi ve hürriyet uğrunda savaşılmaya hazır bulunan bütün demokratik güçleri geniş bir tekcephede birleştirme işinin işte bu temel üzerinde başarılması gerekmektedir.

Harplerden çıkarılan ibret dersleri, emperyalizme karşı mücadelede, ancak bunu işçi sınıfına düşman ideolojinin eleştirisiyle bağdaştırdıkça, başarılı olabileceğimizi gösteriyor. Dünya tarihinin son elli yıllık bölümü, barış, harp ve devrim sorunları üzerinde proletaryanın ideolojisiyle burjuva ideolojisinin duraksamadan çarpışmaları dönemidir.

Emperyalist gericilik, her araca başvurarak, örgütlü işçi hareketini dış politika üzerinde aktif bir etki yapmaktan alakormaya, işçi hareketinin ulusal birliklerini parçalamaya ve onun saflarına güvensizlik tohumları saçmaya çaballıyor. Bu yolda, ideolojik araçlar da dahil, çok çeşitli araçlardan yararlanıyor.

Uluslararası komünist ve işçi hareketinin temel prensipi, reel sosyalizmin dış politikasının temelini oluşturan proletarya enternasyonalizmi, bugün de burjuva ideologlarının şiddetli hücumlarına hedef oluyor. Komünistlerin emekçiler tarafından sermaye egemenliğine karşı yürütülen mücadeleyle dayanışmalarını belirtmeleri ve ulusal kurtuluş güçlerini desteklemeleri, her defasında, ya «Moskova'nın eli»nin gizli bir işi, ya da sosyalist ülkelerin devrim «ihracı» çabası olarak gösteriliyor. Böylesine safdilce iddialar elbette ayrıntılı olarak üzerinde durmaya değmez. Marksizm-Leninizm bilimi, devrimin «ihraç malı» olmadığını ve olamayacağını, devrimin nedenlerinin kapitalist düzenin kendi bağrında doğup oluştuğunu inandırıcı biçimde ispat etmektedir.

Burjuva propagandasının yeni kalıpladığı tez, yani toplumsal düzenleri ayrı devletler arasında barış içinde yanyana yaşama ilişkilerini pekiştirmeye ve işbirliğini genişletmeye yönelik ardıcıl çabaların sosyalizmin zayıflığına işaret olduğu tezi, çağdaş durum ve koşullar içinde, emekçilerin bilincini körletme maksadına hizmet ediyor. Ama bu gibi tezlerin sahiplerine şunu sormak gerekiyor: Acaba, «zayıf» bir Sovyetler Birliği, «zayıf» bir sosyalist topluluk, hiç de tekellerin beyin tröstlerinde ve hele burjuva bakanlıklarının kabinelerinde hazırlanmamış olan bir politikayı, yani dünya proletaryasının önderi V. İ. Lenin tarafından ileri sürülen barış içinde yanyana yaşama politikasını nasıl olup da emperyalizme dayatabilmektedir? Kaldı ki, bu politikanın emperyalizme dayatıldığında ayık düşünceli kimselerin zerrece kuşkusu yoktur.

Bu böyle olsa da, bugün, bu gibi hayallere dayanarak, ekonomik ilişkiler karşılığında sosyalizmden bazı politik ve ideolojik ödünler koparmak isteyen burjuva politikacıları da vardır. Ve bu elbette boşuna çabadır.

Emperyalizmin gerici ideologları, uydurma kanıtlar ileri sürerek, sosyalist barış politikasını gözden düşürmeye yelteniyorlar. İşin daha da kö-

tüsü, bazı devletlerin Avrupa Genel Konferansı'na gönderdikleri delegeler, bu gibi ideologların mantığına dayanıyor, her araca başvurarak durumu iyice karmaşıklığa sokmaya çalışıyor, kabülü olanaksız veya yersiz öneriler ileri sürüyorlar. Ama tarihsel bir gerçek vardır: Halkları bugün de harp uçuğunun kenarında tutmak isteyenlerin asla geleceğı yoktur.

Çağdaş oportünizm işçi sınıfına büyük zararlar veriyor. Objektif olarak, zamanımız kapitalizminin «barışçı» karakterli olduğunu ileri süren sağcı-oportünist lâfazanlıklarla, barış içinde yanyana yaşamayı «sınıfsal devrimci prensiplerden vazgeçme» olarak değerlendirmeye yeltenen «sol» revizyonist görüşler, burjuva ideolojik değirmenine aynı derecede su taşımaktadır.

Uluslararası hayatta barış içinde yanyana yaşama prensiplerinin yerleşmesiyle, uluslararası durumda ferahlamadan tedirgin ve gerginliğin azaltılmasına düşman olanların propaganda kazanı, durmadan köpük taşıracasına, amacı işçi sınıfını serüvenci bir «devrimci harp»e kışkırtmak olan aşırı-sol «teori»ler ortaya atmaktadır. Kaldı ki, bu tez yeni de değildir, ve kökleri Troçkizmde gizlenmektedir. «Harp yalnız harple yokedilebilir. Silâh olmamasını istiyorsan, silâha sarıl!» diyen Maoist slogan, elbette ki sağduyu ile alay etmekten ve Marksizm-Leninizm mevzilerinden tamamiyle gerilemekten başka bir şey değildir. Pekin ideologlarının, emperyalizmi silâh karşısında dayanamayacak bir «kağıt kaplan» saymaları bilhassa tehlikelidir.

Pekin yöneticileri ikiyüzlü bir politika güdüyorlar ve bu günden güne daha açık olarak beliriyor. Maocular bir yandan emperyalizme «kağıt kaplan» diyorlar; öte yandan ona karşı askeri potansiyelin artırılmasını salık veriyor, sosyalist devletlerin uluslararası gerginliğı yumuşatma sürecini derinleştirmeye yönelik önerilerinin silkilip atılmasını istiyorlar. Bu tutum yeryüzü emekçilerinin irade ve menfaatleriyle çelişiyor. Burada, Pekin'in aşırı gericiliğın temsilcileriyle ve bu arada Şili faşist cuntasıyla açıktan açığa bağlaşma çizgisinden yürüdüğünü ve bunun da Maocuların ne kadar «devrimci» olduklarını gösterdiğini ayrıca ispata kalkmak gereksizdir.

İdeolojik düşmanlarla mücadelede komünist partilerinin şaşmaz bir pusulası vardır. Bu pusula Marks-Engels-Lenin öğretisidir. Bu öğreti bütün içeriğıyle insancıldır. İşçi sınıfının sosyal kurtuluşu için mücadele, insana yaraşır bir hayat yaratma aracıdır. «Devrimi mahmuzlamak» için harp propagandası yapanlar ise, Marksizm-Leninizmle tamamen ilişğı kesmişlerdir.

Tarih, Birinci Dünya Harbini emperyalizmin insanlığa karşı işlediğı en yüzkızartıcı cinayetlerden biri sayar. Kayıp bilançosu özeti şudur: 10 milyon ölü, 20 milyon sakat. Ayrıca 338 milyar dolar tutarında maddi ve kül-

türel değer kaybı ... Emperyalizmin açtığı İkinci Dünya Harbiyse bundan daha da büyük felâketler getirdi.

Dünya harplerinin sebep olduğu yıkım ölçüleri, insanlığa verdiği zararlar, işçi sınıfının böyle yeni bir felâketi önleme mücadelesinden daha önemli ve kutsal bir ödevi olamayacağını gösteriyor. Çağdaş yoketme araçları öyle bir güce ulaşmıştır ki, artık yeni bir harp tüm uygarlığın varlığını tehlikeye düşürebilir. Bunun biricik alternatifi de yeryüzünde barış içinde yanyana yaşama politikasının uluslararası ilişkilerde yerleşmesi ve pekişmesidir.

Moskova'da yapılan Dünya Barışsever Güçleri Kongresi'ndeki konuşmasında, SBKP MK Genel Sekreteri L. İ. Brejnev yoldaş şunları söyledi: «Biz, barış içinde yanyana yaşama prensiplerinde ısrar ederek, yeryüzünde milyarlarca insanın en çok değer verdiği şey için, bizzat yaşama hakkı için, bu hayatı harp alevleri arasında yokolmaktan kurtarmak için mücadele ediyoruz. Biz aynı zamanda bütün ülkelerin ve halkların sosyal gelişme dâvasını daha ileri götürmek için gerekli uluslararası koşulların yaratılması uğrunda savaşıyoruz.» (7)

Bugün, barış içinde yanyana yaşama prensiplerinin uluslararası hayat normu haline getirilmesini ödev edinen sosyalist topluluk ülkeleri, komünistler, uluslararası gerginliğin azaltılmasına dönüşsüz bir karakter kazandırmak gibi, silâhsızlanma alanında ilerleme kaydetmek gibi, barış içinde beraberliği bütün dünyaya yaymak gibi gayet önemli somut hedefleri gerçekleştirme yönünde vakitli çabalar göstermeyi gerekli ve bu hedeflere ulaşmayı mümkün görüyorlar.

Barış içinde yanyana yaşama politikası sınıf mücadelesinden vazgeçme, devrimci süreci zayıflatma anlamına gelmez. Tersine, bu politika sınıf mücadelesinin ve devrimci sürecin ulusal ve uluslararası ölçüde gelişmesine yardım eder. Sosyalist ülkelerin etraflı gelişmesi için daha elverişli önkoşullar yaratan bu politika, sosyalizmin üstünlüklerini daha açık biçimde ortaya koymaktadır. İki toplumsal sistem arasında gitgide şiddetlenen rekabet koşulları altında, sermaye dünyasının işçi sınıfı, yaşama düzeyini yükseltme ve demokratik hakları genişletme mücadelesinde, gelişme halindeki ülkeler halkları da elde ettikleri politik bağımsızlığı pekiştirme ve gerçek ekonomik bağımsızlığa da ulaşma mücadelesinde sosyalist ülkelerin başarılarından yararlanabilirler. Bu koşullarda, silâhlanma harcamalarını sınırlama ve tasarruf edilecek ödenekleri emekçiler yararına sosyal reformlar yapmada kullanma olanakları gitgide genişlemektedir. Bizim memleketimizde, barış içinde yanyana yaşama politikası, tekeli sermayenin ve özellikle en saldırgan gruplarının direnmesine karşı,

(7) «Pravda», 27 Ekim 1973.

başarıyla hayata geçirilmektedir. Bunun içindir ki, bu politikayı gerçekleştirmek mücadelesi, işçi yığınlarını ve diğer demokratik güçleri tekelci sermayeye karşı mücadele yoluna çıkarmada önemli bir kaldıraç olabilir. Bundan ötürü, barış için mücadele gerçek devrimci politikadır.

TÜSTAV

Anti-komünizm gerilemek zorundadır

Dergimizin konuklarıyla bir konuşma

İ. İskenderi

İran Halk Partisi Birinci Sekreteri

İ. Bilen

Türkiye Komünist Partisi MK Politbüro üyesi

Dünyanın her yerinde anti-komünizm emperyalizmin ideoloji ve politikasının en gerici çizgilerini taşır. Doğu ülkelerinde anti-komünizm, azgın milliyetçilikle, şövinizmle, bilgi ve aydınlık düşmanı yobazlıkla eş anlamıdır. Halkın çoğu kısmının gerikalmışlığı ve okuma-yazma bilmezliği koşullarında, anti-komünizm, politik yaşantı üzerinde gitgide daha ciddi bir etki yapmaktadır.

Yazı Kurulu'muz, İran ve Türkiye kardeş partileri yöneticilerinden iki yoldaşa başvurarak, memleketlerinde sağcı çevrelerin uyguladıkları anti-komünist politika ve propaganda metotlarını, bunlara karşı nasıl mücadele yürütüldüğünü, halk arasında sosyalizm ve komünizm gerçeğinin nasıl açıklanıp yayıldığını anlatmaları ricaında bulundu. Bu iki ülkede işçi sınıfının partileri son derece güç koşullar altında çalışıyorlar; her iki parti de gerici kanunlarla yasaklanmış olup, derin bir gizlilik içinde eylem gösteriyorlar. İran'da da, Türkiye'de de, gericilik, anti-komünizmi körüklüyerek, inanç sahiplerinin temiz din duygularını sömürmeye çalışmaktadır.

İ. İskenderi. Konuşma konumuzun birçok Asya ve Afrika ülkesi için güncel olduğunu sanıyorum. Bu ülkelerin ilerici güçleri için bizim memleketlerimizde olup bitenleri bilmek herhalde ilginç ve yararlı olacaktır.

İ. Bilen. Elbette. Bu gibi koşullar, şu veya bu derecede, Doğu'nun birçok bölgesinde, hele gericiliğin başvurduğu anti-komünist propaganda yöntemlerini büyük ölçüde belirleyen dinsel ideolojinin hüküm sürdüğü yerlerde vardır.

Çelişkili evrim

İ. İskenderi. Onbeş yıl öncesine kadar İran'da gerici propagandada ilkel bir anti-komünizm hemen hemen büsbütün egemen durumdaydı. İdareciler halkın dinsel ve diğer inançlarını kendi çıkarlarına sömürüyor, anti-komünist safsatalarını anlaşılması kolay «ulusal» biçimlere bürümeye çalışıyor, sosyalizmi dinsel sapkınlıkla, zındıklıkla bir tutuyorlardı. Örneğin, her fırsatta İranlıların müslüman olduklarını tekrarlıyor ve bundan

ötürü de halkın zındık komünistlerle hiç bir ilişkisi olamayacağını savlıyorlardı. Anti-komünist uydurmaları, toplum içinde tutucu güçler, yani aristokrazi, yarı-feodal büyük toprak sahipleri, din adamları ve büyük burjuvazi yayıyorlardı. Memleketin son derece gerikalmışlığı koşullarında, bu propaganda, bilgisizlik karanlığı içinde yüzen köy ortamında ve şehirli alt tabakalar arasında bir hayli yankılar yapıyordu.

Fakat memlekette sözümona «beyaz devrim»den (!) sonra alıp yürüyen kapitalist gelişme sürecinde, feodal-çiftlikçiler oligarşisinin mevzileri ve dayanakları sarsıldı. Son yıllarda, köylülerin anti-feodal bilinci epeyce pekişti, köyde okur-yazar oranı artmaya başladı. Kapitalist sanayileşme süreci içinde işçi sınıfının safları ve şehir orta tabakaları büyüdü, bunların ilerici fikirlere ilgi ve yatkınlığı arttı. Bütün bu değişimler, İran'da, yönetici sınıfı (burjuvaziyi), anti-komünist propagandada daha esnek metotlar bulup uygulama kesin ihtiyacıyla karşı karşıya getirdi. Ya Türkiye'de durum nasıldır?

İ. Bilen. Türk toplumunda da buna benzer değişimler oluyor. Bu değişimler, memleketimizdeki yönetici sınıfın ideologlarını da daha esnek ve kurnaz propaganda yöntemlerine başvurmaya, emperyalizmin «beyin yıkama» merkezlerinin icat ettiği ideolojik etkilme metotlarını geniş ölçüde benimsemeye yöneliyor. Uluslararası gericiilik, resmi, yarı-resmi ve özel örgütleri ağıyla yersel aydınların üst tabakaları üzerinde etki yapıyor, bunlara reformist fikirler aşılama çalışıyor. Ideolojik etkilme işi, çoğu kere, bilimsel araştırma enstitüleri perdesi arkasında yürütülüyor ve buralardaki çalışmalara kapitalist memleketlerden gelen profesörler veya Batı'da staj görmüş uzmanlar ton veriyorlar. Anti-komünist propagandada emperyalizmin «en yeni» ideolojik doktrinlerinden yararlanıyorlar.

İ. İskenderi. Ben de bu doktrinleri kastediyordum.

İ. Bilen. Ama bu hiç de ilkel anti-komünizmin artık sahneden çekildiği demek değildir. Kapitalizmin gelişmesiyle Türk köyünde belirgin bir ayrışma oluyor. Köylülerin büyük toprak sahiplerine karşı mücadelesi güçleniyor. Bu durumda büyük toprak sahipleri anti-emperyalist şarlara dört elle sarılıyor, kendi propagandalarında hertürlü yalan, iftira ve sahteciliklere başvuruyorlar. Adalet Partisi ileri gelenlerinden Hilmi Aydınçer, AP gençlik örgütünün kongresinde, «eğer komünistler iktidara gelirse, memlekete dinsizlik getirecek, sizin karılarınızı ve kızlarınızı satmaya başlayacak, topraklarınızın ve mallarınızın %95'ini alacak, sizleri esir gibi çalıştıracak ve bir lokma ekmeğe muhtaç bırakacaklardır» diyebildi.

(!) «Beyaz devrim» İran'da öncelikle toprak-tarım ilişkilerinde ve aynı zamanda kültür, eğitim ve sağlık alanlarında yapılan burjuva reform ve dönüşümlerinin toplamıdır. Egemen sınıflar tarafından «yukarıdan» gerçekleştirilen bu tedbirler, girişimcilerinin fikrine, İran'da «pürüzsüz» kapitalist devrimi sağlayacaktır. (not. red.)

Belirtilmeye değer bir olay da şudur: 1950–1960 yıllarında, memlekette, Türkiye Cumhuriyetinin kurucusu ve ilk cumhurbaşkanı Atatürk tarafından yazıldığı iddia edilen bir mektup etrafında büyük bir gürültü koparılıyordu. Atatürk bu mektubunda güya «Türkiyenin başdüşmanı komünizmdir ve her görüldüğü yerde başı ezilmelidir» demişti. Mektubun gerçek olup olmadığı, Atatürkün bu sözü gerçekten söyleyip söylemediği zaten öteden beri kuşku konusuydu. Netekim, bu mektup etrafındaki gürültülerin en kızışık zamanında, gazeteci Çetin Altan «Akşam» gazetesindeki bir siyasi fıkrasında konuyu ele alıverdi. Bu yazısında, sözkonusu anti-komünist cümlelerin, elyazısı taklit edilerek Atatürke maledilmek istendiğini açıklıyan Altan, Atatürkün böyle bir cümle yazıp yazmadığını hiç kimsenin yoklamaya cesaret edemeyeceğini düşünen gericilerin hesaplarında yanıldıklarını, bu cümlelerin fotokopysını kendisinin İsveç Kriminoloji Enstitüsü'ne gönderdiğini ve orada yapılan inceleme sonucunda, uzmanların, bu elyazısının Atatürke ait olmadığı, işin bir sahtecilik ürünü olduğu sonucuna vardıklarını ortaya koyuyordu. Ve aynı günlerde, Adalet Partisi lideri ve eski Başbakan Demirel, âdeta gazeteci Altan'ın sözlerini doğrularcasına bir demeç vererek, bu sözün Atatürke ait olup olmadığına kuşku ve tartışmanın «ayıp» olduğunu ileri sürüyordu. Ne var ki artık çırpınmak boşunaydı. İsveç Kriminoloji Enstitüsü bilimsel gerçeği ortaya koymuştu: Sözkonusu anti-komünist cümle Atatürkün değildi, uydurmaydı.

1960 yıllarında, memlekette burjuvaziye ve toprak ağalığına dayalı gerici, idarecilerin de onayına dayanarak, bir «Komünizmle Mücadele Cemiyeti» meydana getirdi. Eylemini kısa zamanda genişleten bu cemiyet, anti-komünist gösteriler tertipliyor, Sovyetler Birliğine karşı uluorta hücumlarda bulunuyordu.

Gericiliğin giriştiği kovuşturmaların ana hedefi bizim partimizdir. Türkiye Komünist Partisi, Türkiye Cumhuriyetinin kuruluşundan beri yasaktır. Komünistler yıllar yılı kovuşturmalara, baskılara, işkencelere uğramış, pusulara düşürülmüş, öldürülmüşlerdir. Resmi veriler bile, 1965–1970 yıllarında «komünizm propagandası» yapmakla suçlanarak 936 kişi aleyhinde dâva açıldığını göstermektedir. Yalnız 1971 yılı ikinci yarısında, yine bir hayli iskontolu resmi verilere göre, ilerici örgütlere üye olduklarından ve yurtseverce eylemlerinden ötürü 3 bin kişi çeşitli süreli hapis cezalarına çarptırılmışlardır. Askersel Mahkemeler memlekette bu kötücül eylemlerine hâlâ daha son vermiş değildirlir.

İ. Iskenderi. İran'da da durum böyle. Egemen çevreler, ilerici harekete ve öncelikle partimize karşı azgın bir terör uyguluyorlar. Binlerce demokrat hapsilere atılmıştır, hele komünistler bilhassa ağır koşullar altındadırlar. Şah, geçenlerde verdiği bir demeçte, hapislerde bulunan komünistlere siyasal hükümlüler gözüyle «bakamıyacağını» söylemiş bulunuyor.

Komünistlere cinayet suçundan hükümlü hapis rejimi uygulanıyor. Infazların ardı arkası kesilmiyor. Yöneticiler hertürlü sosyal protesto belirtisini boğmak istiyorlar.

Gerici ideolojinin öğeleri

İ. Bilen. Anti-komünizm, gerici ideolojinin temeli olarak, bu ideolojinin diğer bütün belirtileriyle, her şeyden önce anti-sovyetizmle, aynı zamanda reformizmle, milliyetçilik ve ırkçılıkla sıkı sıkıya bağlıdır. Gerici güçler, bunların yardımıyla, emekçileri ulusal ve sosyal kurtuluş mücadelesinden saptırmaya çalışıyorlar.

İ. İskenderi. Bu tespit doğrudur. Bugün İran'da burjuvazi harıl harıl «yüce uygarlık» propagandası yapıyor. Memleketimizin tarihi, dünyanın en eski devletlerinden biri olarak, bu görüşün yardımıyla, sübjektivist ve idealist açıdan ele alınıyor. Fakat bununla güdülen başlıca amaç, güçlü İran imparatorluklarının geçmişini övmekten çok, bugünkü ilişkileri «kutsallaştırmak», şimdiki rejim tarafından gerçekleştirilen ve Şah'ın deyişiyle «yüce uygarlığı», hiç şüphe yokki, burjuva-kapitalist tabanı üzerinde «canlandırma» hedefini güden reformları ideolojik bakımdan temellendirmektir. Palazlanan burjuvazi, özellikle sanayi burjuvazisi, bu reformlarda gerçek halk devriminin alternatifini görüyor. Yakın geçmişte 2.500. kuruluş yıldönümü kutlanan İran devletini putlaştırma, burjuvazinin milliyetçi-şovinist emellerine uygun düşüyor, memleketteki ulusal azınlıkları ezme politikasının haklı gösterilmesine hizmet ediyor.

Son zamanlarda İran'da öteden beri ezgiye tabi tutulan Azerilere, Türkmenlere, Kürtlere, Blüciistanlılara ve diğer halk grupları temsilcilerine karşı şovinist davranışların kuvvetle arttığı görülüyor. «Beyaz devrim» bunların yurttaşlık hakları bakımından eşitsiz durumunu değiştirmiş değildir. Bu halklar bugün de kendi kaderlerine buyruk olma, kendi ulusal kültürlerini geliştirme hakkından yoksundurlar. Burjuvazi, İran'da yalnız İranlıların oturduğunu ve memlekette dil ve kültür bakımından İranlılardan ayrılmı ulusal azınlıklar bulunmadığını savlamaktadır. Bu büyük devlet öykünüşlü şovinist mantığa koşut olarak, İranda konuşulan diğer başlıbaşına diller (Kürtçe ve Blüciistan dili), sadece resmi dil olan Farsçanın birer diyalekti sayılmaktadır.

İ. Bilen. Değişmez yöntem bu. Bizde, Türkiyede, burjuvazi Türklerin üstün ırktan geldiğini, Kürtlerin ise sadece Türklerin bir «tür»ü olduğunu savlıyor. İşe bakın ki, bu savı, başlıbaşına kendi tarihi, kültürü ve dili olan bir halk için ileri sürebiliyorlar. Bu gibi görüşleri okul sıralarında gençlere aşılamaya, ordu içinde, devlet katlarında yaymaya çalışıyorlar. Ve memlekette ulusal ezgiden her hoşnutsuzluk belirtisinin içinde, yönetici çevreler, daima «komünist parmağı» arıyorlar.

Burjuva milliyetçiliği ve şovinizmi, her zaman, sözgeşi Pantüzkizm gibi aşırı gerici ideoloji türleri kalıplama eğilimindedir. Vaktiyle aşırı sağcı burjuva elemanları bu doktrini silâh ediniyor, Türkiye'ye komşu topraklarda Türk dili grupundan olan halkların oturduklarını savlıyorlardı. İkinci Dünya Savaşı yıllarında, Pantürkistler azgın bir şovivist propaganda yürütüyor ve Sovyet topraklarının nice kesimlerinin özümsemesi gereğinden söz ediyorlardı. Bu Pantürkist elemanlar Alman faşizmiyle sıkı sıkıya bağlıydılar ve gerçekte onun ajanı rolünü oynuyorlardı. Ve İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra da, emperyalistler ve CIA, aşırı şovivist grupların gerici sinsi plânlarını boyuna teşvik ediyor ve nice faşistleşmiş elemanları anti-sovyetik hedefleri yolunda kullanmaktan da geri durmuyorlardı. Anti-sovyetik propaganda, resmi Türk-Sovyet ilişkilerinde belirli bir iyileşme olsa bile, hâlâ daha devam etmektedir. Sanırım ki, İran'da da bu böyle oluyor?

İ. İskenderi. Evet, bizim memleketimizde de anti-sovyetik tutumlu çevreler güçlü durumlarını koruyorlar. Bunları, Sovyetler Birliğinin Yakın ve Orta-Doğu ülkelerinde itibarının artması ciddi olarak endişeye düşürüyor. Bu çevreler, İran komünistlerine, yani gerçek enternasyonalistlere karşı mücadele ederek, bir yandan Sovyetler Birliğini de karalamaya çalışıyor, onu eski çarlık imparatorluğuyla bir tutmaya, yayıcılıkla suçlamaya yelteniyorlar. Gericilik, büyük burjuvazinin sıkı ekonomik, politik ve askersel bağlarla bağlı olduğu gerçek emperyalistleri aklamak için, «kızıl emperyalizm» efsanesini yaymaya belbağlıyor.

Anti-komünist koro içinde dinsel çevreler ileri gelenlerinin sesi de kolayca ayırdediliyor. Gerçi, anti-feodal reformlardan sonra, dinsel önderlerin tutucu bölümünün etkisi bir hayli azaldı. 1960 yılları başında, büyük arazilere sahip olan bu zümre «beyaz devrim»e karşı çıktı ve bununla Şah'ın gözünden düştü. Giderek bazı din önderleri tutuklandılar. Yöneticiler, din çevrelerinin eylemlerinde sırf dinsel sorunlar çerçevesi içinde kalmalarını istediler. Bu böyle olsa da, din çevreleri, bugün de, devrimci harekete karşı, komünist ideolojiye karşı mücadelede burjuvazinin bağlaştığı olarak hareket etmektedir.

İ. Bilen. İlk bakışta, Türkiye'de böyle bir problem olmaması gerekir. Bizde devletin lâik olduğu, din ile dünya işlerini ayırma presipini benimsediği daha cumhuriyet döneminin başlarında ilân edilmiş bulunuyor. Fakat yönetici sınıflar, sömürücü ideolojilerinin etkisi azaldıkça, dinsel duyguları o oranda körüklüyor ve sömürüyorlar. Gericici milliyetçilik ve şovinizmle, ırkçı ideolojiyle atbaşı giden dinsel görüşler ve bağınazlık anti-komünizmin en önemli bileşen bölümüdür. Sömürücülerin hizmetine koşulan anti-komünist doktrin, memlekette ilerici fikirlerin yayılmasına, devrimci hareketin yükselmesine karşı konulmuş durumdadır.

İ. İskenderi. Daha önce de belirttiğimiz gibi, Doğu ülkelerinde anti-komünist kör inançları ve peşin yargıları yenme süreci büyük güçlüklerle ilerliyor. İran da bu güçlüklerin kuvvetle hissedildiği bir ülkedir. Şu var ki, gerici güçler, sonrasız olarak halkı ideolojik esaret altında tutamayacaklardır.

İran'da sosyalist fikirler emekçi yığınları arasında gitgide daha geniş ölçüde yayılıyor. Bunda partimizin büyük bir katkısı vardır. Partimiz, ağır gizlilik koşulları içinde, halkı aydınlatma, onun en iyi temsilcilerini ilerici ideallere erdirmeye yolunda, anti-komünistlerin ideolojik-teorik görüş ve belgelerini bütün içyüzüyle açığa vurma yolunda aktif olarak çalışmaktadır.

İ. Bilen. Sosyalizme ilgi ve yönelim Türkiye'de de artıyor. Komünistler, gizli ve açık yol ve yöntemlerle sosyalizm gerçeğini halk arasına yayıyor ve gündün güne daha çok taraftar kazanıyorlar. Türk proletaryasının bir bölümünün Batı Avrupa ülkelerindeki sınıf kardeşlerinin hayatını ve mücadelesini tanıması, bugün devrimci fikirlerin işçiler arasına daha derinlemesine girip yerleşmesine yardım ediyor (Batı Avrupa ülkelerindeki Türk işçileri bir milyonu buluyor; bunların sendikaları, gazete ve dergileri var, hakları için aktif bir mücadele yürütüyorlar).

Son onyıllık içinde sosyalist fikirler Türk aydınları ve üniversite öğrencileri arasında derin kökler saldı. Bu tabakalar, çoğu kere işçi sınıfıyla beraber, sömürüye, ulusal ezgiye karşı, Türkiye'nin saldırgan NATO Paktına katılmasına karşı, Amerikan emperyalizmine karşı aktif olarak savaşıyorlar. Üniversiteli gençler «halk arasına» gidiyor, köylüler ve yoksul yurttaşlar arasında sosyalizmi propaganda ediyorlar. Öğrenim gençliği, gerektiği zaman, grevci işçileri desteklemek üzere, dersleri boykot ediyor.

İ. İskenderi. Evet, gençliğin bu aktifleşme süreci Doğu ülkelerinin hepsinde görülüyor. Bizim memleketimizde genç aydınlar şimdiki düzene, genellikle emperyalizme hayli düşman bir ruh hali içindedirler. Hükümet aleyhtarı gösterilere katılan üniversite öğrencileri, yurdun geleceği üzerinde, artık daha derinlere inerek kafa yoruyorlar. Zira İran'ın şimdiye kadar yürüdüğü yol, genç radikallerin kafalarında yalnız ve büsbütün kapitalist sanayileşme ve «beyaz devrim» reformlarına ilişkin çağrışımlar değil, hemen hemen daima, böyle bir gelişmenin doğurması kaçınılmaz sosyal olgulara, emek ile sermaye arasındaki uçurumun daha da açılmasına, ezgi altındaki sınıfların bütün haklardan yoksunluklarına, memleketin emperyalizmle ölümcül işbirliğine ve ensonu amansız politik baskılara ilişkin çağrışımlar yapıyor. Bundan ötürü, milliyetçilik duygularına bağlı gençlerden birçoğunun kendilerini çok yakından ilgilendiren sorunların çözüm çarelerini Marksizmde aramalarında şaşılacak bir şey yoktur.

Birkaç ay önce, Musaddık'ın (2) yandaşlarından biriyle yaptığım konuşmadan, bu eski başbakanın fikir arkadaşlarının bazı Marksist yapıtlar çevirmeye çalıştıklarını öğrendim. Böyle bir uğraşın önemini abartmaktan kaçınmamız doğal olsa bile, yine de, bu olayla, milliyetçi çevrelerin sosyalizme ilgilerinin arttığına, bunların dünya görüşlerinde bir evrime tanık olduğumuzu belirtmek isterim.

Memleketimizde, dinsel inançlarına bağlı kalmakla beraber, bir yandan sosyalizme yönelimden yana olduklarını açıklayan muhalefet grupları beliriyor. Örneğin, geçen yıl, kendilerine «Marksist-müslümanlar» denilen bir gençlik grubunun tutuklandığı öğrenildi. Radikal, anti-emperyalist duygu ve tutumun, artık öncelikle küçük burjuvaziden gelme ast rütbeli din adamları arasında da yayıldığı görülüyor.

Yurtsever çevrelerin ve özellikle üniversite gençlerinin bilimsel sosyalizmi benimsemeleri süreci epeyce güçlkle geliyor. Bunda Maoistlerin büyük ölçüde suçu vardır. Maoistlerin propaganda manevraları sonucu olarak, devrimci düşünceli gençler tek tek terörist çıkışlar örgütlüyor, bu çıkışlar da her zaman baştakilerin yeni ve daha kıyıcı bir baskı ve teröre geçmelerine, anti-komünist histerinin daha da şiddetlenmesine yol açıyor. Gerçek odur ki, şimdi birçokları ve bu arada belirli süre Maoistlerin etkisi altında kalmış olan milliyetçiler, solcu taktiğin zararlarını artık anlamaya başlıyorlar. Bu hususta partimiz kendilerine yardım ediyor. 'Yanılmıyorsam, Maoistler Türkiyede de devrimci harekete büyük zararlar veriyorlar?

İ. Bilen. Bizde de «iktidar silâhtan doğar» belgisine inanan yüzlerce genç, Maocuların kışkırtmalarına kurban gittiler. Komünistler bu gibi belgileri ve böyle taktiği aktif olarak açığa vuruyorlar. Solcu çıkışlar, hareketi başarıya ulaştıramaz. Başarıya ancak, yığınları devrimci ruhta eğitme, aydınlatma, anti-komünist ve anti-sovyetik peşin yargıların kökünü kazıma yolunda yorulmaksızın çalışılarak ulaşılabilir. Sıradan insanların (işçi, köylü, esnaf ve memurların) bilinçlerinde artık önemli değişimler oluyor. Bunlar gerici propagandaya pabuç bırakmaz bir uyanış halinde-dirler.

İ. Iskenderi. Reel, gerçekleştirilmiş sosyalizmin etkisinin gelişme halindeki ülkelerde anti-komünizmi ve anti-sovyetizmi yenmenin en önemli etkeni olduğuna inanıyorum. Savyetler Birliği, halkımızın gerçek dostu ve bağlaştığı olduğunu defalarca ispatlamıştır. Emperyalistler, İran'da yerli demir-çelik sanayii kurulamıyacağını, demir cevheri rezervlerinin pek az olduğunu ileri sürüyorlardı. Sovyet jeologları memleketimizde gerekli türden muazzam demir cevheri yatakları buldular. Halen, Sovyet yardımıyla

(2) M. Musaddık, 1950'lerin başlarında, petrol konusunda İran'ın ulusal menfaatlerini savunan devlet adamı. (not. red.)

kurulan İsfahan demir-elik kombinası ve diğ er sanayi  obekleri işletmeye aımlış bulunuyor. «Kızıl emperyalizm» efsanesi iskambil k ğıdından köşk gibi yıkılıp gidiyor. İranlılar da, Sovyet-İran ekonomik ilişkilerinin memleketimizde bağımsız ulusal ekonominin ve egemenliğimizin temellerini güçlendirmeye hizmet ettiğıine kendi deneyleriyle inanıyorlar.

İ. Bilen. Türkiyede de Sovyetler Birliğinin yardımıyla meydana getirilen sanayi kuruluşları, yığınsal işsizliğ e karşı mücadelede, vasıflı kadrolar yetiştirme mücadelesinde önemli bir etken oluyor. Sovyetler Birliğinin yardımıyla halen bir demir-elik işletmesi, bir rafineri ve diğ er bazı önemli kuruluşlar meydana getiriliyor. Türk işçi ve teknisyenlerinin Sovyet uzmanlarıyla temas deneyi, anti-kom n st önyargıların yenilmesine büyük ölçüde yardım ediyor. Emekilerimiz, beraber çalışma pratiğı içinde, Sovyet insanların derin demokratizmine ve gerçek enternasyonalizmine iyice inanıyorlar. Türk köyünde Sovyet yapıcılarını veya petrol işçileri oturabildikten sonra, gericilik artık o ilkel yalanı, yani «Rusyadan bir kom n stin gelip, T rk n karısını, evini ve toprağıını elinden alacağı» yalanını yayamıyacak, yaysa da tutturamıyacaktır. Geniş yığınlar, Sovyetler Birliğinin, sosyalist ülkeler topluluğunun güttükleri dış politikanın gelişmekte olan ülkeler halklarının menfaatlerinden hareket ettiğıine ve emperyalizme karşı yöneltilmiş olduğıuna günden güne daha çok inanıyorlar. Ve biz, anti-kom n st propagandaya karşı mücadelemizde bu durumdan geniş ölçüde yararlanıyoruz.

İ. İskenderi. Biz de yararlanıyoruz. Gerçekler, sanılara karşı en etkili sil htir. Gerçeklerin baskısı altında, anti-kom n zizm gerilemek zorundadır. Fakat daha önümüzde uzun ve g  l klerle dolu bir savaş yolu vardır.

Tekcephe mücadelesinde

Vladimir Bonev

Bulgaristan Komünist Partisi MK Sekreterliği üyesi

ve BHC Halk Meclisi Başkanı

Anti-emperyalist, anti-faşist ve sömürgeciliğe karşı olan güçlerin, demokratik partilerin, örgütlerin ve sosyal tabakaların sıkı topluluğu sorunu, komünist ve işçi partilerinin eyleminde daima büyük bir teorik ve pratik önem taşımıştır ve taşımaktadır. Kapitalizme ve gericiliğe karşı, sosyalizm uğrunda mücadelelenin başarısı bu sorunun doğru çözümüne bağlıdır.

Bununla ilgili olarak, işçi sınıfının ve bütün emekçilerin devrimci hareketine baş olabilmış ve bu hareketi zafere, yani politik egemenliğin elde edilmesi ve sosyalist dönüşümlerin başarıyla gerçekleştirilmesi sonucuna ulaştırabilmiş olan her komünist partisinin tecrübesi büyük bir değer taşır. Diğer ülkeler kardeş partileri, sosyalist devrim ve sosyalist düzenin kurulması hakkındaki Marksist-Leninist öğretiyi, SBKP'nin çok zengin tecrübesine dayanarak, özellikle emekçilerin birliği için mücadele teori ve pratiğini zenginleştirerek, bilimsel komünizm hazinesine kendi katkılarını da kazandırmış oldular. Bu kardeş partiler arasında Bulgaristan Komünist Partisi de vardır.

BKP'nin hürriyet ve sosyalizm mücadelesinin, bu mücadele çağdaş dünyada ideolojik ve politik çarpışmalar bakımından bugünkü durum açısından değerlendirilecek olursa, başlıca ulaşımları nelerdir?

Bulgar Marksistlerinin partisi, daha varlığının ilk yıllarından itibaren ⁽¹⁾, henüz oluşma halindeki genç işçi sınıfının yorulmak bilmez örgütçü ve yöneticisi olarak belirdi. Bu parti, strateji ve taktiğinde, *proletaryanın birliğini* kapitalizme karşı başarıyla mücadelenin daima birinci dereceli koşulu saydı. Sağcı-oportünist akımın dayandığı görüşlerin yanlışlığını ispatlamak ve birliği korumak için büyük çabalar harcadı. Fakat parti, Marksizm prensiplerine bağlılığı gereği olarak ve Marksizmin ağırlığı için savaşıyor, 1903 yılında saflarından oportünistleri çıkarmak zorunda kaldı. Bu oportünistler daha sonra Sosyal-Demokrat (geniş sosyalistler) Partisi'ni kurdular. ⁽²⁾ İşçiler arasında SDP'nin (geniş sosyalistler) etkisi zayıf

⁽¹⁾ Bulgar Marksistlerinin Bulgaristan Sosyal-Demokrat Partisi adı altındaki partisi (BSDP) 1891'de Kurucu Kongre'ce meydana getirildi. (not. red.)

⁽²⁾ 1919'da yapılan XXII. Kongre, partinin adını Bulgaristan Komünist Partisi (dar sosyalistler) olarak değiştirdi ve BKP (d. s.)'nin Birinci Kongresi sayıldı. (not. red.)

olso da, komünistler o zamanlar bu partiyle işbirliği olanağı arama yönünde bazı adımlar attılar. Ama bu çabalar, bazı istisnalarla, SDP (g.s.)'nin sağcı liderleri tarafından direnişle karşılandı.

Buna karşın, BKP, sosyal-demokratların oportünizm ve revizyonizmine karşı kesin bir ideolojik uzlaşmazlığı, onlarla durmaksızın temaslarda bulunma, gericiliğe ve faşizme karşı ortak mücadele için taraflarca kabul edilebilecek bir temel üzerinde yakınlaşma olanakları aramakla bağdaştırmaya çalışıyordu.

Komünist Partisi, işçi sınıfının birliği için mücadele yürütürken, bazı hatalara ve başarısızlıklara düşmekten de kaçınmadı. Netekim, BKP IV. Kongresi (1922), Komintern Yürütme Komitesinin proletarya tekcephesi hakkındaki tezlerini tamamen kabul etmiş ve «örgütsüz işçilerle birlikte bir işçi tekcephesi kurma» ⁽³⁾ ödevini doğru biçimde ortaya koymuş olsa da, işçilerin bir bölümünün komünist olmıyan sendika örgütlerinin ve aynı zamanda Sosyal-Demokrat Partisinin üyeleri olduğunu dikkate almadı. Kongre, işçi sınıfının birliği için «... yalnız aşağıdan yukarı yığınlar vasıtasıyla, reformist şeflere karşın ve bunlarla mücadele içinde» savışılmasını kararlaştırdı. ⁽⁴⁾

Partinin solcu-sekter yönetici kadrosunun (1929–1934), SDP (g.s.)'ni Bulgaristanda faşist diktatoranın dayanağı ve sosyal-faşist parti yerine koyan kararı da hatalıydı. Bu yanlış değerlendirme, krallığa ve faşizme karşı bir tekcephe kurulmasını güçleştiriyordu.

İşçi sınıfının birliğini sağlama mücadelesinde kesin dönüm, Komintern'in VII. Kongresiyle başladı. Georgi Dimitrov, bu kongre önünde okuduğu raporunda, sosyal-demokrasiyi sosyal-faşizm olarak ve burjuvazinin başlıca sosyal dayanağı olarak, sol sosyal-demokrat grupları da işçi sınıfı için başlıca tehlike olarak gösteren değerlemeye karşı çıktı ve bunu eleştirdi. ⁽⁵⁾

Komintern VII. Kongresinin aldığı kararların etkisiyle Bulgaristan Komünist Partisi, SDP hakkındaki bu solcu-sekter tutumu suçladı, onun hatalarını da göstererek, tekrar her iki partinin ortak mücadelesinin örgütlenmesini önerdi. O sırada, askersel faşist diktatörlüğün darbelerinden kaçınamıyan SDP içinde de değişiklikler oldu. Partide sol kanat güçlenmiş ve temsilcileri komünistlerle işbirliğinden yana olan ılımlı bir akım oluşmuştu. Buna karşın, SDP yönetim kadrosunda ağır basan sağcı liderler, Komünist Partisi tarafından yöneltilen görüşme önerilerini uzun süre erte-

⁽³⁾ Kongreler, konferanslar ve MK Plenumları kararları aynasında Bulgaristan Komünist Partisi, c. 11, 1919–1923, tamamlanmış, ikinci basım, Sofya 1957, s. 236.

⁽⁴⁾ Yine orada, s. 238.

⁽⁵⁾ Komünist Enternasyonal. Kısa tarihsel очерк, M., 1969, s. 378.

lediler. Fakat SDP'nin sol ve merkezci kanadının baskısıyla ve SDP üyeleriyle komünistler arasında aşağıdan yukarı eylembirliğinin gerçekleşmesi dolayısıyla, SDP liderleri, Komünist Partisinin faşizme karşı ortak mücadele önerisini kabul etmek zorunda kaldılar.

1930 yılları ortalarında SDP gençlik örgütünün aktifliği arttı; parti ve gençlik örgütü, Bulgaristan Komünist Gençlik Birliği'nin memlekette birleşik bir ulusal gençlik cephesi kurulması önerisini kabul ettiler. Daha sonra, SDP'nin sol kanadı ve bu kanadın gençlik örgütü Vatan Cephesi'ne girdiler ve faşizme karşı savaşa katıldılar; 1948 yılında da SDP'nin sol güçleri bütün sağcı elemanları saflarından çıkararak, SDP'nin BKP ile birleşmesini gerçekleştirdiler.

Böylelikle, sosyal-demokratlar yöneticilerinin komünistlerle işbirliği konusundaki genellikle olumsuz tutumuna karşın, BKP, işçi sınıfının birliğini korumaya, savaşa önderlik etmeye ve bu savaşı zafere ulaştırmaya muvaffak oldu.

Devrimci mücadelede proletaryanın bağlaşıkları sorunu Bulgaristan koşullarında özel bir önem kazandı. Biz, bu problem etrafında, bugün de, komünistlerle sosyal-demokratlar arasında, gerçek devrimcilerle bir sürü sağcı ve «solcu» akım temsilcileri arasında nasıl bir mücadele yürütülmekte olduğunu görüyoruz. Bulgar komünistlerinin tecrübesi, partice yönetilen emekçi yığınlarının bağlaşımlarının ne kadar bir gücü içerdiğini gösterdi. Fakat bu anlayışa ulaşma yolu düz ve engelsiz değildi.

Partimizin kurucusu Dimitir Blagoev, daha Petersburg'taki çalışma döneminde (1879–1885), «... şehir işçilerinin köylülerle beraber yürümeleri», onlarla «sarsılmaz güçte» bir bağlaşma kurmaları, «işçilerle köylülerin kendilerinden yana olan aydın kişilerle birleşip bağlaşmaları» gerektiğini yazdı. ⁽⁶⁾ Daha sonra, parti kurulunca, şehir ve köy küçük mülkiyetçileri ve aydınları üzerinde etkisi olan partileri gözönünde bulundurarak, «memleketimizin politik hayatında bizim partimizin de muhalefetle birlikte ortak eylemlere girişmesi gerektiği durumlar olur» ⁽⁷⁾ diye yazdı. BKP, birçok hallerde, pratikte, bazı proleter muhalefet partileriyle, daha ziyade Bulgaristan Halk Çiftçi Birliği (BHÇB) ⁽⁸⁾ ile eylembirliğine ulaştı. Bu her şeyden önce parlâmentodaki davranış birliğinde, örneğin memleketin harbe sürüklenmesine karşı mücadelede ve diğer sorunlarda kendini gösterdi.

Fakat D. Blagoev ve o zamanki parti yönetimi devrimci uzlaşmalar politikasını genellikle iteliyor, bir tarım ülkesinde işçi sınıfının bağlaşığı ola-

⁽⁶⁾ Dimitir Blagoev, Eserler, c. 1, s. 23–24.

⁽⁷⁾ Dimitir Blagoev, Eserler, c. 5, s. 456.

⁽⁸⁾ BHÇB 1.900 yılında Bulgar köylü tabakalarının partisi olarak kuruldu; saflarında, sınıfsal menfaat ayrımlarına bakmaksızın, yoksul, orta ve zengin köylüleri birleştiriyordu.

rak köylüler sorununu hafife alıyor ve başlıbaşına sınıf mücadelesi sloganını ileri sürüyorlardı. Bundan başka, BKP daha kuruluşundan itibaren, gitgide daha büyük sayıda emekçiyi çevresinde topladığını gören burjuva ve küçük burjuva partilerinin şiddetli hücumlarına karşıkoymak zorunda kalmıştı. Bu durum, BKP'ni o zaman işçi sınıfının bağlaşıkları sorununu daha ayrıntılı olarak işlemesine ve onlarla eylembirliği yapmasına engel olmuştu.

1920–1923 yılları döneminde BKP memleketin ikinci politik gücü oldu ve ozaman iktidarda bulunan BHÇB'nin bazı tedbirlerini ve yürütme işlerini destekledi. Fakat 1922 yılı sonundan itibaren komünist partisine karşı gaddarca baskılara girişen BHÇB hükümetinin anti-komünist tutumu ve aynı zamanda komünistlerin Çiftçi Birliği'ne güvensizlikleri yüzünden sağlam bir birliğe ulaşamadı. Gericiler ve kralcı çevreler bu durumdan yararlandılar ve 9 Haziran 1923'te bir kanlı darbe yaptılar. Faşist hükümet, BHÇB'ni ezdikten sonra, olanca hıncıyla BKP'ye yüklendi. İşçilerin, köylülerin ve küçük üreticilerin kazanımları yok edildi.

BKP 9 Haziran 1923 darbesinden gereken ibret dersini aldı ve daha aynı yılın Ağustos ayında bir demokratik ve anti-faşist güçler tek cephesi kurmaya girişti. D. Blagoev, emekçilerin bağlaşımları ve eylembirliği fikrini özel bir yazıyla temellendirdi. ⁽⁹⁾ Çok geçmeden, Georgi Dimitrov, faşist diktatörlüğü devirme savaşına, «işçilerden, köylülerden, esnaflardan, küçük tüccarlardan, memurlardan ve hizmetlilerden doktorlara, avukatlara, mühendislere, profesörlere, yedek subaylara ve giderek kendi emekleriyle geçinen generallere kadar» ⁽¹⁰⁾ bütün emekçilerin katılmaları gerektiğini bir yazı dizisiyle açıkladı.

BKP, Çiftçi Birliği'ne, SDP'ne, Radikal Parti'ye, Zanaatçılar Partisi'ne ve birçok toplumsal yığın örgütüne, bir demokratik hükümetin işbaşına getirilmesi için mücadelede birleşme önerisinde bulundu. Diğer partilerin yöneticileri bundan kaçınmış olsalar da, BKP ile BHÇB bir tek cephe kurdular ve silâhlı ayaklanma hazırlığına giriştiler. 1923 Eylülünde Bulgaristanda dünyanın ilk anti-faşist ayaklanması başgösterdi.

Bu ayaklanma birçok nedenlerle başarıya ulaşamadı, fakat yalnız BKP ve BHÇB için değil, aynı zamanda geniş halk yığınları için tarihsel bir ders oldu. ⁽¹¹⁾ Parti bu olayların tahliline dayanarak, önemini bugün de yitirmemiş olan bir kesin sonuca, yani işçi sınıfının, üstün gelebilmek için, gerek kendi saflarında, gerekse devrimci mücadelede bağlaşıkları olan

⁽⁹⁾ Dimitir Blagoev, Eserler, c. 19, s. 431–438.

⁽¹⁰⁾ Georgi Dimitrov, Eserler, c. 7, s. 212.

⁽¹¹⁾ Ayaklanmadan çıkan ibret dersleri hakkında daha ayrıntılı bilgi için bak: BKP MK Birinci Sekreteri Todor Jivkov yoldaşla mülâkat. «Devrimci tecrübe işçi sınıfının silâhıdır». «Barış ve Sosyalizm Problemleri» («Yeni Çağ»), sayı 9, 1973. (not. red.)

güçlerle birlik olması gerektiği sonucuna vardı. Bulgaristan Halk Çiftçi Birliği'ne gelince, Eylül Ayaklanması deneyi, başlıbaşına köylü iktidarının hayal olduğunu, işçi sınıfı ile bağlaşma sağlanmadan sömürücülere karşı mücadelede başarıya ulaşamayacağını bir kez daha gösterdi. Geniş halk yığınları da, birlik olmadan, mücadeleye aktif olarak katılmadan, hürriyetin elde edilemeyeceğine ve daha iyi bir hayata kavuşulamayacağına inandılar. Eylül Ayaklanmasının hazırlık ve uygulama döneminde, işçi sınıfının ve tüm anti-faşist halk hareketinin mücadele birliği taktiğini teorik açıdan BKP hazırladı ve bunu pratikte de isabetle uyguladı. Dimitir Blagoev ve Georgi Dimitrov'un tekcepheye ilişkin yönergeleri, bütün anti-faşist güçleri sınıksız birleştirme geniş plâtfomuna temel ve uluslararası komünist hareketi teori ve pratiğine değerli bir katkı oldu.

Partimizin tecrübesinin ayırıcı vasfı, (diğer ülkeler komünist partileri işçi sınıfı parti ve örgütlerinin tekcepheyesini yaratmaya çalışırken) BKP'nin BHÇB'yle, yani proletaryanın bağlaşığı olan köylüler partisiyle eylembirliği yapabilmiş olmasıdır. Kaldı ki, Eylül Ayaklanması'na, önemli bir kısım aydınlar ve aynı zamanda yöneticileri tekcepheye girmeyi reddetmiş bulunan bazı partilerin üyeleri de katılmışlardır. Bundan ötürü, ayaklanmadan çıkarılan ibret derslerinin Komintern'de defalarca tartışma konusu olması rastgele değildir.

Daha sonraki yıllarda, BHÇB'nde yönetimin sağcı elemanların elinde bulunmasına ve BKP'de bir süre sekterlerin önemlice bir rol oynamalarına karşın, tekcephe bu partilerin üyelerini ve geniş halk yığınlarını birleştiriyor ve çoğun yekpâre bir güç olarak eylem gösteriyordu.

Komünist Enternasyonalî'nin VII. Kongresi, komünist hareketi için yeni bir strateji ve taktik hazırladı ve hareketi her şeyden önce anti-faşist ve genel demokratik sorunların çözümüne doğru yöneltti. Kongrenin kararında, işçi sınıfının birliği için, anti-faşist ve anti-emperyalist bir halk cephesi yaratılması için mücadelenin güçlendirilmesi gerektiği belirtiliyordu. *Kongre, komünist partilerini, çeşitli politik doğrultulardaki işçi örgütleriyle ortak eylem anlaşmaları yapmak üzere çaba göstermeye çağırırdı; yığınları demokrasi mücadelesi yoluyla sosyalist devrime götürmek amacıyla geniş koalisyonlar meydana getirilmesi olanağını ortaya koydu.*

Bugün Komintern VII. Kongresinin kararlarını değerlendirirken, bunların vaktiyle ne büyük bir rol oynadığını görmekle kalmıyor, aynı zamanda günümüze kadar önemlerinden bir şey kaybetmediklerini de anlıyoruz. Kongrenin ileri sürdüğü anti-faşist halk cephesi fikri, sekter yönetimden henüz kurtulmuş bulunan BKP tarafından onayla karşılandı. Parti, Komintern'in Yedinci Kongreden önceki tekcephe anlayışına kıyasla, halk cephesinin faşizme ve yeni bir dünya harbi tehlikesine karşı mücadelede daha geniş çapta bir halk güçleri birliği olacağı sonucunu çıkardı. Bun-

da isabet vardı. Bu halk cephesi, bizim koşullarımızda, tekcephenin uzantısı ve daha ileri doğru gelişmiş olacaktı.

Kongreden sonra, BKP, bu yeni hattı gerçekleştirmek üzere yoğun bir çalışmaya girişti. Parti Merkez Komitesi'nce hazırlanan halk cephesi plâtfomunda, halkın en önemli politik ve ekonomik istekleri (anayasanın canlandırılması, serbest parlâmento seçimlerine gidilmesi, faşist iktidarın anayasaya aykırı bütün kanunlarının kaldırılması vb.) yer alıyordu. Parti Merkez Komitesi, anti-faşist halk cephesi kurma önerisiyle, BHÇB'ne, SDP'ne, Radikal ve Demokratik Partilere ve bazı yığın örgütlerine baş vurdu. ⁽¹²⁾ Bu partilerin liderleri öneriyi reddettiler. Fakat memleketin birçok kesiminde, daha önce sağlanmış olan işbirliği pratiği sayesinde, bu partilerden bazılarının temsilcileri halk cephesi komiteleri kurulmasına razı oldular ve yersel aksiyonlara katılmaya başladılar.

BKP'nin sistemli çalışmaları ve aşağıdan da yığınların baskısı sayesinde, anayasayı canlandırma mücadelesi için «anayasa komiteleri», «İspanya cumhuriyetini savunma komiteleri» kurma, önemli olayları kutlama, tek tek ünlü toplum ve kültür adamlarının belirli günlerini anma vb. gibi çeşitli aksiyonların gerçekleştirilmesine faşist olmıyan partiler de komünistlerle birlikte katıldılar. 1938 seçimlerinde, BKP'yle diğer yedi parti (uzun süre ikircimli davrananlar) arasında seçimlere tek listeyle katılma sorununda anlaşmaya varılarak büyük bir başarı elde edildi. O zaman ortak bir seçim plâtfomu hazırlanmıştı. Plâtfom, anayasanın canlandırılmasını, söz, yazı ve toplantı hürriyet ve haklarının *tanınmasını* öngörüyor, politik hükümlülerin tamamen affedilmesi, faşist hükümetin getirdiği olağanüstü kanunların kaldırılması, faşist örgütlerin dağıtılması, her çiftçiye geçimine yetecek ölçüde toprak sağlanması, tarım ürünleri fiyatlarının yükseltilmesi, işçilerin asgari iş ücretlerinin tespiti, şehir ve köy halkının emeklilik ve sosyal yardımlardan yararlanma haklarının garantilenmesi vb. gibi istekleri içeriyordu. ⁽¹³⁾ Bu en geniş halk yığınlarının istek ve emellerini biraraya getiren ve kendileri tarafından memnuniyetle karşılanan bir plâtfomdu.

Yığın örgütleri (mesleksi, ekonomik ve kültürel) içindeki çalışmaya büyük bir dikkatle eğilmesi, BKP'nin önemli bir hizmeti idi. Bu örgütler içinde yapılan sistemli çalışma sayesinde, aralardan birçoğu çok geçmeden halk cephesinin etki kapsamına girdiler.

⁽¹²⁾ 1934 yılındaki ikinci askersel-faşist darbeden sonra, hükümet bütün politik partileri yasak etti, bunların gazetelerini kapattı ve hepsinin mallarına el koydu. Daha 1923'ten itibaren gizli çalışan ve gerek merkezde, gerekse taşrada düzenli bir örgüte sahip olan BKP hariç, öteki partilerin örgütleri yoktu, sadece yöneticileri ve taşrada taraftarları vardı.

⁽¹³⁾ Bulgaristanda işçi sınıfı. Doküman ve materyaller derlemesi. Sofya, 1966, s. 517.

Partinin yeni hattının diğerk bir büyük başarısı da, 1935 yılında gençlik halk cephesinin kurulması oldu. Bu cepheye BKP, BHÇB, SDP gençlik birlikleri ve bunların etkisi altındaki öğrenci örgütleri giriyorlardı. Bu birlikler ortak mücadele boyunca, karşı tarafın faşist gençlik birlikleri kurma yeltenişlerini defalarca suya düşürüyor, anayasanın canlandırılması için mücadele ediyor, harp aleyhtarlığı hareketine katılıyor, kendi partilerinin önderleri üzerinde yoğun bir baskı yapıyorlardı.

İkinci Dünya Harbi başladığı zaman, BKP, bütün anti-faşist ve anti-emperyalist güçlerin birleşmesi mücadelesinde yeni ödevlerle karşı karşıya geldi. Bir Vatan Cephesi kurmak üzere 1942 Temmuzunda G. Dimitrov'un doğrudan doğruya yönetimi altında hazırlanan program, halkın demokratik tabakaları arasında derin yankılar uyandırdı. Bu demokratik ve anti-emperyalist bir programdı.

BKP Merkez Komitesi bu programı tamamen onayladı ve BHÇB, Sosyal-Demokrat, Radikal ve Demokratik Partiler yöneticilerini, «Zveno» politik grupunu ⁽¹⁴⁾, yığın örgütlerini ve bütün Bulgar halkını Vatan Cephesi'nin kurulması için çaba birliğine çağırdı. BKP'nin, faşist olmıyan parti ve örgütlerle tekcephe ve özellikle halk cephesi uygulamaları döneminde oluşan ilişkileri, il, ilçe ve köylerde vatan cephesi komitelerinin süratle örgütlenmesine yardım etti.

Daha 1942 yılı sonuna doğru, Bulgaristanda yüzden fazla yersel vatan cephesi komitesi çalışmaktaydı; 1943 yılı sonundaysa, Komünist Partisi temsilcilerinden başka, «Zveno» grubu, BHÇB sol kanadı ve SDP temsilcilerinden oluşan Vatan Cephesi Ulusal Komitesi de kuruldu.

Öte yandan bölge, il komiteleri, yersel komiteler, orduda ve yığın örgütlerinde vatan cephesi komiteleri kurulmasına hız verildi. Partizan birlikleri, savaş grupları, sabotaj grupları eylemlerini artırdılar ve memlekette Vatan Cephesi'nin silâhlı gücü haline geldiler. Faşist iktidar en amansız tedbirleri aldıysa da, halkın direnişini kıramadı.

1944 yılının 8–9 Eylül gecesi Bulgaristan halkı ayaklandı. Memlekette Vatan Cephesi egemenliği kuruldu. Halk, Avrupanın faşizmden kurtulmasını sağlayan başlıca kuvvet olan Sovyet Ordusu'nu coşkuyla karşıladı.

Bulgaristanın bu başarısı, BKP'nin azimli ve ardıcıl mücadelesi sayesinde elde edilebildi. Memlekette yirmi yıl boyunca asıp keserek hüküm

(14) 1927 yılında ortaya çıkan «Zveno» politik grubu, bir kısım yedek subaylar ve burjuva aydınları temsilcilerini safalarında birleştiriyordu. 19 Mayıs 1934'te bu grubun yönetimi altında ikinci askersel-faşist darbe yapıldı. Bunun da iktidardan uzaklaştırılmasından ve hele İkinci Dünya Harbinin başlamasından sonra, BKP'yle işbirliğinden yana cumhuriyetçi burjuva aydınları ve yurtsever subaylar bu grupta egemen bir rol oynamaya başladılar.

süren faşizme ve gericiliğe karşı mücadelede halkın güçlerini sınıksız birleştirmeye yönelik bütün çaba ve eylemlerin inisiyatoru ve örgütçüsü hep BKP'ydı. Bu partinin yönetimi altında 1923 yılında tekcephe kurulmuş, 1935–1936 yılında halk cephesi meydana getirilmiş ve ensonu 1942'de Vatan Cephesi yaratılmıştı. Anti-faşist savaşta en çok BKP kurban verdi. Ulusal direnişin ve biricik örgütlü anti-faşist politik gücün başlıca örgütleyici ve esinleyicisi BKP oldu. Geniş halk yığınları arasında BKP'nin etki ve itibarı o kadar büyüktü ki, iktidarı kendi başına da alabilirdi. Fakat Vatan Cephesini oluşturan demokratik güçler bağlaşımlını koruma ve güçlendirmeye gereği düşüncesiyle hareket eden BKP, bu hususta sözünü tuttu ve böylece, anti-faşist savaşa katılmış olan bütün parti ve grupların temsilcileri Vatan Cephesi hükümetine girdiler.

Eğer, Komünist Partisi, bence işçi sınıfının iktidar mücadelesinin başarısı için genel kapsamlı önemi olan bir başka koşulu da gözönünde tutarak gereğini yapmasaydı, Bulgaristanda sosyalist devrim başarıya ulaştırılmazdı. Bu koşul halkı silâhlı savaşa hazırlama gereğidir. Gerçi, BKP'nin, memleketi kapitalizmin ve faşizmin pençesinden daima barışçı yol ve araçlarla kurtarmaya çalıştığı da doğrudur. Fakat bu parti, gericiğin kolayca teslim olmayacağını da biliyor, yeni düzene karşı çetin bir direniş göstereceğini kestiriyordu. Bundan ötürü de, daha kuruluşundan itibaren, halkı silâhlı savaşa hazırlıyordu. Partinin bu eylemi üç yönde geliştiriliyordu.

Birincisi. Ordu içinde sosyalist fikirlerin yayılması, kışlalarda Marksist dernekler örgütlenmesi. Bu yönde çalışmanın daha ilk yıllarda vardığı ölçüler hakkında bir fikir verebilmek için, 1894 yılında, orduya, kıta komutanlarının kendi birliklerinde sosyalist olup olmadığını araştırmaları ve bunlara karşı tedbirler almalarını isteyen bir emir gönderildiğini⁽¹⁵⁾ hatırlatmak yerinde olur. Bu emrin yerine getirilmesi sonucunda, birkaç harbiye öğrencisinin sosyalist fikirlerinden ötürü okuldan çıkarıldıkları vb. bilinmektedir.⁽¹⁶⁾ Birinci Dünya Harbi döneminde, partinin militanları ve bu arada parlâmentodaki temsilcileri, askerlere harbin emperyalist niteliğini açıklıyorlardı. Georgi Dimitrov bu yüzden hapse atılmıştı. Büyük Ekim Sosyalist Devrimi'nden sonra, bütünüyle nice ordu birlikleri Kızıl Ordu birlikleriyle kardeşleşiyorlardı. Güney Cephesi birlikleri, bütün subaylarıyla birlikte, 1918'de ünlü Vladaya Ayaklanmasını yaptılar. 1923 Eylül Ayaklanmasına birçok yedek subay ve assubaylar ve tek tek bazı ordu birlikleri katıldılar. Ve ayaklanmanın yenilgiye uğramasından sonra da, BKP ve Komünist Gençlik Birliği, ordu içindeki çalışmalarına devam ediyor, tek tek birliklerde gizli parti ve gençlik grupları örgütüyorlardı.

⁽¹⁵⁾ BKP'nin ordu içindeki çalışmaları. Doküman ve materyaller (1891–1918), Sofya, 1966, s. 20.

⁽¹⁶⁾ Yine orada, s. 29.

Faşist hükümetin ipucu ele geçirdikçe yığınla ölüm cezalarına çarptırılmasına karşın, parti ordu içindeki örgütlerini korumaya muvaffak oldu. Buna faşist iktidarın dokümanları bile tanıklık ediyor. Bu dokümanlara göre, 1941–1943 yılları döneminde, 81 askeri birliğin (hepsi 250 kadar) içinde gizli eylem grupları meydana çıkarıldı. ⁽¹⁷⁾

İkincisi. Askersel örgütlerle temaslar kurularak, krallığın ve faşist iktidarın halk düşmanı ve ihanet politikasına karşı namuslu subayların mücadeleye çekilmesi. Partinin Komintern VII. Kongresinden sonra benimsediği yeni politik hat, birçok subayın görüşlerini değiştirmelerine yardım etti. Çar bu subayların birçoğunu ordudan çıkardı, bazılarını mahkemeye verdi veya gözaltına aldırdı; 1936 yılında da Ordu Birliği'ni dağıttı. ⁽¹⁸⁾ Fakat Ordu Birliği'nin sağlam ve yurtsever güçleri gizli eyleme geçtiler. Ve 1942'de Vatan Cephesi'nin kurulması sorunu ortaya atıldığı zaman, ileri düşünceli yurtsever subaylar, «Zveno» grubuyla birlikte, faşist olmayan partilerin ikircimlerini henüz yenemiyen yöneticilerinden de önce, Vatan Cephesi komitelerine girdiler. 1943 yılında, büyük yurtsever ve Sovyetler Birliğinin dostu general V. Zaimov, faşizme ve krallığa karşı mücadelesinden ötürü yargılanıp ölüm cezasına çarptırılarak kurşuna dizildi.

Bulgaristanda sosyalist devrimin üstün gelmesinden sonra, «Zveno» grubunun önderi ve eski Ordu Birliği yöneticisi Kimon Georgiev hükümet başkanı oldu. Bu olay, partinin, kendi politikasını orduya benimsetmeye ve tam desteğini kazanmaya, onu devrimden yana çekmeye ne büyük bir önem verdiğini apaçık gösteriyordu. Bu maksatla, sosyalist devrimin üstün gelmesinden sonra, orduda bir temizlik yapılarak, faşist düşünceli subaylar atıldı ve bunların yerine partizan hareketine ve savaş gruplarına katılmış, faşizmin toplama kamplarında bulunmuş olan sağlam anti-faşistler getirildi. Eski Ordu Birliği ve «Zveno» mensubu yurtsever subaylar da tekrar orduya alındı. Partinin bu büyük gayretleri sonucunda, ordu halk egemenliğinin dayanağı haline geldi.

Üçüncüsü. İşçi sınıfının ve bütün emekçilerin silâhlandırılması ve gereği halinde, halk egemenliğini kurmak için, devrimci kazanımları savunmak için silâh elde savaşabilecek hale getirilmesi. Partinin daha 1891 Kurucu Kongresi tarafından kabul edilen programında «halkın topyekûn

⁽¹⁷⁾ BKP'nin ordu içindeki çalışmaları (1941–1944), Sosfya, 1967, s. 406.

⁽¹⁸⁾ Ordu Birliği, 1919 yılında, geri kafalı subaylar tarafından, krallığı destekleyip güçlendirmek maksadıyla kuruldu. 1923'te, diğer burjuva partilerinin desteğiyle bir darbe yaparak faşist diktatorayı kurdu. Daha sonra, yönetimi, Çar'ın egemenliğinin sınırlanmasından yana olan «Zveno» grubuyla bağlı kanadın eline geçti. Hitler Almanyası'nın Sovyetler Birliğine saldırmasından sonra, Ordu Birliği'nin Komünist Partisi'yle ilişkili üyeleri Vatan Cephesi'nin kurulmasına ve çalışmalarına katıldılar.

silâhlandırılması» gerektiği ⁽¹⁹⁾, 1904 yılında kabul edilen programında da gayet önemli bir ödev olarak «halkın silâhlı savunmaya hazırlanması» ⁽²⁰⁾ kayıtları vardı. BKP, 1919 yılında yapılan kongresinde, sosyalist devrimin silâhlı güçlerinin yaratılmasını kararlaştırdı. Kararda özetle şöyle deniliyordu: «Silâh, halkın kendi eline, işçilere ve az topraklı yoksul sınıflara verilmelidir.» ⁽²¹⁾ 1923 Anti-faşist Eylül Ayaklanmasına hazırlık döneminde, komünist yedek subaylar, işçilere ve köylülere silâh kullanmayı öğretiyorlardı. Ayaklanmanın yenilgiye uğramasından sonra da, BKP, BHÇB'nin sol güçleriyle birlikte, emekçi halkı silâhlandırmaya devam etti. 1941–1944 yılları döneminde, emekçileri silâhlandırma ve savaş eğitiminden geçirme işini daha da geliştirerek, savaş grupları ve partizan birlikleri meydana getirdi. Bu silâhlı çeteler faşist iktidara etkili darbeler indirdiler. BKP'nin bu eylemi, işçilerin, köylülerin ve bütün halkın 1941–1944 yılları direnişine katılmalarının ve Dokuz Eylül 1944 Silâhlı Ayaklanmasının başarıya ulaşmasının en önemli etkenlerinden biri oldu.

Devirilen ve mevzilerinden uzaklaştırılan sömürücü sınıfların tehditlerine cevap olarak, halk egemenliği, devrimin üstün gelmesinden hemen sonra, emekçilere silâh dağıttı, faşist polis cihazını ortadan kaldırdı ve bunun yerine, memlekette asâyişi sağlayan ve halk egemenliğinin faşist canavarların hakkından gelmesine yardım eden Halk Milisi'ni kurdu.

Komünist partilerinin iktidara gelmeleriyle birlikte, sosyalist devletin kurulmasına ve güçlendirilmesine, halkın demokratik kazanımlarının genişletilmesine ilişkin yeni ödevler ortaya çıkıyor. Bulgaristanda bu ödevlerin yerine getirilmesi, halkın bütün güçlerinin tamamiyle seferber edilmesini gerektiriyordu. Bu da ancak Vatan Cephesinin ve bu cepheye katılan partilerin yardımıyla en başarılı biçimde gerçekleştirilebilirdi.

Vatan Cephesi, 1948 Şubatında yapılan İkinci Kongresinde, G. Dimitrov'un önerisiyle, çeşitli partilerin ve yığın örgütlerinin politik birliği olmaktan çıkarak, ayrıca üye alan, kendi tüzüğü olan ve demokratik santaralizm prensipleri temeli üzerinde kurulan tek toplumsal-politik örgüt haline gelmeyi kararlaştırdı. Bu tarihsel bir zorunluktu, memleketimizde yığinsal halk hareketi gelişmesinin doğal sonucuydu ve bizim koşullarımızda halk birliğinin tamamiyle belirmesinin en elverişli örgütsel biçimiydi. Vatan Cephesinden böylece koalisyon öğelerinin giderilmesi sayesinde, bu cepheyi oluşturan partiler arasında karşılıklı güven ve yaklaşma daha da arttı. Marksizm yoluna koyulan Sosyal-Demokrat Parti Komünist Partisiyle birleşti. «Zveno» ve Radikal Parti, amaçları ve ödevleri Vatan Cephesinin programına uygun düşen sayıca az örgütler oldukları için, kendi kongrelerinde artık başlıbaşına örgütsel varlıklarına son verme ka-

⁽¹⁹⁾ BKP'nin kararları, c. I, s. 19.

⁽²⁰⁾ Yine orada, s. 175.

⁽²¹⁾ BKP'nin kararları, c. II, s. 15.

rarları aldılar ve bunların üyeleri de Vatan Cephesine girerek, bu örgüt içinde çalışmalarına devam ettiler. Ve bu cephede, başlıbaşına politik örgüt olarak, BKP'den başka, yalnız BHÇB kaldı. ⁽²²⁾ Böylelikle, Vatan Cephesi, partinin ve halk iktidarının en geniş dayanağı olarak oluştu; halkın birliğinin güçlenmesine ve emekçilerin sosyalizm kuruculuğuna celledilmesine değerli katkılarda bulunarak varlığını sürdürdü.

BKP Merkez Komitesinin Nisan Plenumu (1956), Vatan Cephesini hafife alma ve memleketin toplumsal-politik hayatındaki rolünü küçümseme eğilimlerini kesinlikle suçladı. Bundan sonra, Vatan Cephesi, halkın sosyalist eğitimine ve BKP etrafında sınıksız birleştirilmesine, yığınların memleket yönetimine çekilmelerine yönelik eylemini daha büyük bir canlılıkla geliştirdi.

Vatan Cephesinin omurgası BKP'yle BHÇB'nin bağlaşımdır. İki kardeş partinin ortak mücadelesi, komünistlerle BHÇB üyeleri arasındaki birliğin yaşamsal gücünü doğruladı. Sosyalizm kuruculuğu döneminde BKP ile BHÇB arasında dostluk ve işbirliği güçlenip gelişti, Bulgaristan Halk Cumhuriyetinin güçlü gelişme etkeni oldu. Vatan Cephesi bugün saflarında 3,8 milyon yurttaş (3 milyonu partisiz) birleştirmektedir.

BKP X. Kongresi (1971), gelişmiş sosyalist toplumun kurulması aşamasında Vatan Cephesinin karakter ve ödevlerine ilişkin bir görüş oluşturup ortaya koydu. Buna göre, Vatan Cephesi bundan böyle de en geniş toplumsal-politik örgüt olarak gelişecektir. Cephenin işlevleri bir hayli genişlemiş bulunuyor. Cepheye, komünal-töresel ve sosyal-kültürel sorunlarla, halkın ihtiyaçlarının sağlanmasıyla ve kamu hizmetleriyle uğraşan organları kontrol yetkisi verildi. Ayrıca, cepheye, kanun önerme ve geniş halk yığınlarının sorunlarına ilişkin kanun tasarılarının halkça görüşülmesini örgütlenme hakkı tanındı. Vatan Cephesinin halk şûralarıyla ortak eylemi dcha da genişleyip zenginleşti.

Kadın hareketi, barışı savunma komiteleri ve diğer hareketler Vatan Cephesi sistemi içine alındı. Bundan başka, bütün yığın örgütleri ve sanat birlikleri Vatan Cephesinin kolektif üyeleri oldular. Böylece, Vatan Cephesi, bu hareketlerin olumlu amaçlarının halk arasında yayılması için yığinsal bir temel, bütün halkı kapsayan ödevlerin yerine getirilmesinde yığın örgütlerinin gösterdikleri eylemin başlıca koordinatörü ve halk birliğinin daha parlak ifadecisi haline geldi.

Parti politikasının açıklanmasıyla ilgili, gelişmiş sosyalist toplumu kurmaya yönelik eylemlerle ilgili ödevler Vatan Cephesinin politik çalışmalarının merkezinde yer almaktadır. BKP X. Kongresi tarafından kabul edi-

(22) BHÇB'nin örgütü ve ödevleri konusunda, bak: Georgi Traykov. Komünistlerle birlik ve ittifak. «Barış ve Sosyalizm Problemleri» dergisi, sayı 8, 1972.

len programda, Vatan Cephesinin, parti için, yani kendi yöneticilik rolünü gerçekleştirerek bütün emekçilerin çabalarını birleştiren ve ortak amaca yönelten BKP için «en yığınsal toplumsal dayanak» olduğu söylenmektedir. ⁽²³⁾

Bulgaristan Komünist Partisi, sosyalizm kuruluşunun yalnız ulusal değil, aynı zamanda enternasyonal bir ödev olduğunu bilinçle gözönünde bulunduruyor. Bundan ötürü, halkımızın birliğini güçlendirerek, sosyalist toplumun, uluslararası komünist ve işçi hareketinin daha yekpâre bir bütün haline gelmesi için, anti-emperyalist cephenin daha çok güçlendirilmesi için elinden geleni yapmaktadır. Partimiz için, Vatan Cephesi için, tüm halkımız için, Sovyetler Birliği ve SBKP'yle dostluk yüksek bir ulusal ve enternasyonal ödevdir, çünkü Sovyetler Birliği almadan, onun tecrübesi ve ardıcıl politikası almadan, barış ve insanlığın ilerlemesi sağlanamaz.

Tarihsel tecrübe, demokratik ve anti-emperyalist güçler bağlaşımının yaşamsal gücünü; sömürüye ve adaletsizliğe karşı, ulusal ve sosyal ezgiye karşı, sosyalizmin kurulması uğrunda yürütülen savaş bakımından bu bağlaşmanın ne büyük bir önem taşıdığını inkârı olanaksız biçimde göstermektedir. Komünistler, bu bağlaşmada ve bu mücadelede daima öncü güç olmuşlardır ve bundan böyle de öncü olmaları gerekmektedir.

⁽²³⁾ Bulgaristan Komünist Partisi Programı, s. 99.

Gençliğin sosyal alandaki faaliyetleri ve komünistler

Çağdaş toplumlarda gençliğin problemlerinin şu veya bu ölçüde heyecan vermediği sosyal gruplar, sınıflar, politik partiler ve genellikle yaşlı kişiler olabileceği düşünülemez. Bu da doğaldır. Zira insanlık daima yeni kuşaklara bakarak, kendi geleceğini sezmeye, bu geleceğin ne olacağını kestirmeye çalışır.

Bu ilgi, kapitalizmden sosyalizme geçiş çağında yaşamakta olan bugünkü insanlıkta bilhassa büyüktür. Genç kuşağın sosyal alandaki faaliyetlerinin artması da bu ilgiyi artırıyor. Sosyalist ülkelerde gençliğin yapıcı ve yaratıcı girişimi, gitgide daha önemli bir toplumsal olgu ve dünya sosyalizminin güçlenmesine önemli bir katkı haline geliyor. Gelişmiş kapitalist memleketlerde örgütlü ve kendiliğinden gelme gençlik aksiyonları dalga dalga kabarıyor. Ulusal kurtuluş hareketleri kesiminde de gençliğin hareketi günden güne büyüyor.

Gençliğin artmakta olan sosyal aktifliğinin köklü nedenlerini anlama ve açıklama istek ve merakı doğaldır. Ama bu nedenler çok değişik biçimlerde anlaşılıp açıklanıyor. Bazıları âdeta yalın düşünüş formülleriyle yetiniyor ve «yaş gereği kaprisler», «gençlik-toyluk» diyorlar. Bazıları da gençliğin aktifliğinin içsel etmenlerini seçiyor ve gericilik ve faşizm kuvvetlerinin yaptıkları gibi, bunları hemen spekülâtif bir eğilimle kendi çıkarıcı amaçları için kullanmaya koyuluyorlar...

Komünistlerin bu probleme ilkesel bakımdan başka bir yanaşımı vardır. Gençlik hareketindeki yeni olguları dikkatle inceliyen komünistler, genç kuşakların köklü menfaatlerini etraflıca değerlendirmeye, onların heyecan ve enerjisini insanlığın en parlak ve aynı zamanda bilimsel olarak temellendirilmiş idealleri uğrunda mücadeleye yöneltmektedirler.

Dergimiz yazı kurulunun örgütlediği ve materyallerini bundan önceki sayımızda yayımlamaya başladığımız bilimsel-teorik konferansa katılanlar işte bu konu üzerinde görüşmeler yaptılar.

Daha önce de bildirdiğimiz gibi, genel kurul oturumlarında ve dört seksiyonda yapılan görüşmelere, 41 kardeş partinin temsilcileri katıldılar. Konunun güncelliğinde kimsenin kuşkusu yoktu. İşte seksiyonların çalışmalarını yöneten ve bu çalışmaları özetle yansıtan Yazı Heyeti'miz üyeleri, dikkatlerini daha çok bu nokta üzerinde yoğunlaştırdılar.

B. Avramova (Bulgaristan Komünist Partisi MK aday üyesi) – Sosyalist ülkeler seksiyonu başkanı:

– Gençliğin gelişmiş sosyalist toplum kuruculuğuna katılımı, bu katılımın önemi, dünya devrimci süreciyle kopmaz bağı herkesçe biliniyor. Zamanımız, sosyalist ülkelerde gençliğe bilhassa yüksek istemler yöneltiyor ve komünistler her yeni kuşağın yeni tarihsel ödevlere yaraşır bir düzeyde olmasına özen gösteriyorlar. Uluslararası gerginliğin azalmasıyla, ideolojik düşmanlarımız hücumlarını artırmışlardır. Düşmanlarımız, toplumsal düzenimize yönelttikleri iftiralarla, gençliğin sosyalizme güvenini sarsmaya çalışıyor ve bu yolda onun hayat tecrübesinin azlığına, katlanmazlığına ve ateşliliğine, genç insanlara özgü abartmalı eleştiriciliğine, eleştiri ile yadsıma arasındaki sınırı daima aşma eğilimine belbağlıyorlar. Tecrübeyi enternasyonalleştirme ve komünist partileri arasında gençlik konusundaki çalışmalarla işbirliğini daha da geliştirme, bizim genç kuşağı kazanmayı ve dolayısıyla komünist hareketinin geleceğini sağlamayı amaçlayan mücadelemizde ortak başarının çok önemli bir koşuludur.

D. Pitman (ABD Komünist Partisi MK Politik Komitesi üyesi) – Gelişmiş kapitalist memleketler seksiyonu başkanı:

– Seksiyonumuz öncelikle şu sorun üzerinde dikkatle durdu: Gençliğin, Marksizm-Leninizme ve reel sosyalizme ilgisinin arttığı, objektif etkenlerin kendisini gitgide daha büyük bir ısrarla devrimsel eylemlere ittiği koşullarda, birçok genç bizim hareketimizden niçin hâlâ uzak kalıyor ve niçin harekete girmeye yanaşmıyor? Bu soruya cevap aradığımız görüşmelerde, özellikle, burjuvazinin, kapitalizmde gençliğin günden güne artan hayal kırıklıklarıyla yüzyüze geldikçe, onu devrimci mücadeleden saptırmak için her araca başvurduğu belirtildi. Burjuvazi, mistisizm, narkotik tiryakiliği, pornografi, karamsarlık, zorbalığı, putlaştırma duyguları aşıyor, bunlara kapılanları dört elle tutuyor . . . Gençliğin idealizmi, daha âdil ve insan-cıl bir topluma ilişkin romantik emelleri, aynı zamanda genç kız ve erkeklerin bu emellerini gerçekleştirmek için azimli ve ardıcıl bir mücadele yürütme sabırsızlık ve beceriksizlikleri, çoğu kere, onları burjuvazinin kurduğu tuzaklara sürüklüyor. Ayrıca, uzlaşmacılığın etkileri, sınıfsal işbirliği ve sağcı oportünizm fikirleri de yıkımını yapıyor. Bütün bunlar, gençliği kendimizden yana kazanmamızı güçleştiriyor. Ve bu güçlüklerin herhalde aşılması gerekiyor.

S. Mitra (Hindistan Komünist Partisi Ulusal Konseyi üyesi) – Asya ve Afrika ülkeleri seksiyonu başkanı:

– Gençlik, gelişme halindeki ülkelerde aktif sosyal nüfusun en büyük bölümüdür. Birçok yığın örgütü ve politik parti (komünist partileri de içinde) genç bileşimlidir. Gençlik ortamının karmaşık sınıfsal yapısı, günümüzün gençlik hareketinde çok çeşitli politik eğilimler doğuruyor. Egemen sınıfların politikası genç kuşakta sosyal sorumluluk ve emekçi yığınlarıyla dayanışma duygusunu öldürmeyi amaçlıyor. Bundan ötürü, seksiyonumuzda söz alan arkadaşlar, ideolojik çalışmaları artırma, düş-

man fikirlerle, yani gençliğin önemli bir bölümünü etkileyen tutucu ve serüvenci fikirlerle mücadeleye hız verme gereğini belirttiler.

H. Şmirgeld. (Arjantin Komünist Partisi MK üyesi) – Lâtin Amerika ülkeleri seksiyonu başkanı:

– Lâtin Amerikanın nüfusu halen 300 milyon kadardır. Son yirmibeş yılda nüfus iki misli artmıştır. Bu da kıta halklarının genç olduğu anlamına gelir. Gençlerin % 50'si fabrikalarda ve diğer üretim alanlarında çalışmakta, kalan kısmı da işsizliğe hükümlü durumdadır. 1973 yılı grevlerinin ölçüleri hakkında henüz belgesel bilgi yoktur, fakat 1972 yılı grevlerine 50 milyon işçinin katıldığı bilinmektedir. Lâtin Amerika gençliği sınıf savaşlarına aktif olarak katılıyor. Kıtamızın bütün ülkelerinde köklü toplumsal dönüşümler gereksinmesi durmadan artıyor. Başta Sovyetler Birliği olmak üzere, sosyalizm dünyası gençliği çekiyor, Marksizm-Leninizm fikirleri genç dimağlara işliyor. Sosyalist Küba, emekçi ve öğrenci gençliğin en iyi bölümünün desteğini kazanmış bulunuyor. Seksiyonumuz, emperyalizmin ve gericiliğin, kıtamızda özellikle gençlik arasında bir yığınsal hareket örgütleyememiş olmasını memnuniyetle kaydeder. Ülkelerimizdeki diktatörlükler askersel-politik teröre dayanarak ayakta kalabilmekte, emperyalizm tarafından finanse edilerek desteklenmektedir. Ne var ki, betirli koşullarda, şovinst propagandanın gençlik ortamında çeşitli tabakaları şaşırtabileceğini hesaba katmak ve bunun doğuracağı tehlikeyi de küçümsemek gerekmektedir.

Konferansta söz alanların belirttikleri üzere, gençlik için mücadele sınıf mücadelesinin önemli bir bölümüdür ve bu mücadelede başarı, daha çok, gençlik problemlerinin, gençliğin çağdaş dünyadaki durumu, bugünkü karakteristik çizgileri, toplumun nesiller ve sınıflar sistemi içindeki yeri sorunlarının doğru anlaşılmasına bağlıdır.

ÇAĞDAŞ DÜNYADA GENÇ NESİL

«Genç» kavramından ne anlıyoruz? Zamanımız gençliğin çehresine nasıl bir kişilik damgası vuruyor? Bütün halinde bir topluluk olarak gençliğe sınıfsal yaşam ne demektir?

İlk bakışta cevabı çoktan verilmiş görünen bu sorular, konferansımızın açılış raporunda da (!) belirtildiği üzere, yeniden ortaya çıkıyor. Bu da doğaldır. Çünkü toplum kendisi değişiyor, gençlik ortamı değişimlere uğruyor ve zamanımızda artık bu değişimlerin dinamizminden ötürü, bir bütün olarak, toplum ile gençlik arasında bağıntı ve karşılıklı ilişkiler karmaşılaşıyor. İdeolojik düşmanlarımız, bazan durumu kasten bulandırıp

(!) «Barış ve Sosyalizm Problemleri» («Yeni Çağ»), sayı 7, 1974.

anlaşılmaz hale getiriyorlar. Oysa her şeyin çağdaş gerçeklik analizine dayanılarak iyice açıklanması gayet önemlidir.

Toplumsal değişimlerin en önemli yanı

Konferansta «gençlik ve toplum» problemi, bunların karşılıklı ilişkileri diyalektik, tek tek ve bütünüyle, her açıdan ele alınarak görüşüldü. Konferansa katılanlar, daha işin başında, tartışmaları artık «ulaşmış düzey»-den hareketle yürütmekte anlaşırken şu noktaları gözönünde bulundurdular:

Gençlik, daha yaşlı kuşaklar gibi etkisine açık bulunduğu toplumsal olgu ve süreçleri daha başka türlü kabul edebilir ve bunlara başka biçimde tepki gösterebilir; gençlik (örneğin B. Avramova'nın, D. Pitman'ın ve diğer birçok konuşmacının belirttikleri üzere), artık yaşının gereği özelliklerin, yani duygusallık, bilinçte olgunlaşmamışlık ve benzeri çizgiler dolayısıyla bu olgu ve süreçlerin oluşturuca etkisine daha çok açık bulunur;

Gençlik toplumsal değişimlerin etkisinin sadece konusu ve hedefi değil, aynı zamanda bu değişimlerin aktif öznesidir ve bu niteliğiyle de birçok özel çizgiye sahiptir; örneğin M. Godar'ın (Belçika Komünist Partisi) belirttiği gibi, gençlik toplumsal ilişkilerin yeniden üretimine katılmakla, çağdaş gerçekliği geçmişle kıyaslayarak değil, «çıkış noktası» olarak benimser, bundan ötürü bu gerçekliğe karşı daha titiz, değişimlere susuzluğu daha da fazladır;

Gençlik üzerinde kendi memleketinin toplumsal yaşamının etkenleri etki yapar, fakat aynı zamanda bütün evrensel süreçlerin gelişmesi de onu etkiler, ve onun çağdaş çehresi bu karmaşık örgüleşme içinde oluşur. İ. Andreopulos'un (Yunanistan Komünist Partisi) belirttiği üzere, çeşitli toplumsal sistemlerde yaşamakta olan gençliğin nice ortak ideallere sahip olması da rastgele değildir.

Bütün bunlar zamanımızda nasıl belirliyor? Konferansa katılanların kanısı şudur: Şüphesiz ki, toplumsal süreçlerin enternasyonalizasyonu, ilişkilerin ve yığınsal enformasyon araçlarının coşkun gelişmesi ve son zamanlarda (uluslararası gerginliğin azalması sayesinde) en çeşitli uluslararası temasların da gelişmesi dünyadaki global süreçlerin çeşitli memleketler gençliği üzerindeki etkisini bir hayli artırıyor. İki karşıt sistem arasındaki tarihsel mücadele genç kuşak üzerinde günden güne daha güçlü bir etki yapıyor. Bu konu üzerinde M. Merks (Alman Komünist Partisi Yönetim Kurulu danışmanı) ayrıntılı olarak durdu ve şunları söyledi: Burjuva dünyasının gitgide keskinleşen sınıfsal çelişkileri, emperyalizmin sistem olarak çürümesini yansıtan cinayetleri, sınıf savaşlarının canlan-

ması günden güne daha geniş gençlik tabakalarını bugünkü kapitalist sistemin bir alternatifini aramaya yöneltiyor. Bu koşullarda, gençlik politikası alanında da tarihsel girişimi emperyalizmin elinden alan reel sosyalizmin çekim gücü gayet büyüktür. *K. Romero* (Kolumbiya Komünist Gençlik Birliği MK Genel Sekreteri) şunları belirtti: Sosyalist ülkelerin başarıları, gençliğin bilinci ve mücadele azmi üzerinde gitgide büyüyen bir etki yapıyor. Ulusal kurtuluş hareketinin başarıları için, halkların bütün yeryüzünde emperyalizme ve gerici diktatörlüklere karşı savaşı için de aynı şey söylenebilir. *A. Vigdor* (Kanada Komünist Gençlik Birliği Merkez Yürütme Komitesi üyesi) şöyle devam etti: Sosyalist topluluk ülkelerinin barış taarruzu dünyada yeni bir durum ve aynı zamanda genç kuşağın yaşamı ve gelişmesi için yeni koşullar yaratıyor. Bu genel etkilere, elbette, her memleketin durum ve koşulları kendine göre bir ortam hazırlıyor, bundan ötürü de sonuçlar çeşitlidir, fakat önemi günden güne artmaktadır.

Bir yandan, fizyologların da, sosyologların da, psikologların da tespit ettikleri gibi, gençliğin kendisinde önemli değişimler oluyor. Bu konuda *N. Perun* (SBKP MK'ne bağlı Parti Örgütlemeye Seksiyonu Şefi yardımcısı) şunları söyledi: Örneğin, günümüzde gençliğin fizyolojik ve entelektüel gelişmesi hızlanmıştır. Bu hızlanma süreci, gençliğin, ilgi, merak ve gereksinimlerinin karakteri üzerinde gözle görüldür bir etki yapıyor ve bunların yönelim değiştirmesine yol açıyor. Gençliğin manevî bakımdan oluşması sürecinde, onun psikolojisinde ve hayat görüşlerindeki bazı yeni özellikler gitgide hızlanan maddi nimetler artışının etkisi altında doğuyor. *G. Wasserman*'ın (Fransız gazetecisi) belirttiği üzere, genç erkek ve kızların eskisinden daha erken fizyolojik ve psikolojik olgunlaşmaları, sosyal problemlere buna göre erken tepki göstermeleri, gençlerin politik olgunluğa daha çabuk ermelerine, en azından politikaya sürüklenmelerine yol açıyor. *K. Pafitis* (Kıbrıs Emekçi Halkın İlerici Partisi-AKEL Merkez Komitesi aday üyesi) bu fikri doğruluyarak şunları ekledi: Giderek, son Kıbrıs olaylarının da gösterdiği üzere, ilkokul öğrencileri (13 yaşına kadar) ve orta öğrenim öğrencileri de (18 yaşına kadar) politik hayatta çoğun aktif bir rol oynuyorlar.

Bu suretle, yeni objektif ve sübjektif etkenlerin karmaşık örölüşü yalnız yeni çizgiler doğurmakla kalmıyor, aynı zamanda çeşitli ülkeler, kıtalar, toplumsal sistemler gençliğinin bazı ortak çizgilerinin oluşmasını hızlandırıyor. Marksist-Leninistler bu süreci dikkatle izliyorlar. Konferansta söz alanların birçoğu, genç insanlarda gelişmekte olan ilgi, menfaat, dünya görüşü ve atılım ortaklığına ve aynı zamanda bunların özelliğine, kuşaklar arası belirli ayrıcalıklarına değindiler. *K. Mruhe* (Lübnan Komünist Partisi MK Sekreteri ve Politbüro üyesi) her toplumun gençliğine özgü saydığı değişim arzuları, fedakârlığa susuzluk, etkilere yatkınlık gibi özelliklerden söz ederek, bunların gerçekleri ve kanıtları tartışma eğilimiyle,

kendi emellerini bir an önce gerçekleştirme çabalarıyla bağdaştığına işaret etti. Bu çizgilerin değişik koşullarda başka başka biçimlerde belirmesi ve çeşitli amaçlar için kullanılabilmesi ayrı sorundur. *L. Fötse'nin* (Macaristan Komünist Gençlik Birliği MK Sekreteri) belirttiği üzere, gençliğin özel niteliklerinin hafife alınması, hem teorik, hem de pratik bakımdan hata olur. Gerçekten, dedi *D. Çobanov* (Bulgaristan Komünist Partisi MK Örgütlenme Seksiyonu Şefi yardımcısı), gerek teori, gerekse pratik, biyososyal yaş grubu olarak gençliğin özelliklerinin ve eldeki sosyal tecrübeyi kendine göre benimseme tarzının daima gözönünde bulundurulması gerektiğini gösteriyor. *A. Sabo* (Romanya Komünist Partisi MK'ne bağlı Propaganda ve Basın Seksiyonu Şefi yardımcısı) şöyle dedi: Biz, Romanyada, gençliğe, memleketin gelişmesini garantileyen güçler takımının ayrılmaz bir parçası, ama kendine özgü çizgileri olan özel bir parçası gözüyle bakıyoruz.

Şu var ki, gençlik ortamındaki yeni olgulara dayanılarak, çağdaş burjuva biliminde (bazan gerçekleri yanlış yorumlama, çokçası da düpedüz kasıtlı olarak), sosyal gelişmede gençliğin rolünü abartan gayrı bilimsel veya apaçık spekülatif teoriler ortaya atılıyor. Bazan gençliğe, birincisi, iki toplumsal sistem arasındaki ilkesel karşıtlıktan ve çeşitli ülkelerin sosyal koşullarındaki diğer köklü ayrımlardan kopuk; ikincisi de belirli bir toplumun sınıfsal yapısından kopuk bir sosyal topluluk gözüyle, sosyal bakımdan türdeş bir grup gözüyle bakılıyor (giderek, bilindiği üzere, gençliği bir «yeni devrimci sınıf» olarak gösterme denemeleri de yapılıyor). Bu gibi görüşler, konferansımızda, kanıtlara dayanılarak eleştirildi. Bununla birlikte, gençliğin gerçek çizgileri ve problemleri, sosyalist ve kapitalist memleketlerde ve gelişmekte olan ülkelerdeki sosyal-ekonomik ve politik yaşamı hakkında tahliller yapıldı.

Konferansa katılanlardan çoğunun kanıtlarla ortaya koydukları üzere, reel, yani gerçekleştirilmiş sosyalizm, gençliğe diğer hiç bir toplumsal sistemin yaratamayacağı koşullar sağlıyor. Reel sosyalizm, genç kuşaklara yalnız her türlü sömürü ve ezgiden azat bir hayat değil, aynı zamanda kişiliğine etraflı gelişmesi için sınırsız olanaklar garanti ediyor. Çalışma ve öğrenim hakkı, memleket yönetimine geniş ölçüde katılım, her gencin yaratıcı yeteneklerini meydana çıkarıp geliştirme, iktidardaki kardeş partilerin ardıcıl politikasıyla garanti ediliyor ve bunlar sosyalist devletin yasama işlemleriyle, çıkardığı kanunlarla da pekiştiriliyor. Ve sosyalist dünyanın gençliği yeni toplumu kurma çalışmalarına aktif olarak katılıyor. Bu konuya değinen *T. Nauman* (ASBP MK'ne bağlı Gençlik Seksiyonu Şefi yardımcısı), örnek olarak şu kanıtları ortaya koydu: ADC'de 770 bin genç işçi ve kooperatör köylü, 62 bin gençlik yapı öbeğinde çalışıyor; ülkede 266 bin kişinin katıldığı 22 bin gençlik ekibi meydana getirilmiş bulunuyor.

N. Perun, gelişmiş sosyalizm döneminde geçmiştekine kıyasla genç ku-

şakta görülen önemli değişimler üzerinde durdu ve şöyle dedi: Sovyetler Birliğinde çağdaş genç nesil, milyonlarca vasıflı işçi, mühendis, teknisyen, köy emekçisi, bilim, kültür ve devlet yönetimi görevlisinden oluşan büyük bir ordudur. Geçenlerde yapılan Komsomol XVII. Kongresinde, SBKP MK Genel Sekreteri L. İ. Brejnev, bütün partimiz adına Sovyet gençliğiyle duyduğumuz kıvancı dile getirdi ve şunları belirtti: «Hiç abartmasız denilebilir ki, bugün memleketimizde hiç bir önemli sorun (ister Sovyetler Birliği, ister tek tek yöre, bölge veya emek kolektifi çapında işler sözkonusu olsun), gençliğin katılımı olmadan çözülemez.»⁽²⁾ Yapıcılık çalışmalarının devam etmekte olduğu halk ekonomisi bakımından olağanüstü önemli 139 işyeri (Komünist Gençlik Birliği'miz tarafından gösterilen özel dikkat ve özenin ifadesi olarak), Sovyetler Birliği çapında Komsomol atılım öbekleri olarak ilân edildi. Yüzlerce yersel öbek de, Komsomol yapıları haline getirildi. Bugün gençlik memleket nüfusunun en öğrenimli bölümüdür. Öyle ki, 30 yaşına kadarki işçi gençlik arasında $\frac{9}{10}$ 85'i yüksek, yarı yüksek, orta ve tamamlanmamış orta öğrenimlidir. Memleketimizde genç insanın mânevi dünyası olağanüstü zenginleşti ve bilinç düzeyi yükseldi. Saygı ve onur duygusu, bir an önce kendini oluşturma, kabul ettirme, heyecan ve enerjisini uygulama alanı bulma, hayatta sağlam bir yer tutma emeli belki de her zamankinden daha büyük bir gelişme gösterdi. Hayatta olumsuz şeylere katlanmamak, dogmatizmi ve tutuculuğu kabul etmemek, daima aramaya ve yaratmaya yönelmek gibi tamamiyle gençlik çağına özgü çizgileri iyice belirginleşti.

Sözcü, bundan sonra, Sovyet gençliğinin yüksek yurtseverliğini belirtti ve bu duygunun sosyalist ülkeler halklarına karşı kardeşlik, bütün dünya emekçileriyle proleter dayanışması, bütün ulusal bağımsızlık, demokrasi ve sosyalizm savaşçılarını hararetle destekleme duygularıyla organik biçimde bağlı olduğunu söyledi.

P. Mitev (Dimitrofçu Komünist Gençlik Birliği MK'ne bağlı Sosyolojik Araştırmalar Merkezi direktörü), Bulgaristanda yapılan bir sosyolojik araştırma hakkında ilginç bilgiler verdi. Gelecek gelişmiş sosyalist toplum hakkında düşünülenleri yoklayan bir anketin sonucuna göre, ana-babaların büyük bir kısmı bu toplumun her şeyden önce daha gelişkin bir maddi ve mânevi kültür toplumu olacağını söyledikleri halde, gençlerin yarısından çoğu, gelecek gelişmiş sosyalist toplumda en önemli karakter çizgisi olarak, insanların karşılıklı ilişkilerinin daha yetkin olacağını düşündükleri cevabını vermişlerdir. Bu yeni ifade, belki de, D. Zolmon'un (Moğolistan Devrimci Gençlik Birliği MK Sekreteri) dediği gibi, kendisini, tarihsel gidişi günden güne daha çok etkileyen sosyalizm dünyasının organik bir bölümü olarak hisseden insanın düşünüşü ufuklarının genişlemesiyle bağlıdır.

(2) «Pravda» gazetesi, 24 Nisan 1974.

Konferansa katılan kapitalist memleketler temsilcileri, kapitalist sistemin derinleşmekte olan bunalımının gençlik üzerinde ne gibi etkiler yaptığını, onun bugünkü çizgilerini, dünya görüşünü ve sosyal tutumunu nasıl belirlediğini anlattılar. *P. Soldini* (İtalyan Komünist Gençlik Federasyonu MK üyesi), üretim güçlerinin gelişmesinde emekçi gençliğin geniş olanakları ile kapitalizmin bu olanakları kullanma yeteneksizliği arasındaki çelişki üzerinde durarak şunları söyledi: Böylece, paha biçilmez bir servet heder olup gidiyor. Kapitalizm, gençliği bireysel ayrılmaya doğru itiyor; tüketim alanında yarışmayı, bireysel başarıya ulaşmayı hayatın başlıca amacı haline getirmeye çalışıyor. İtalyanın geçirmekte olduğu sosyal ve politik bunalım, aynı zamanda mânevi, kültürel bunalımdır; egemen durumdaki değerlerin, fikirlerin ve ideolojilerin bunalımıdır. Bu durum, gençliği, ya başkaldırıp protesto etmek, ya da mânen ve ruhen çöküp gitmek gibi iki şıktan birini seçmek zorunda bırakıyor.

Gerçekten, dedi *Y. Kristensen* (Danimarka Komünist Partisi), toplumun temellerindeki bunalım ekonomi ve politika çerçevesini aşıyor. Kapitalizmin ortaya çıkan toplumsal problemleri çözme yeteneksizliği, alışlagelmiş olağan sanıların geniş ölçüde yeniden değerlendirilmesine yol açıyor. Eski sosyal düzeni koruma geleneksel çağrısı artık gitgide azalan bir güvenle karşılanıyor. Çağdaş gençliğin politik tutumu, emperyalizmin tüm insanlığa karşı çıktığı, kapitalizmin genel bunalımının derinleştiği, sosyalizmin ise dünya sistemi haline geldiği bir dönemde oluşuyor. Gençliğin sosyal tutumunda yeniliğin çıkış noktası, taleplerde çağdaş toplumsal gelişmenin yarattığı başka düzey ve karakterdir. Danimarka Komünist Partisinin XXIV. Kongresinde belirtildiği üzere, gençler kendi gereksinimlerini, geçmişin değil, bugünün kriterleriyle ölçüyor, bundan ötürü de elde edebildikleriyle yetinmiyerek özel bir hoşnutsuzluk hissediyorlar.

M. Godar şunları söyledi: Ekonomik bunalım, işsizlik ve enflasyon koşullarında, gayet yaygın olan «topyekûn refah» ideolojisi, gerçeklikle her gün çelişiyor, ve bunu bilhassa gençlik büyük bir kuvvetle hissediyor. Üniversitelerde, bu bilim ocaklarının çağdaş işlevi («beyaz yakalı» ücretli işçiler yetiştirme) ile, geleneksel kapitalist elit, aydın ideologlar eğitimi arasındaki çelişki keskinleşiyor. Genellikle, diploma edinen uzmanları bekleyen gerçek durum (kazanç kanunlarına boyun eğme) ile, bunların toplumu kolektifçe yetkinleştirme çalışmalarına katılım olanaklarına ilişkin propaganda arasındaki tutarsızlık artık yüksek öğrenimin ayırddediği vasfı oluyor. Bu çelişkiler, gençliği, ödeme gücüne sahip ve yolunabilir bir tüketiciler tabakasına, bu toplumda putlaştırılmış bir marketing (satış pazarı) modeline çevirmeye yetenekli olan sistemin genel ideolojik çöküşü fonu üzerinde apaçık belirliyor.

H. Şmireld: Hemen hemen bütün Lâtin Amerika ülkelerinde gençlik henüz demokrasiyi tanımıyor; bu gençlik bilhassa 1930 yıllarından sonra

emperyalizm tarafından kurulmuş alan istipdat ve yarı-istipdat rejimlerinde doğmuştur ve bu koşullarda yaşamaktadır. Bununla ilgili olarak, demokratik hürriyetler uğrunda mücadelenin örgütlenmesi, işçi sınıfı ve halk düşmanlarının, yani emperyalistlerin (bir alternatif önerecek durumda olmadıkları için) karalamaya çalıştıkları sosyalist demokrasinin gerçek özlüğüyle propaganda edilmesi gayet önemlidir.

Görüşmeler boyunca, nice az gelişmiş memleketler temsilcileri, bugün dünyadaki genel değişimlere apaçık ters düşen ve gençlikte haklı bir hoşnutsuzluk uyandıran eğitim-öğretim sistemi geriliğinden söz ettiler. Az gelişmiş memleketlerde öğrenimlerini bitirmeye muvaffak olabilenler, edindikleri bilgiyi uygulayacak yer bulamıyorlar. Bundan da «beyin göçü» denilen gayet çetin problem doğuyor.

Çağdaş dünyada gençliğin durumuna geniş bir bakış, bu konuda etraflı bir inceleme, konferansa katılanların belirttikleri üzere, kaçınılmaz olarak şu metodolojik sonuca varıyor: Genç neslin birçok çizgisinin ortak ve özdeş oluşuna karşın, bu kuşağın toplumdaki yeri ve rolü (ve daha da öteye, problemleri) konusunda gerçek bir bilimsel tahlili, sosyal-demografik bir grup olarak gençliğin özlüğünü anlamayı, mutlaka toplumsal düzenin karakterinin ve tüm takımıyla sosyal koşulların gözönüne alınmasını gerektirmektedir.

Spesifik topluluk ve bunun sınıfsal tahlili

Görüşmeler boyunca, toplumun sosyal-sınıfsal yapısında gençliğin yeri sorunu da gözden geçirildi. Gençliği «yeni devrimci sınıf» sayan tezin tutmadığını, sönüp gittiğini söyleyen A. Vigdor, öte yandan, gençliğin özel çizgilerini tekyanlı olarak abartma, bu yaş grubunun güya reel bir sosyal özdeşliğe sahip bulunduğunu ve toplumun sınıfsal yapısından bağımsız olduğunu savlayan yanlış düşüncelerin ciddiyetini yitirmediğini belirtti. Yeni toplumsal olguları spekülâtif olarak yorumlamayla ve aynı zamanda «sınıf barışı», konverjans ve benzeri burjuva teorileriyle bağlı olan bu gibi görüşler, A. Şama'nın (Irak Demokratik Gençlik Birliği Yüksek Komitesi Başkanı) inandırıcı biçimde açıkladığı üzere, bilimsel temelden yoksundur ve gençlik hareketine sadece zarar getirmektedir. Burjuvazi, bunlardan yararlanarak, gençliği gerçek devrimci güçlere karşı, işçi sınıfına karşı mücadeleye yöneltmeye çalışmaktadır. F. Malaya (Filipinler Komünist Partisi MK üyesi) şöyle dedi: Gençlik problemlerinin bilimsel, Marksist-Leninist açıdan tahlilinde, her şeyden önce, bu yaş grubunun sömürülen ve sömüren bütün sınıflar temsilcilerinden oluştuğu dikkate alınmalıdır. Gençliğin sınıfsal bileşimi, ait olduğu toplumun sınıfsal bileşimini yansıtır. Örneğin, az gelişmiş ülkelerde, köylü gençlik bütün genç nüfusun yarısından fazladır ve diğer bölümü daha çok işçi sınıfıyla orta

tabakalardan gelir; sömürücü sınıflara mensup gençlik işe çok küçük bir azınlıktır.

Gençliğin sınıfsal bileşiminin tahlili problemi büyük bir dikkat ister, çünkü bu işde tekyanlılığa, basitleştirmeye de düşülebilir. K. Romero'nun belirttiği gibi, politik uygulamada, genç ve daha yaşlı kuşakların aynı koşullar içinde yaşadıklarını ve kendi sınıf kökenlerine bağlı olarak, üretim süreci içindeki yerlerine göre de gerçekte aynı eylemde bulunduklarını savlayan görüşle karşılaşırız. Bu görüş, gençliğin özel çizgilerini, özellikle devrimci sürece katılımını pek dikkate almıyor. Bunun sonucu olarak, sayıca büyük halk gruplarının devrimci mücadelenin dışına itilmesi tehlikesi doğuyor. Diğerleri gençlikle çalışmayı gerekli buluyor, ama ona bir yardımcı öge, devrimci eylemin şimdiki ve gelecek hedefleriyle bağlı olmıyan, zaman zaman gerekli bir eklenti gözüyle bakıyorlar. Bundan başka, gençliğin halk içindeki yer de âdeta dikkate alınmıyor. Komünistlerin Kolumbiya gençliği arasındaki çalışmaları, nüfusun 30 yaşından aşağı geniş bölümü içinde enerjisi ve işgücü işçi sınıfının devrimci hedeflerinin gerçekleştirilmesine yardımcı olabilecek büyük rezervler gizlendiğini ve hareket halinde olduğunu gösteriyor.

Y. Yanitski (Polonya Birleşik İşçi Partisi MK'ne bağlı Toplumsal Bilimler Yüksek Okulu doçentlerinden) özetle şunları söyledi: Gençliğin çeşitli tabaka ve zümrelerinin sınıfsal karakteristiği problemi epeyce karmaşıktır. Toplumdaki sınıfsal ayrımlar, kuşkusuz olarak gençliğe de yansıyor, ve gençlik, tek tek gruplarının politik tutumlarına bağlı olarak, ayrımlaşma gösteriyor. Fakat, gençliğin politik kuruluşu, tüm toplumun kuruluşunun yalın bir kopyası olmuyor.

A. Karlberg (İsveç Komünist Gençlik Birliği politik sekreteri, İsveç Sol (Komünistler) Partisi Politbüro'sunda temsilci) şöyle konuştu: Kapitalizmde, genel olarak, gençliğin şu veya bu grubunun hangi sınıfa mensup olduğu olağan kriterlere ve her şeyden önce üretim araçlarıyla ilişkisinin ne olduğuna bakılarak belirlenebilir. Hele çalışanların mensubiyetini belirlemede yapılacak işlem nispeten kolaydır, ama örneğin durmadan artan üniversite gençliği konusunda bu işlem daha zordur; bu büyük grupta hem sosyal kökenlerin, hem de toplumsal çevre etkisinin dikkate alınması gerekir. Okul, hele iktisad okulları, genç kuşağın sosyal kökenle şartlı sosyal ayrımlaşmasına düzeltici etkenler katar.

Sosyalist toplum, işçilerin, köylülerin ve aynı zamanda aydınların birbirine dost sınıflarından oluşur. Ama bu sosyal yapılaş donuk değildir. Bu yapılaşta, bilindiği üzere, kol ve kafa emeği arasında, şehir ile köy arasında vb. mevcut ayrılıklar yavaş yavaş silinir ve bunun öncelikle gençlik üzerine yansıdığı görülür. Toplumun yapısında sosyal-mesleki değişimlerin önemi artar. Bütün bunlar, gençliğin çeşitli sosyal tabakaları arasındaki sınırlara ilişkin tartışmalar doğurur.

T. Halay (Macaristan Sosyalist İşçi Partisi MK'ne bağlı Toplumsal Bilimler Enstitüsü direktör yardımcısı) dedi ki: Biz, Macaristanda, «işçi gençlik» gibi bir kavramı yorumlamada, bu gençliğin öncelikle üretim araçlarıyla ilişki ortamında doğan birçok temel çizgisiyle işçi sınıfına bağlı olmasından hareket ediyoruz. Fakat, bu kategoriden gençleri, tüm gençliğin bileşimi içinde ele alarak, bir başka «koordinat sistemi»ne aktarmamız gerekir. «İşçi gençlik» kavramını doğru biçimde yorumlama şu açıklamaya indirgenebilir: Bu gençlik tabiatı itibariyle işçi sınıfının bir bölümüdür; ancak yaşına ve genellikle gençliğe özgü bazı niteliklere sahiptir, nispi bağımsız bazı ilgi ve menfaatleri, gençliğin kültürünün bir bölümünü oluşturan bilinç fenomenleri vardır.

S. Sudiman (Endonezya Komünist Partisi Yönetim Kurulu üyesi) şunları söyledi: Gelişme halindeki ülkelerde, en genel plânda, gençlik dört temel gruptan oluşuyor: İşçi gençlik, köylü gençlik, burjuva-demokratik gençlik ve burjuvazinin işbirlikçi çevreleriyle bağlı gençlik ... Fakat bu gruplar arasındaki sınırlar her zaman o kadar kesin ve belirgin değildir, ve ulusal kurtuluş hareketinin çeşitli aşamalarında bunların sosyal aktivliği daha değişik biçimlerde belirir. Endonezyada sömürge egemenliği ve yabancı müdahale döneminde, ilk üç gençlik grubu, ortak düşmana, yani emperyalizme karşı savaşta tekcephe halinde eylem gösteriyordu. 1940 yıllarında, gençlik anti-faşist cephesinin omurgası da işçi gençlik ve genç ulusal aydınlarıydı. Bugün, gençliğin 1965–1966 yıllarında gerici askersel rejimin kurulmasına aktif olarak yardım etmiş grupları bile, artık hoşnutsuzluk belirtileriyle ona karşı cephe almaya başladılar. Gençlik ve üniversite öğrencileri aksiyonlarına katılanlar çeşitli toplumsal tabakalardan gelmektedirler; aralarında aşırı sol akımlardan da, aşırı sağ akımlardan da elemanlar vardır.

Kısacası, bu problemin analizinden, konferansa katılanların işaret ettikleri üzere, Marksist-Leninistler için, gençlikle toplum arasındaki karmaşık etkileşmeyi basite indirgeyerek yorumlayan kaba biyolojik yaklaşımın da, kaba sosyolojik yaklaşımın da kabul edilebilir şeyler olmadığı sonucu çıkıyor.

Gençlik problemlerine sınıfsal yaklaşımın özlüğünü tahlil ederken, konferansa katılanlardan birçoğu, sorunu, belirli bir toplumda yalnız gençliğin sosyal tabakalarını ayırdetmeye indirgemek suretiyle basitleştirmenin de kabul edilemeyeceğini belirttiler. Bu konuda *L. Batrla* (Çekoslovakya Komünist Partisi MK'ne bağlı Toplumsal Örgütler ve Ulusal Komiteler Şubesi yönetmen yardımcısı) şöyle dedi: Gençlerin görüş ve tutumları, yalnız belirli bir toplumun problem ve çelişkilerini yansıtmakla kalmaz, bu görüş ve tutumlar aynı zamanda yeryüzünde sınıf mücadelesinin, içinde yeni toplumun doğduğu ve üstün geldiği mücadelenin etkisine de açıktırlar. Biz, ideolojik çalışmalarımızda, partimiz ve toplumumuzun ya-

şadığı 1968–1969 yılları bunalımı acı deneyini sık sık anımsıyoruz. O zaman gençlik, sağcı oportünist ve anti-komünist güçler tarafından kasıtlı ve sistemli olarak yozlaştırıcı bir etki altına alınmak isteniyordu. Sağcılar, 1960 yıllarında gençlik arasındaki çalışmalarda meydan verilen hatalardan ve yetersizliklerden (örneğin, gençliğin özelliklerini ve psikolojisini önemsememek, ideolojik eğitime yeterince özen göstermemek gibi) yararlanmaya çalışıyor, sosyalist toplumun genç insanlarda sosyalist bilincin oluşmasına otomatikman ve yeter derecede etki yaptığı ve gençliğin kendi kendine sosyalizme ulaşabileceği yolundaki ümitlerimiz içinde bizleri avlamak istiyorlardı. Partimiz elbette bütün bunlardan ibret dersleri çıkardı.

Konferansa katılanlar, Marksist-Leninist sınıfsal çözümleme metodunun gençliğin toplumdaki yerini ve rolünü belirleyip değerlendirmede biricik doğru metot olduğunu oybirliğiyle tespit ettiler. Bu metodu uygulama hüneri, gerek gençliğin sosyal tabalaşmasını mutlaklaştıran basitleştirici teorilere, gerekse gençlik topluluğunu abartan burjuva ve reformist görüşlere özgü yorumlara karşı, aynı zamanda gençliğin sosyal-sınıfsal özerkliği efsanesine karşı başarıyla mücadele yürütme olanağını verecektir.

SOSYAL AKTİFLİĞİN ÇİZGİLERİ VE YASALLIKLARI

Gençliğin toplumsal hareketlere katılmasının objektif temelleri nelerdir? «Gençlik devrimciliği» nedir, «sol» aşırılığın kökleri nerelerde gizlenmektedir? Sosyal aktiflikte kabarma ve inmeleri, bunun doğrultusunu ve karakterini belirleyen nedir?

Bu birkaç sorunun açıklanması, konferansa katılanlardan çoğunun kanısınca, gençliğin sosyal aktifliğini dünya devrimci süreci akağına yöneltmeye çalışan komünist partilerinin eylem başarısı bakımından büyük bir önem taşımaktadır.

Gençlik neyi yadsıyor, neyi onaylıyor?

K. Mruhe özetle şu konuşmayı yaptı: Burjuva ideologları, gençlik ortamında görülen protesto ve yadsıma olaylarının öncesiz bir genel karakteri olduğunu ispatlama çabasıdadırlar. Bunu yaparken, gerçek nedeni gizlemeye çalışıyorlar. Gerçek neden de şudur: Kapitalist sistemin şiddetlenen bunalımı ve sosyalizmin başarıları sonucu olarak, gençlik kendi yığını içinde kapitalist ideoloji ve sistemine sırt çevirmekte, hürriyet, demokrasi, barış ve sosyalizm mücadelesi kendisini gitgide daha çok çekmektedir. P. Soldini bu fikri şöyle geliştirdi: Gençlik ortamında kapitalist toplumu yadsımanın, öte yandan belbağılıyacak yeni değerler aramakla bağdaşmakta olması karakteristik bir noktadır. Bunun yanı sıra, gençlikte,

narkotik tiryakiliği, mistik duygu ve psikolojinin vb. yayılması gibi nice olumsuz eğilimler beliriyor. Bunların kökleri, saçtığı zehir eski ideallere inançlarını yitirmiş, henüz yenilerini de bulamamış gençler üzerinde ölümcül etkiler yapan kapitalist toplumun sosyal düşüşünde gizleniyor. Henüz politik bilincin oluşmadığı gençlik arasında bile, çelişkili biçimde de olsa, inanılan değerleri yeniden değerlendirmenin gitgide önem kazanmakta olduğunu gösteren gelişmeler göze çarpıyor. Bu değerlendirmenin ayırıcı vasıfları olarak, her şeyden önce, kapitalist dünyada her şeyin tıkırında gittiği efsanesini yadsıma, burjuva sahte iyimserliğini, burjuva demokrasisini iteleme, hertürlü otoriterlik belirtisine katlanmazlık, ailede, işyerinde, erkek ile kadın arasında gerçekten insancıl ilişkiler arama, demokratik uygulamayla yönetime katılma olanaklarını genişletmeye çalışma, kültür ve sanat alanında her yeni şeye dikkatle yönelme çizgilerini sayabiliriz.

Bununla ilgili olarak, G. Waserman şunları belirtti: Fransız gençliği toplumun bunalımından doğan sorunlara yapıcı bir cevap arıyor. Birçok genç insan, böyle bir cevabın sol güçlerin ortak programında bulunabileceğini anlıyor ve tekeller iktidarına karşı Fransız halkının demokratik değişimleri amaçlayan bağlaşımının yaratılması yolunda yardımcı çabalarını artırıyorlar. Bunun böyle olduğunu, cumhurbaşkanlığı seçimlerinde gençliğin çoğunluğunun (anket verilerine göre % 60'ının) sol partiler ortak adayını desteklemiş olması da göstermektedir.

N. Truşçenko (Leninci Komünist Gençlik Birliği MK'ne bağlı Yüksek Komsomol Okulu rektörü) şunları söyledi: Tarihsel süreç, bilindiği gibi, insanın değiştirici eylemini organikman içermektedir. Fakat bu eylemin özlüğü, toplumun somut-tarihsel yaşam koşulları dikkate alınmadıkça, bilimsel olarak anlaşılamaz. Bunun için, gençliğin sosyalist memleketlerdeki sosyal aktifliği ile kapitalist memleketlerdeki sosyal aktifliği eşitlenemez. Şu veya bu toplum, genç insanların toplumsal girişiminin belirmesi için ne kadar çok reel olanaklar veriyorsa, kendisi de o kadar daha zengindir. Demek ki, gençliğin sosyal aktifliğinde tarihsel tipler söz konusu olabilir. Şunu da önemle belirtelim ki, toplumsal-ekonomik gelişmenin belirli bir aşamasında bulunan çeşitli memleketlerde, gençliğin bir tek tipten sosyal aktifliği bile, bu memleketlerin gelişme özelliklerini yansıtabilir. Demem odur ki, bugün SBKP'nin ve Sovyet halkının çözmekte oldukları sorunların çokyanlı oluşu ve dev ölçüleri, Sovyet insanların toplumsal aktifliğinin belirli içeriği, etmenleri ve biçimleri sorununu yeni bir tarzda ortaya koyuyor. Burada artık toplumsal hayat olgularının olağan tepkisi değil, Sovyet insanların kendi yaşamsal plânlarına, dünya görüşü ilkelerine ve inançlarına uygun yüksek bilinçli, politik bakımdan da amaca yönelik eylemi söz konusudur.

S. Sudiman, Sovyet heyetine şunu sordu: Komsomol XVII. Kongresi gençlik arasında ne gibi sosyal aktiflik biçimleri belirledi?

G. Yanaev'in (SSCB Gençlik Örgütleri Komitesi başkanı) cevabı: Kongrede, emek eylemi, toplumsal-politik eylem, öğrenme eylemi, askersel-yurtseverlik eylemi gibi aktiflik biçimleri sözkonusu edildi. Komsamol halen 34 milyon genci çatısı altında topluyor. Bunların $\frac{1}{10}$ 56'sı halk ekonomisinde çalışıyorlar. Leninci Komsomol'un bileşiminde 11 milyon işçi, 1.650.000 teknisyen, 800 binden fazla da doktor ve öğretmen vardır. Doğal olarak, başarıların pek çoğu gençliğin emeğine, sosyal-politik aktifliğine bağlıdır.

Konferansa katılan sosyalist ülkeler kardeş partileri temsilcileri, gençliğin büyük çabalarla yeni toplum kuruculuğuna katılışından söz ederken, onun sosyal davranışında bazı olumsuz belirtilere de işaret ettiler. P. Mittev'in ortaya koyduğu sosyolojik araştırma verileri, Bulgaristan gençliği arasında, etkin girişim belirtilerinin yanı sıra, tek tek konformizm, şüphecilik, hayal kırıklığı belirtilerine de rastlandığını gösteriyor. T. Baranyai'nin (Macaristan Sosyalist İşçi Partisi MK'ne bağlı Parti ve Yığın Örgütleri Şubesi yönetmen yardımcısı) dediğine göre, Macaristan gençliğinin çoğu dürüstlükle ödevini yerine getiriyor ve sosyalizm fikirlerini inançla benimliyor. Fakat bunun böyle olması, mevcut durumu idealize etmemize temel olamaz. Bazı olumsuz belirtilerin nedenlerini de açıklıyor sözcü şöyle devam etti: Yetişmekte olan nesil, kapitalizmin illetlerine dair bir şey bilmiyor, kendi izlenimleri yoktur. Bu neslin sosyalist kuruculuğa katılım tecrübesi ise, elbette ki, henüz yeterince derin ve olgun değildir. Genç insanlar üzerinde geçmişin kalıtı etki yapıyor; onları burjuva ideolojisi de, sosyalist kuruculuk pratiğinde görülen bazı yetersizlikler de etkiliyor. Ensonu, çağdaş gençliğin kendi güçlükleri vardır. Bazıları çağdaş gençliğin bir «durgunluk» içinde yetiştiğini sanıyorlar. Fakat bizce, bu gençliğin, geçmiştekinden elbette ayrı özlükte bazı güçlüklerle boğuşması, bir hayli sınava dayanması gerekiyor. Örneğin, çöşkun toplumsal ve bilimsel-teknik ilerleme, enformasyonun hızla artışı, eğitim döneminin uzamasına yol açıyor ve bu dönem artık kendiliğinden gençliğin önüne yeni problemler çıkarıyor.

Görüşmeler boyunca, çağdaş gençliğin sosyal aktifliğinde görülen daha birçok önemli eğilime değinildi. M. Doçkal (ÇSSC Sosyalist Gençlik Birliği MK başkan yardımcısı) ve K. Zahn (ADC Hür Alman Gençlik Birliği Merkez Konseyi sekreteri) konuşmalarında özetle şunu belirttiler: Toplumsal gelişme kanunlarını gitgide daha derinlemesine kavramak ve yalnız yapıcı emeğe değil, üretimin, sosyal süreçlerin yönetimine günden güne daha bilinçli olarak katılmak sosyalist ülkeler genç kuşağının ayırıcı vasfıdır. S. Ignatov (Dimitrofçu Gençlik Birliği MK sekreteri) şöyle dedi: Gelişmiş sosyalizm kuruculuğuna katılımı, gençlik, yükümlendiği sınıfsal ödevi, enternasyonal ödevi yerine getirme olarak gitgide daha büyük bir sorumluluk duygusuyla benimsiyor. V. Heil'a (Avursturya Komünist Partisi) göre, kapitalist memleketlerde gençliğin toplumsal değişimleri kavrama

ve benimseme kabiliyeti hızla artıyor ve onun artık bu değişimlere ulaş-
tıracak yolları daha gerçekçi olarak değerlendirmeye yöneldiği görülüyor.
A. Aşur (İsrail Komünist Partisi MK üyesi), N. Aşhab (Ürdün Komünist
Partisi MK üyesi), B. Gonsales (Panama Halk Partisi MK aday üyesi),
M. Osman (Sudan Komünist Partisi MK üyesi), O. Sançes (Guatemala
Emek Partisi'nin dergimizdeki temsilcisi), M. Harmel (Güney Afrika Komü-
nist Partisi MK üyesi), ulusal kurtuluş hareketi kesimi ülkelerinde sosyal
gelişmenin en perspektifli yollarını (her güçlüğü göğüs gererek) arama-
nın daha geniş ölçüler aldığını belirttiler.

«Sol» aşırılık problemleri

Bu sorun, sosyalist olmyan ülkeler seksiyonlarındaki görüşmelerde or-
taya atıldı ve daha sonra genel kurul toplantılarında dikkatle incelendi.
Görüşmeler, aşırılığın sosyal kökenleri, ideolojisi ve bununla mücadele yol-
ları gibi üç ana doğrultuda yürütüldü.

P. Soldini, gençliğin geniş ölçüde politikleştiğini söyleyerek şunları be-
lirtti: Bu olayı, yeni inceleme metotları kullanarak, yorumlarken geçmişte
elverişli ve bugün yetersiz olan bazı kalıplardan artık kurtulma cesareti
göstererek, büyük bir dikkatle ele almalıyız. Çağ daş politikleşmede artık
geçmişte görmediğimiz çizgiler vardır. 1960 yılları sonlarında hemen he-
men bütün Batı Avrupada uç veren gençlik (daha çok üniversite öğren-
cileri) mücadelesi, gençliğin aktifliğinde doğal bazı çelişkiler göstermiş
olsa da, genellikle onun bilinç düzeyinin yükseldiğine tanıklık ediyordu.
İtalyada, sol eğilimli, fakat sınıfsal örgütlerle yakın ilişkisi olmyan ve bu
yüzden kendi görüşlerini politik eylemlere çevirmede büyük güçlüklerle
karşılaşan birçok genç vardır. Bu gençler, ideolojik basitleşmeye düşme,
taktik oyunlar veya sektör dogmatizm batağına ve bazan da serüven-
ciliğe saplanma tehlikesiyle karşı karşıyadırlar. «Sol» aşırılık hemen he-
men bütün gelişmiş kapitalist memleketlerde göze çarpıyor. Komünistler
bununla çetin bir ideolojik ve politik mücadele yürütüyorlar. Bu mücadele
İtalyada artık meyvalarını da veriyor, yani memlekette «sol» aşırılık git-
gide zayıflıyor. Bu böyle olsa da, bizler, sadece ideolojik ve politik müca-
delenin yeterli olmadığı kanısındayız. Kendi kendimize şu soruyu sorma-
mız gerekiyor: Gençliğin bir bölümü niçin aşırılığı seçmiştir? İşçi hareketi
örgütlerine karşı gençliğin bazan olumsuz davranışı neden ileri geliyor?
Bu bizim gençlik arasında olgunlaşan ekonomik, sosyal, kültürel, moral
problemleri yeterince çözümülememiş olmamızdan ileri gelmiyor mu?
Aforozlar, lânetlemeler, haklı da olsa, aşırılıkla mücadele için yeterli de-
ğildir. Her şeyden önce anlayış gereklidir.

A. Kribas (İspanya Komünist Partisi MK üyesi), sözümona sol hareket-
lerin kökenini ve gelişmesini incelemede derinlemesine bir yaklaşım gerek-

tiğini belirterek şunları söyledi: Bana öyle geliyor ki, bazı arkadaşlar bu «sol» grupları bir numaralı düşman sayıyorlar. Oysa bizim bir numaralı düşmanımız emperyalizmdir, faşizmdir. Çoğu hallerde (tekrar ediyorum: çoğu hallerde), sözde sol gruplar, komünist partisinin etkisinin daha az hissedildiği, çalışmalarının gereken düzeyde olmadığı yerlerde belirleniyorlar.

Guatemala Emek Partisi temsilcileri, bu problemi 1960 yılları sonunda dikkate değer bir yükseliş gösteren üniversite gençliği hareketinin doğuş kökeninin açıklanmasıyla bağliyerek, G. Waserman'a *şu soruyu sordular*: Fransada 1968 yılı olaylarına katılan üniversite gençleri ne oldular?

G. Waserman'ın cevabı: Onların çoğu öğrenimlerini betirdiler ve çalışmaya başladılar. Çalışma hayatına katılan bu gençler hemen hemen tümüyle ücretli işçiler saflarına, yani tekeller iktidarına karşı mücadeleye gitgide daha yığınsal biçimde katılan tabakalar arasına girdiler. Bunların bir bölümü hâlâ aşırı solcu fikirlerin etkisi altında bulunsalar ve bazıları genellikle küçük burjuvaziye özgü bezginliğe düşmüş olsalar da, memleketimizdeki demokratik değişim politik perspektifleri, bu eski üniversitelilerin önemli bir bölümünü sol güçler ortak programının üstün gelmesi uğrunda mücadeleye katılmaya yöneltti. Ensonu, goşizme karşı yürüttüğümüz amansız politik ve ideolojik mücadele sonucu olarak, bu gençlerin çoğu partimizin saflarına katıldılar. Biz bu deneyden önemli dersler çıkarabiliriz. Gerçi baş düşmanımız elbette tekeller iktidarındır (ve ben bu konuda İspanyali yolaşımızla tamamen hemfikirim), üniversite öğrencileri arasında goşizmin etkisini büyötmek de gereksizdir. Fakat bunların arasında büyük burjuvazinin dolaysız etkisi altında olanlar bulunmadığını düşünmek de hata olur.

Birçok konuşmacı, gençliğe özgü «sol» aşırılığın nedenlerini çözümlyerek, solcu eğilimlerin entelektüel gururuna işçi ve köylü gençlikten daha yatkın olan üniversiteliler arasında en çok yaygın olduğunu belirttiler. Bazıları da (F. Malaya, K. Romero vb.), emperyalist istihbarat merkezlerinin, bunların gerici bağlaşıklarının ve yoğun Maoist propagandanın «sol» aşırılığı hanlı harıl yaydıklarına işaret ettiler. *H. Safari* (İran Halk Partisi MK Yürütme Bürosu aday üyesi), özetle, İran'da Marksizm-Leninizmin yayılmasına bugünkü rejimin muhalif olduğunu, bu rejimin aynı zamanda küçük burjuva radikalizmi için, Dördüncü Troçkist «Enternasyonal» aşırı «sol» hareketleri ideologlarının anti-sovyetik görüşleri için elverişli bir ortam yarattığını söyledi. Gençliği birleştirmek amacıyla bu akımlara karşı mücadele yürütölmedikçe, emperyalizm yenilemez. M. Godard'ın belirttiği gibi, felsefi idealizm geleneklerinin, yıllar yılı süregelen anti-komünist ve anti-sovyetik propagandanın etkisi de unutulmamalıdır. Savaşçı veya serüvenci romantizm, insanları iyiler ve kötüler olarak ulu-orta ayırma yanaşımı, Tarzan'ı, çıkış noktası yapabileceği gibi, Troçki'yi de

çıkış noktası yapabilir. Örgütlü goşizme karşı politik mücadele, daha derin ve daha geniş bir toplumsal olgunun, yani gerçek solların temelde ilerici ve demokratik akımlar olduğu anlayışıyla bağdaştırılmalıdır. Goşistler, bu akımlardan, temsilcileri olmadıkları halde, yararlanmak istiyorlar. Örgütlü goşistlerin birlik simgesi olmalarını önlemek için elden ne gelirse yapılmalıdır. Öyle ki, gençliğin bilincinin, sübjektif olarak devrimci sayılabilecek, fakat objektif olarak etkisiz ve zararlı adımlardan kurtaracak derecede yükselmesine yardım etmemiz gerekiyor. Devrimci lâfazanlığa karşı en yapıcı mücadele tarzı, tek tek kişilerin ve grupların yığınlarca yürütülen gerçek mücadeleye çekilmeleridir.

A. Lanza (Bolivya Komünist Partisi MK üyesi) şunları söyledi: «Sol» aşırılığın öncelikle orta tabakaların bir bölümü olarak üniversite gençliğinin sosyal davranışıyla bağlantısı bizim memleketimizde de görülüyor. Bolivya üniversite öğrencileri hareketinde ideolojik belirsizliğe karşı, yine de bir genel stereotip (klişe) ortaya çıktı. Bu hareket, baştanbaşa bireysellik, avangardizm, iradecilik, anarko-terörizm ve diğer hertürlü solculuk biçimlerini içeriyor. Gençliğin başlıbaşına bir teori yaratabilecek durumda olmıyan bu bölümü, genç kuşağın bazı özelliklerini abartma yoluyla bir alternatif arıyor. Teoriyi iteleseler bile, genç insanlar, eylemin kesinlikle ağır basan önemi üzerinde yine de teori yapıyorlar. Hayat, bu gibi teorisyenlere kesin bir darbe indirmiş bulunuyor. «Genç iktidar» ⁽³⁾, üniversiteliler egemenliği fifrinin uğradığı âkıbet bilinmektedir. Bu egemenlik bir gecede ömrünü tamamladı; tanklar ve uçaklar mesin üniversitesi ve onun her şeye yeterli belâgatı düşlerini tuzla buz ettiler. «Genç iktidar»ın yeteneksizliği, gençlik dinamizmine ve proletarya mücadelesinin canlılığına elbette ters düşüyor.

Bu konuda söz alanlar şunları belirttiler: Üniversite öğrencileri, dersliklerde «devrim» yapmanın çıkar yol olmadığını gitgide daha iyi anlıyarak, artık köklü değişimlerin gerekli olduğu görüşüne varmaya başladılar. Proletaryanın ideolojik etkisi altında, genç üniversitelilerin mücadelesi artık sınıfsal ölçüler alıyor. Bu doğru değerlendirilmesi gereken yeni bir çizgidir. Bu, komünistlerin sözde solculuğa karşı mücadeleyi güçlendirerek destekledikleri gerçek sol değişimdir.

«Ani patlamalar» ve toplumsal gelişme mantığı

Sınıfsal kriterlerden hareket edilerek, gençlik hareketlerinde yükseliş ve düşüşlerin, kabarma ve inmelerin sıralanış yasallıklarını, birinin veya

(3) «Genç iktidar» sloganı sözkonusudur. Bunu, general Tores hükümetinin ilerici karakterine inanmıyan sol düşünceli gençler ileri sürmüşlerdi. 21 Ağustos 1971'de gerici generaller bu hükümeti devirdiler. Darbeyi yapanlar La Pas Üniversitesine de hücum ettiler, aynı zamanda ülkenin başka yerlerindeki yüksek okulları da işgal altına aldılar (not. red.).

ötekinin nedenlerini, bunların politik yönlerini belirleme denemesi yapılabilir mi? A. Lanza, bu sorunu açıklığa kavuşturmanın, bize, gençliğin sosyal aktifliği üzerinde yeni etki araçları kazanma olanağı verdiğini söyledi ve şöyle devam etti: Kaldı ki, en önemlisi bu aktifliğin derecesi değil, karakteridir. Örneğin, Bolivya'da mevcut toplumu içgüdüsel yadsıma ile, gençliğin işçi sınıfı hedefleriyle ortak olan hedefleri gerçekleştirmeye yönelik bilinçli eylemlerini birbirinden ayırmak gerekir. Eğer gençliğin eylemleri yalnızca sınıfların mücadelesinin nicel bir bileşen parçası olma anlamı taşısaydı, gençliğin özel çizgilerinin, aktifliğini belirliyen yasallıkların incelenmesi her ayrı sınıfın çerçevesinden çıkamazdı.

D. Çobanov bu konudaki görüşmeyi şöyle sürdürdü: Gençliğin sosyal aktifliği, şüphesiz, belirli yasallıklara bağlıdır; bunun karakterini, yükseliş ve düşüşlerini şartlandıran objektif ve sübjektif etkenlerin etkisi altındadır. Her şeyden önce, bu aktiflik, işçi sınıfı başta olmak üzere, halk yığınlarının devrimci ve yaratıcı eyleminden ayrılamaz. Gençliğin, kesin tarihsel durumda, eski toplumsal düzenin yıkılması ve yenisinin kurulması mücadelesine ancak partinin yönetimi altında önemli bir katkıda bulunabileceğini Bulgar komünistlerinin tecrübesi de göstermiş bulunmaktadır. Uygulama, aynı zamanda, gençliğin sosyal aktifliğinin yeni bir nitel düzeye çıkarılmasına bir gençlik tekcephesi kurulmasının objektif bir temel olarak hizmet edebileceğini de göstermektedir. Sosyalizm koşullarında, üretim güçlerinin gelişme düzeyi, üretim ilişkilerinin olgunluğu, toplumsal ilişkileri yetkinleştirmeye yurttaşların bilinçli katılım derecesi gençliğin toplumsal eylemi üzerinde etkiler yapıyor. Burjuva ideologları ve revizyonistler, gençliğin «anı patlamalar»ını, başkaldırı olsun diye başkaldırılarını, bazan haddini aşan eleştiriciliğini genç nesillerin aktiflik ölçüsü olarak kabul ediyorlar. Böyleleri, gençliğin sosyal aktiflik biçimlerini, çeşitli toplumsal sistemlerin değişik koşullarını, bu aktifliğin özlüğü ve yönelimi üzerinde söz götürmez bir etkisi olan koşulları dikkate almaksızın inceliyorlar. Söz konusu aktifliğin yasallıklarının derine inilerek incelenmesi, bu gibi görüşlerin tutarsızlığını açıklamaya olanak veriyor.

K. Ortega (Şili Komünist Gençlik Birliği MK üyesi) dedi ki: Şili tarihinin son altı yılı içinde, gençliğin, devrimci süreci eşi görülmedik ölçüde etkilediğine tanık olduk. Öyle ki, halkımızın yürüttüğü mücadeleye gerçek birer çığ gibi gençlik kolları katıldılar. Bizce, bu olay, Şili kapitalist toplumunda alabildiğine keskinleşen çelişkilerin, emperyalizm ile halk yığınları arasındaki çelişkilerin tahrik ettiği toplumsal aktifliğin önemli derecede artmasıyla açıklanabilir. Halk Birliği hükümetinin yenilgiye uğraması nedenlerini tahlil ederken, her şeyden önce, gerici kuvvetlerin, işçi sınıfını kendi bağlaşıklarından, bu arada gençliğin önemli bir bölümünden tecrit etmeye muvaffak olduklarını belirtmemiz gerekir. Gençlik hareketi üzerindeki incelemelerden çıkardığımız sonuçlar, bu konferansın açılış raporunda dile getirilen yargıları, yani gençliğin sosyal aktifliğinin,

temel toplumsal süreçlerin gelişme yeğînlîğîyle, çağımızın temel politik akımlarıyla büsbütün şartlı olduğu yargılarını doğruluyor. İ. Andreopulos ve A. Lanza, konuşmalarında, gençliğin eylemlerinin etkinlik derecesinin, işçi sınıfının, bütün demokratik ve ilerici güçlerin yürüttükleri mücadelesinin başarılarına bağılı olduğunu belirttiler. Daha sonra İ. Ruiz (Guatemala Yurtsever Emekçi Gençliğı Ulusal Sekreterlik'i üyesi) şunları söyledi: Guatemala Emek Partisi, gençliğin mücadele etme ve bunda başarıya ulaşma olanaklarını, ancak işçi sınıfının ve bu sınıfın Marksist-Leninist partisinin yönetimi altında hareket etmesinde görüyor. İ. Kristensen şunları ekledi: Gençliğin aktifliğı, yeni hayata yönelik ve henüz kanı haline gelmemiş emelleri işçi sınıfının mücadelesiyle birleştiğı zaman, bu gençlik artık toplum üzerinde bir yere kadar dönüştürücü etkiler yapabilen bir güç olur. Bu da, konuşmacılardan çoğunun kanısınca, sözkonusu aktifliğin yasallıkları kategorisine giren bir öge sayılabilir.

N. Perun, SBKP'nin ve diğerkardeş partilerin tecrübesine dayanarak, devrimci gençlik hareketinin derinlik ve atılım ölçülerini, gençlik birliklerinin eylem karakterini ve doğrultusunu belirleyen temel yasallıklara şu öğelerin de katılabileceğini söyledi: Komünist partisi tarafından yönetilme, gençlik birliklerinin partiyle ideolojik, politik ve örgütsel bakımdan sıkı bağılılığı; gençlik hareketinin proletaryanın devrimci mücadelesiyle, bu mücadelenin ana içeriğı, hedefleri ve ödevleriyle organik birliğı; devrimci eyleme ve yeni toplum kuruculuğuna gençliğin aktif olarak katılımı; devrimci nesillerin birliğı ve davanın bir nesilden diğesine geçişli oluşu, işçi sınıfının ve partisinin devrimci geleneklerinin ve tecrübesinin gençlik tarafından benimsenmesi . . .

D. Çobanov'tan sonra, daha birçok konuşmacı, ulusal ve enternasyonal düzeyde bir gençlik tekcephesi yaratma objektif gereklîğı ve gençliğin sosyal aktifliğini artırma bakımından bunun önemi üzerinde durdular. S. Dubrovski (Arjantin Komünist Gençlik Federasyonu MK üyesi), Arjantin gençliğini memlekette anti-emperyalist, demokratik devrimi, toprak reformunu gerçekleştirmenin zorunlu aracı sıfatıyla anti-emperyalist demokratik cephenin bir parçası olarak geniş bir yurtsever gençlik cephesinde birleştirme ödevini başarmaya yetenekli sağlam bir gençlik örgütü yaratmayı partinin bir dâva olarak benimsemiş bulunduğunu söyledi ve şöyle devam etti: Memleketimizde artık 19 politik gençlik örgütünü birleştiren bir koordinasyon merkezi kurulmuş bulunuyor Peronist Gençlik, Komünist Gençlik Federasyonu ve Radikal Gençlik Birliğı bu merkezin en sağlam dayanağıdır. Bu başlangıç, şehirlerde, semtlerde ve köylerde 100 kadar koordinasyon merkezi kurulmasına yol açtı. Varılan program anlaşmaları, memlekette yapılması gereken köklü dönüşümlerin önemli yanlarını yansıtır. Bu gayet dinamik ve seferber edici bir harekettir. Bunun gelişmesi, gençliğin sendikal, üniversiteli, köylü örgütlerinin, kültürel, sportif ve toplumsal gençlik örgütlerinin birleştirilmesi olanağını yaratıyor.

Konferansa katılanlar, görüşmeler boyunca, gençliğin sosyal aktifliğinin yalnız en önemli bazı yasallıklarına işaret edildiğini belirttiler. Bu yönde incelemelere daha büyük bir canlılıkla devam edilmesi önemlidir. Gençliğin sosyal davranışı üzerinde güçlü etkiler yapan objektif ve subjektif etkenlerin bilinmesi, genç nesli devrimci sürece, komünist hareketine çekmek için mücadele yürüten kardeş partilerin karşı karşıya bulundukları problemlerin çözümü için zorunludur.

PARTİNİN GÖRÜŞÜ, PROGRAMI VE METOTLARI

Gençlik için mücadelede komünistlerin uyguladığı strateji ve taktiğin temelleri nelerdir? Öncelikle hangi güce dayanılmalıdır? Gençlik örgütleriyle nasıl çalışılmalıdır?

Bunlar, konferansa katılanların cevap aradıkları üçüncü grup sorulardır.

Bilimsel «celbetme stratejisi»

A. Paşa (Hindistan Üniversiteler Federasyonu Genel Sekreteri), Hindistan Komünist Partisinin tecrübesine dayanarak, gençliğin toplumsal-politik eyleme katılımını genellikle belirleyen objektif koşulların, gençliğe mutlaka devrimci bir yönelim vermeye yeterli olmadığını söyledi. Bu durum, gençlik hareketinin gelişme doğrultusu ve dünya devrimci sürecinin gelişmesine yardım derecesi bakımından, komünist partilerine büyük bir sorumluluk yüklüyor. N. Perun şunları belirtti: Gelişmiş sosyalizm koşullarında, gençliğin yeni toplum kuruculuğunda yaratıcı bir güç haline gelmesi de yalnız objektif etkenlerin etkisiyle olmaz. Yaratıcılık, halkın önündeki ödevlerin, bunları gerçekleştirmede gençliğe düşen rolün bilincine varma, genç neslin amaca yönelik atılımı hep partinin büyük ideolojik-politik ve örgütsel çalışması sayesinde gerçekleşir. P. Soldini şöyle dedi: Kapitalist sistemin sosyal yapısı, her yeni neslin yönelimi ve idealleri ile bunları sosyal ve politik mücadelede gerçekleştirme subjektif yeteneği arasındaki ciddi tutarsızlığı objektif olarak şartlandırıyor. Bu tutarsızlık, komünistlerin ve bütün demokratik güçlerin büyük çabalarıyla giderilebilir. Gençliği sosyalizm mücadelesine «celbetme stratejisi»nin gerekliliği de bundan ileri gelmektedir.

Son yıllarda çeşitli memleketler komünistleri «parti ve gençlik» konulu ciddi teorik problem üzerinde büyük çabalar harcıyarak çalışıyorlar. Konferansa katılanlardan bazıları, partinin genç nesille ilgili politikasını belirleyen genel programlardan hareketle, artık birçok memlekette yapıldığı gibi, özel programlar veya bölümler ayrırlıp işlenmesinin amaca uygun ve

yararlı olacağı düşüncesini ileri sürdüler. K. Mruhe şöyle dedi: Komünist partilerinin ve ilerici demokratik hareketlerin gençlik sorunlarıyla ilgili programları, gençliğin kendine özgü ilgi ve menfaatlerini, bu yaş grubunun karakteristik çizgilerini gözönünde bulunduruyor. Bu programların gerçekleştirilmesi, gençliğin düşünüş ve davranışında kesin değişimleri yol açabilir, onu işçi sınıfına ve bu sınıfın ideolojisine yaklaştırabilir.

Diğer birçok konuşmacı da bu kanıda birleştiler. P. Vaskes (Paraguay Komünist Partisi MK Politik Komisyonu üyesi) şöyle konuştu: Geçmişte görülen yetersizlikleri gidermeye çalışan partimiz, III. Kongresinde (1971), memleketimizde gençlik sorunlarını enine boyuna incelemiş bulunuyor. Bu kongrece kabul edilen programda, genç işçi, köylü ve askerlerin nice özlemlerini (örneğin, askerlik süresinin kısaltılması, askerlik hizmetini yapmış köylü gençlere kredi açılması vb. gibi), dile getiren birçok somut istek formüle edildi.

Konuşmacıların birçoğu, P. Vaskes gibi, böyle programların, gençliğin çeşitli tabakalarına göre ayrılmı olabileceğini, gençlerin özel ilgi ve menfaatlerini dikkate almak gerektiğini belirttiler. M. al-Faki (Sudan Komünist Partisi) şöyle dedi: Sudan'da, parti, memleketin çeşitli bölgelerinde yaşayan gençliğin özelliklerini dikkate alıyor ve bu özen önemli sonuçlar veriyor. P. Mitev, Bulgaristan Komünist Partisinin gençlik ve Komsomol'la çalışmaya ilişkin bir komple program hazırlığı deneyinden hareket ederek şunları söyledi: Ne var ki, böyle bir ayırlama, ancak gençlik sorununa, onun menfaatleri sorununa tümel yaklaşım, sözkonusu programın metodolojik temelini oluşturduğu takdirde, en iyi sonucu verebilir.

M. Merks, T. Baranyai ve diğerleri, kardeş partilerin tecrübesinin genç nesille çalışmada uzun vadeli bir görüş gereğini doğruladığını belirttiler. Sosyalist topluluk ülkelerinde, partinin, devletin ve tüm halkın çabaları, gençliğin sosyalist eğitiminde tek bir sistem yaratılmasında birleşiyor. G. Nauman, «Gelişmiş sosyalist toplumun kuruluşuna gençliğin katılımı ve ADC'de gençliğe gösterilen etraflı yardım kanunu»na temel olan ana ilkeleri anlattı. Bu kanun 1974 Ocak ayında ASBP MK'nin girişimiyle örgütlenen geniş bir görüşmeden sonra kabul edildi. Y. Pavlyak (PBİP MK'nde Örgüt İşleri Sorumlusu), 1972'de PBİP MK Plenumu tarafından kabul edilen genç neslin eğitimi programının niteliğini anlattı. Bu program, en belirgin çizgisi olarak, eğitim problemlerini komple bir yaklaşımla ele alıyor. Sözcünün belirttiği üzere, bu program, gençlik ortamı da dahil, toplumun çeşitli tabakaları arasında geniş görüşme ve danışmalardan sonra onaylandı. Görüşmelere toplam 15 milyon kişi katıldı.

«Celbetme stratejisi», gençlik için mücadele strateji ve taktiği, konferansa katılanlardan birçoğunun kanısınca, ideolojik düşmanlarımızın gençleri etkilemede kullandıkları metot ve araçları dikkatle inceleme gereğini içermektedir. F. David (Çekoslovakya Komünist Partisi MK'ne bağlı

Toplumsal Örgütler ve Ulusal Komiteler şubesi görevlisi) şunları belirtti: Genç kuşağın komünist eğitim araç, norm ve metotları, burjuvazinin araç, norm ve metotlarına taban tabana zıttır; fakat düşmanımızın düşünce ve eylem metotlarını enine boyuna inceleyip öğrenmenin bizim için güncel bir pratik önemi vardır. İ. Andreopulos bununla ilgili olarak şöyle dedi: Yunan cuntası, demagojiye başvurarak, genç kuşağın ekonomik ve sosyal problemleriyle, kültür problemleriyle ilgilenir görünmeye çalışıyor, fakat bu problemlerin çözümü için parmağını bile kıpırdatmıyor. K. Ortega'nın belirttiği üzere, faşist cuntanın gençliğe şirin görünmeye, bilincine faşizmi aşlamak için onu okşamaya çalıştığı Şili'de de aynı durum göze çarpıyor.

Görüşmelere katılanlar, sözümona hür dünyada gençlik için mücadelede egemen sınıfların kullandıkları ince ve kurnaz usullerin nitelik çizgilerini ortaya koydular. H. Numata (Japonya Komünist Partisi MK üyesi) şunları belirtti: Japonyada Liberal-Demokratik Parti bölgesel gençlik örgütlerinde aktif bir eylem gösteriyor, genç kuşağı «gençlik festivalleri» tertiplemeye celbediyor, «gençliğin beslenme durumunun iyileştirilmesi için ulusal kampanya» vb. örgütlüyor. Burjuvazinin, gençlik için her zaman görünür olmıyan ana hedefi, onun ilgisini, enerjisini, heyecanını ve mücadelesini yanlış yola yöneltmek ve aynı zamanda komünistlerin yürüttükleri mücadeleye temel olan gerçek fikri yozlaştırmaktır.

Komünistler buna neyle karşı koyuyorlar? Bu soruyu A. Karlberg şöyle cevaplandırdı: Biz bu hususta geleneksel komünist prensipini benimsemeye devam ediyoruz. Uygulamada gençliğe mücadelenin yönetimini teklif ediyoruz, her günkü mücadelede ona belirli ödevler veriyor ve bunların sosyalizm uğrunda mücadeledenin genel hedefleriyle uygunlaşması gerektiğini bir an bile unutmuyoruz.

Komünistlerin gençlikle çalışma tarzlarının bu özelliklerini, yani onun günlük istek ve menfaatlerini devrimci hareket perspektif sorunlarının çözümünüyle bağdaşık olarak dikkate alma, bu istekleri gençliğin kendisine yönelik istemlerle dengeleme, ihtiyaçlarını öğrenip anlama ve çetin sorunlar üzerindeki konuşmalarda içtenlikle davranma vb. konferansa katılanlar tarafından birçok örnekle ortaya konuldu.

Konuşmacılar, kardeş partilerin, gençlik için mücadelede elbette işçi gençliğin mücadelesini yön belirleyici saydıklarını, zira çağdaş gençlik hareketlerinde işçi gençliğin ana rolü oynamakla yükümlü olduğunu belirttiler. T. Baranyai şöyle dedi: Biz, sosyalizmde iktidara gelmiş bulunan işçi sınıfının sorumluluk bilinci, bu sınıfın kendi en yakın yedeğini teminat altına almak için, onun eğitimi için ne derece çaba gösterdiğine bakılarak da belirlenebilir. Konferansa katılanlar, kapitalizmde işçi gençliğin, sosyal-demokratlar arasında uzlaşma eğilimleriyle tanınan sendikacı bürokratların etkisinden kurtararak, sınıfsal bilincini yükseltmenin önemi üzerinde de durdular. (A. Karlberg ve W. Heil'in konuşmaları). A. Kribas

şu fikri temellendirmeye çalıştı: Bilimsel-teknik devrimin mülkiyet yoğunlaşması üzerindeki etkisi, tekellerin büyüyüp güçlenmesi, sermaye ve emeğin internasyonalizasyonu, gençliğin, öncelikle işçi gençliğin çokuluslu tekellere karşı mücadelesi için bir global strateji hazırlanması sorununu güncel hale getirmektedir.

Diğer konuşmacıların da belirttikleri üzere, gençliğin diğer tabakaları arasında çalışmada da açık ve kesin bir sınıfsal yönelim gereklidir. Bu hususta, ordudaki gençleri etkileme perspektifleri üzerinde fikir değiş-tokuşunun da ciddi bir önemi vardır.

Silâhlı genç kimden yana olacaktır?

Görüşmelere katılanların birçoğu bu problemin güncelliğini belirttiler. D. Pitman, konuşmasında, her şeyden önce, ordu gençliği üzerinde etkisinin, ordu mensupları ile halkın birliği için mücadelenin önemini komünistlerin bazan hafife aldıklarını belirtti ve şöyle dedi: Bu tutum, yönetici sınıfın, işçi sınıfına ve demokratik güçlere baskı yapmada silâhlı güçleri kullanmasına olanak vermektedir.

Bununla ilgili olarak A. Kribas şunları belirtti: İspanya Komünist Gençlik Birliği'nde sayıca küçük bazı grupların benimsedikleri görüş, yani ordunun benimsenmeyişi, ordu gençliğinin rolünü uluorta küçümsemekten değil, daha çok militarizme karşı duyulan nefretten ileri geliyor. Şu var ki, böyle bir görüş ve tutum, devletin en güçlü kurumunu politik savaşlar alanından her ne kadar uzak tutsa da, eni-sonu ordunun dikta rejimleri âleti olarak kullanılmasına yardım ediyor. Biz, silâhlı güçler arasında çalışmanın bugün bambaşka bir önem kazandığı ve başlıca politik ödevlerden biri olduğu kanısındayız.

K. Mendes (Portekiz Komünist Partisinin dergimizdeki temsilcisi) şöyle dedi: Memleketimizdeki son olaylar, bütün halk tabakalarıyla ordu mensupları arasında eylembirliğinin gitgide artan önemini doğrulamaktadır. Konuşmacı, bu birliğin reel gücünü parlak kanıtlarla belirterek, bugün ordu içinde aynı yönde yoğun çalışmalar yapılmakta olduğuna işaret etti.

A. Haba (Irak Komünist Partisi MK aday üyesi), konuşmasını bu konuya hasrederek şunları söyledi: Irak'ta ordu gençliği arasında çalışmaya başladığımız zaman, biz de, bunun doğru olmadığı, devrimci tutum sayılamayacağı gibi bir görüşle karşılaştık ve bunu aşmak zorunda kaldık. Biz, ordu içinde çalışmaya, eylemimizin çok önemli bir parçası gözüyle bakıyoruz. Ulusal-demokratik devrim aşamasında, örneğin ordu gençliğinin çoğunlukla köyden gelme olduğunu gözönünde bulunduruyorduk. Bu görüş, ordu mensuplarına yönelttiğimiz birçok slogana da sindi. Sloganlarımız, bizim toprak reformu kararımıza, ordunun demokratizasyo-

nuna ilişkin önerilerimize dayanıyordu. Bununla birlikte, ana amacımız, gericiliğin orduyu halktan tecrit etme çabalarını suya düşürmektir. Erlerin ve subayların önemli bir bölümünü halktan yana kazanmaya partinin muvaffak olması olayı, memleketimizde 1958 devriminin üstün gelmesinde önemli bir rol oynadı. Rusya'da başarılan 1917 Oktobr Devrimi tecrübesi, Bolşeviklerin erler ve denizciler arasındaki çalışma tecrübesi bizim için çok değerli bir esin kaynağı oldu.

H. Şmırgeld konferansa şu bilgiyi verdi: Lâtin Amerika ülkeleri seksiyonu, bu kıtada uç veren bazı askersel tehlike belirtilerini endişeyle tespit etmektedir. Bununla ilgili olarak, barış için mücadelede genç komünistlerin omuzlarına büyük bir sorumluluk yüklenmektedir. Genç komünistler, yüksek misyonlarını, yani sosyalist perspektifli anti-emperyalist ve demokratik devrimin üstün gelmesinde silâhlı güçler içindeki ilerici kesimin aktif tutumunun çözümleyici koşullardan biri olduğunu gözönünde tutarak, genç er ve subayları ilerici güçlerin mücadelesine çekme ödevini gerçekleştirmek zorundadırlar.

Sözcülerin belirttikleri gibi, ordu, çoğunluğuyla gençlerden oluşmaktadır. Komünistler, belirli koşullarda ordunun tarihsel bir ilerici rol oynamasını sağlama çalışmalarında, bu gençlerin yardımıyla çok yararlı işler yapabilirler.

Komünistlerin örgütleri ile gençliğin örgütleri

Tanık olduğumuz yeni olgulardan biri de, gençliğin önemli bir bölümünün Marksizm-Leninizme gösterdiği ilginin artması, genç güçlerin akın akın komünist partisi safalarına katılmalarıdır. Görüşmelere katılanlar, son yıllarda birçok kardeş partinin üye kadrosunun bir hayli gençleştiğini tespit ettiler. Sosyalist ülkelerde, genç kuşak, komünist partisinin durmadan büyüyen, plânlı ve amaca yönelik biçimde oluşan ve bu parti tarafından eğitilen rezervidir. Örneğin, *M. Olbrih'e* göre (Polonya Gençlik Örgütleri Federasyonu Yönetim Kurulu sekreteri), Polonyada PBİP'ne aday üye olarak alınanların çoğu gençlik hareketinin faal üyeleridir.

Sosyalist olmiyan ülkeler komünist partilerinin nicelik ölçüleri başka koşullar altında oluşuyor. Bu koşullar epey güçlükler doğurur ve daha başka bir çalışma gerektirir. Fakat komünistlerin çabalarının amaca yönelik olması prensipi bu kesimde de aynı derecede önemlidir ve edinilen tecrübe bunu göstermektedir. Sözü geçen güçlükler nelerdir? M. Godar'ın kanısınca, Belçika komünistlerinin çalışmaları, bu güçlüklerden birinin, ellisini aşmış bulunan parti üyeleri ile başlıbaşına hayata henüz başlayan genç partililer arasında kişisel ilişkiler yaratmanın doğal bileşikliği olduğunu göstermektedir. Yine bu sözcüye göre, ikinci güçlük de, yerine getirmekle yükümlü alduğu ödevlere oranla partinin küçük kalmamasından

doğuyor. Demek ki, gelecekte yığinsal parti yaratılması gereklidir. Belçika komünistleri, partiye yeni üyeler celbi için tümel bir sistem meydana getirme yönünde özel çabalar harcıyorlar.

Bununla ilgili olarak, S. Dubrovski, Arjantin'in her bölgesine yayılmış 2.100 kadar taban örgütüyle 50 bin üyeyi çatısı altında toplayan Komünist Gençlik Federasyonu'nun (kuruluşu 12 Nisan 1921; yakında onuncu kongresini yapacak) çalışmasını şöyle anlattı: Biz, legal çalışma döneminde, saflarımıza % 80'i Peronist Gençlik'ten olmak üzere 15 bin yeni üye aldık. Amacımız bir yığinsal komünist gençlik örgütü meydana getirmektir. Bunu başarmak, en geniş çalışma biçimlerinden yararlanmayı gerektiriyor. Böylece, gençlik klüpleri, kültür ve spor merkezleri kuruyoruz. Yakında yapılacak kongre, gelecekte 100 bin üyeli bir komünist gençlik örgütü yaratmayı amaçlayan bu çalışma biçimlerini gözden geçirecektir.

Söz alanlardan birçoğunun belirttikleri gibi, parti için güçlü bir rezerv yaratmada, aktif bir Marksizm-Leninizm propogandası etkin bir rol oynamaktadır. Bu sorun çeşitli ülkelerde başka başka biçimlerde çözülmektedir.

Ulusal kurtuluş hareketi bölgesinin birçok kesiminde, toplumsal gelişme kanunlarının bütün karmaşıklığını yığınların bilincine maletme ile bu yığınların henüz okuma-yazma da bilmezliği arasındaki çelişki bütün keskinliğiyle kendini hessettirmektedir. M. al-Faki şunları söyledi: Sudan'da halkın % 80'i hâlâ okuma-yazma bilmiyor. Peki, komünistler bu koşullarda nasıl çalışıyorlar? Okuma-yazma bilmiyen köylü genç erkek ve kıza, her şeyden önce, komünistlerin halkın ihtiyaçları için çalıştıklarını somut örneklerle anlatmak gerekiyor. Memleketin birçok bölgesinde, uyguladığımız programın önemli bir bölümü de, küçük bir sağlık merkezi veya bir ilkokul yapımına yardım etmek, giderek köye bir ebe gönderilmesini (evet, bu dediğim dil sürçmesi değil, köylerde ebe de yok) sağlamaya çalışmak oluyor. Komünistler mescit yapımına bile yardım ediyorlar. Mescit bizim memleketimizde yalnız ibadet yeri olarak değil, aynı zamanda köy klübü olarak, köyün toplumsal hayat ocağı olarak da hizmet görüyor. Fakat asıl önemlisi, parti ile bütün halk tabakaları arasında sağlam temas ve karşılıklı anlayışın sağlanmasıdır. Bunun önemi büyüktür, çünkü gerici kuvvetler her araca başvurarak buna engel olmaya çalışmaktadırlar.

Dünyanın sosyalist olmayan kesiminin gelişmiş ülkelerinde, sınıfsal bilinç, konferansa katılanların belirttiği üzere, hem daha basit, hem daha karmaşık biçimde benimseniyor. Bir yandan, gençliğin objektif durumu, kendisini, toplumun mevcut sistem sınırları dışına çıkması gereğini gitgide daha çok kavramaya doğru götürüyor, öte yandan burjuva toplumunun ahlâki ve ideolojik iklimi onun üzerinde güçlü bir etki yapıyor. Bu iklim, gençlik (öncelikle işçi gençlik) arasında aldatıcı «sınıfsal uyum» fikirlerini, anti-komünizmi ve anti-sovyetizmi, çeşitli politik uzlaşım biçimlerini kök-

leştirmeye çalışan sağcı oportünist sosyal-demokrasi tarafından yaratılıp sürdürülüyor. W. Heil'in ayrıntılı olarak üzerinde durduğu sözümona «sosyal partnörlük» ideolojisinin yayılması, gençliği sınıf bilinci ruhunda eğitime yolunda ciddi bir engel teşkil ediyor. D. Pitman, kazanımı putlaştırmanın kolektifçe mücadeleden gerileme ve vazgeçmeye yol açtığını söyledi. İ. Kristensen'in kanısınca, bütün bunlar, komünistlerin önüne, ideolojik çalışmaların niteliğini iyileştirme, öncelikle zamanımızda devrimciliğin ne demek olduğunu ve bu misyonun ne kadar yüksek olduğunu gösterme zorunlu ödevini koymaktadır.

G. Nauman ve P. Datkulesku (Romanya Komünist Gençlik Birliği MK'ne bağlı Gençlik Sorunları Araştırma Merkezinde görevli), sosyalizmin üstün geldiği ülkelerde gençliğin komünist eğitimi problemi ve özellikleri üzerinde durdular. Bu konuda, özellikle gençliğin sosyalist demokrasi ruhunda eğitilmesi gerektiği belirtildi. B. Avramova şunları söyledi: Bu eğitim işi, gençliğin, kendi sosyal tecrübesini, yani toplumsal hayata bizzat katılmanın etkinliğini, toplumsal problemlerin çözümüne bireyin katkıda bulunma olanağını gösteren tecrübesi, biriktirebileceği koşullar yaratılmasını gerektiriyor. Budan ötürü, gençliğin üretim ve toplum yönetimine celbedilmesinin büyük bir önemi vardır. Bu hususta gençlik örgütleri değerli bir rol oynayabilirler.

Gençliğin sınıfsal bilinci problemiyle ilgili olarak, birçok konuşmacı, enternasyonalist eğitimin çözümleyici önemini belirttiler. S. Namsaray (Moğolistan Devrimci Halk Partisi MK aday üyesi) konuşmasını tümüyle bu konuya hasrederek, enternasyonalist eğitimi örgütlü işçi ve komünist hareketinin doğuşuyla bağlı ve nispeten yeni bir olgu olarak nitelendirdi. Bu anlayışın, milliyetçiliğin gayet yaşamsal ve dayanıklı çizgileriyle mücadelede komünistlerin uyguladığı doğru politikanın önemini kestirmeye yardım ettiğini söyleyen konuşmacı, bilimsel komünizm prensiplerinin Maoçular tarafından milliyetçi bir yaklaşım ile nasıl yozlaştırılmak istendiğini ayrıntılı olarak anlattı.

Y. Maser (ASBP MK'ne bağlı Gençlik Şubesi görevlisi), konuşmasında, özellikle, enternasyonalist eğitimin biçimlerinden biri üzerinde, yani ADC'-de ekonomik entegrasyonu ve sosyalist ülkelerin etraflı işbirliğini gerçekleştirmede gençliğin plânlı olarak eğitimi üzerinde durdu.

Gençlikle çalışma ideolojik problemleri, en az bunlar kadar karmaşık örgüt sorunlarıyla sıkıca bağlıdır. Bu problemler de, örneğin Paraguay Komünist Partisi'nin edindiği tecrübenin gösterdiği üzere, açık metodolojik göstergeler gerektiriyor. İ. Vaskes şöyle dedi: Partimiz, geçmişte, Lenin'in, komünist gençlik birliğinin örgüt olarak kayıtsız şartsız zorunlu

(4) V. İ. Lenin, Bütün eserleri, c. 30, s. 226.

bağımsızlığı hakkındaki fikrinin (4) güncelliğini önemsemiyordu. Bu tutum, pratikte Komünist Gençlik Örgütü'nün ve Devrimci-Demokratik Üniversiteliler Federasyonu'nun silinip gitmelerine yol açtı. Gericilik de genç kuşağı daha çok şaşırtmak için bundan ustaca yararlandı.

L. Batrlo, sosyalist ülke koşullarında görülen olumsuz bir deney üzerinde durdu ve özetle şöyle dedi: 1968-1969 kriz döneminde tek sosyalist gençlik örgütünün parçalanmış olması, Çekoslovakya'da gençlik hareketini çabucak toplumsal ve politik yaşamın ta kenarına itiverdi. Bundan sonra, yen bir birleşik gençlik örgütü yaratmak ÇKP'ne büyük çabalara maloldu.

Komünist partisinin yanısıra kayıtsız şartsız bağımsız bir komünist gençlik birliğinin varlığı niçin gereklidir? V. I. Lenin tarafından teorik olarak tamamiyle açıklanan bu sorun, konferansa katılanların birçoğunu, bugünkü politik pratik bakımından gayet yakından ilgilendiriyordu. A. Vigdor şöyle dedi: Burjuvazi, bugünkü gençliğin bizzat kendisinde mevcut reel çelişkiye asalakça tutunuyor, bunu sömürüyor. Genç insanların böyle bir örgüte güvensizlik göstermeleri olağandır, çünkü bunların çoğu henüz kendi temel haklarının bilincine varmış değildirler. Bu yüzden, Kanada'da gençliğin sosyal aktifliği gözle görülürcesine yükselmiş olsa da, bu durum, işçi sınıfının demokratik gençlik örgütlerine ve bu arada komünist gençlik birliğine henüz gerektiği gibi yansımış değildir. Oysa, gençlerin hâlâ iyice kavrayamadıkları gerçek, kendi özel menfaatlerini savunabilmek üzere bir an önce örgütlenmeleri gereğidir. Kanada'da yönetici sınıfın, gençliğin örgütlenmesine yol vermemek için çırpınması elbette rastgele değildir.

H. Şmireld, konuşmasında, işçi sınıfının partisi tarafından yönetilen ve örgüt olarak bağımsız bir gençlik birliği gerekliliğinin emekçi gençliğin kendine özgü ödevlerinden doğduğunu söyleyerek, şunları belirtti: Lâtin Amerikada şu sorun uzun uzadıya tartışılır: Komünist, Marksist-Leninist gençlik örgütü yerine, demokratik veya anti-emperyalist bir gençlik örgütü, ya da hareketi yaratılmasında yarar var mıdır? Sorunu bu tarzda ortaya koyanlar, memleketlerimizde devrimin kaçınılmaz anti-emperyalist, demokratik aşamasının karakterinden hareket edilmesi gereğine dayanıyorlar. Bu görüşte olanlar, gerçekte, işçi gençliğin, devrimde hegemon sınıfın bir parçasını oluşturan gençliğin rolünü küçümsemek isteyenlerdir. Böylelerinin görüşü elbette saygıya değer, çünkü bu görüş pratikte gençliğin sınıfsal bilinçlenme eğitiminin zayıflamasına ve Lâtin Amerikada bir aşamayı diğerinden ayırıp, devrimci süreci yapay olarak, diyalektığe aykırı olarak parçalamaya yol açar. Demokratik ve anti-emperyalist devrim, proletarya bu devrimin sosyalist aşamaya yükseltilmesi gereğini kavramadıkça, sonuna kadar gerçekleştirilemez. Başlıbaşına komünist gençlik örgütü kurulması tarihsel zorunluğu da bundan ileri gelmektedir.

G. Waserman şunları söyledi: Bugün, Fransız Komünist Partisi, gençliğin bağımsız örgütüne, yani eylemce partinin güttüğü politikanın prensipleri temeline dayanan ve komünistlerin tüm gençlik arasında çalışma alanı olan örgüte, geçmişte olduğundan daha fazla yaslanabiliyor. Fakat bu, partinin bu alandaki ödevlerinden, yükümlendiği yöneticilik rolünden vazgeçmesi demek değildir.

Konferansta, partinin, komünist olmayan gençlik örgütleriyle çalışma olanakları, problemleri ve metotları da görüşüldü. P. Soldini konuşmasının bir bölümünü yeni kuşakların birliğinin oluşması konusuna ayırdı. Bu konuşmacıya, komünist hareketinin karşısında yer alan örgütlerle çalışma olanaklarına ilişkin birkaç soru soruldu.

G. Kviatovski'nin (Alman Komünist Partisi) sorusu: Gençliğin faşist örgütlerden çekilip kurtarılması perspektifi ne dereceye kadar reeldir?

Cevap: İtalya'da faşist hareketi içindeki gençler arasında, mahut sağcı anti-kapitalizmin, yani kökleri sosyal bezginlikte, demokratik kurumların pasifliğinde ve yarına güvensizlikte gizlenen akımın öğütlerini benimseyip yayarak faşizme ulaşmış olanlar da vardır. Bu genç insanlar, gerçekte faşizmin ne olduğunu bilmezler ve faşizmin sınıfsal özlüğünü bile anlamadıkları yoktur. Biz bunların çoğunun, ilkönce kendilerine karşı bir «haberleme savaşı» yürütüldüğü ve kanlarına susayan en kuduz düşmana, kapitalizme ve emperyalizme hizmet etmekte oldukları iyice anlatıldığı takdirde, demokrasiden yana kazanılabileceği kanısındayız.

Dergimizin başredaktörü K. Zarodov, konferansın kapanış konuşmasını yapıp, özetle şunları söyledi: Son yıllarda gençlik problemleri komünist ve işçi partileri tarafından, dünya devrimci sürecinin üç büyük kolu temsilcileri tarafından ilk olarak böylesine geniş ölçüde görüşülüyor. Yapılan tartışmalar, görüşlerdeki doğal nüans ayrımlarına karşın, başlıca ilkesel problemler üzerindeki kanılarda birlik olduğunu ortaya koymuş bulunuyor.

Bugün, hiç bir parti, hiç bir hareket, eğer saflarında gençler yoksa, genç neslin önemli bir bölümünü peşinden götürmüyorsa, yığınsal bir etki yapacağına ve başarılı olacağına güvenemez. İnsanlığın geleceği, gençliğin hayatta nasıl çelikleşeceğine, dünya görüşü ve moralinin nasıl oluşacağına ve hangi politik görüşleri benimsiyeceğine büyük ölçüde bağlıdır.

Gençlik için mücadelede, önümüzdeki ödev sadece genç nesli kendimizden yana kazanmaktan ibaret değildir. Biz gençliğin bizim ardımızdan ve bizimle yürümesini de sağlamaya çalışıyoruz. Komünistler, gençliğin öz menfaatlerini düşünmeyi, haklarını savunmayı daima önemli bir ödev saymışlardır ve saymaktadırlar. Gençlik için mücadelede bizim ilkesel görüş ve tutumumuz budur. Ve konferansta bu görüş ve tutumumuzun,

genç nesle sadece politik oyun âleti gözüyle bakan burjuvaziye ve gericiliğe özgü yanaşımdan temelli ayrımlı olduğu haklı olarak belirtilmiş bulunuyor.

K. Zarodov sözlerini şöyle bitirdi: Buradaki görüşmeler, çeşitli memleketler, bölgeler ve kıtalar gençliğinin birçok ortak ödevlerle karşı karşıya bulunduğunu ve bunların elbirliğiyle çözümünün daha iyi olacağını yeniden gösterdi. Bundan anlaşılıyor ki, hayatın kendisi, her şeyden önce komünist gençlik örgütlerinin, aynı zamanda diğer ilerici gençlik örgütlerinin uluslararası birliğini nitel bakımdan yeni bir düzeye yükseltmeyi gerektiriyor. Bu sorunun çözümü için, kardeş partiler bu alanda sürekli bir işbirliği yapmalı ve geniş bir tecrübe enternasyonalizasyonunu gerçekleştirmelidirler.

Karşı-devrimci darbe formülleri

Tedeo Nina

Bolivyalı gazeteci

Kanlı darbe sırasında Şili'de bulunan benim gibi birçokları, bu memleketin anayasal karakter ve yüksek mesleksi ödevinden pek çok söz edilen silâhlı kuvvetlerin niçin bir katiller, ırkçılar ve ksenofob'lar ⁽¹⁾ şebekesine döndüğünü başlangıçta bir türlü anlıyamadılar. Olup bitenlerin yeniden değerlendirilmesi, tek tek kanıtların karşılaştırılması ve bu temel üzerinde faşist darbenin hazırlık tablosunun tekrar canlandırılması için zamana ihtiyaç vardır.

Vaktiyle Allende hükümetine şiddetle saldıran gerici «El Mercurio» gazetesi, bugün darbelerin canavarlıklarını «teorik olarak» temellendirme çabasıdadır. Bilindiği üzere, cunta, memlekette bir «iç harp» durumu ilân etmiştir. Gazete, bu münasebetle, Şili askerî kuvvetlerinin, ilk defa olarak, geçmişte olduğu gibi memleket dışında değil, memleket içinde bulunan düşmana karşı silâh kullanmak zorunda kaldıklarını yazmaktadır.

Ordunun tepesindeki gerici generallerin cinayetlerini bir an için «iç harp» durumuyla açıklamayı kabul etmek bile, faşist generalleri doğrulamak demek olur. Onlar «kendi girişimleriyle» hareket ettiklerine dair diller döküyorlar; gerçekteyse, yabancı saldırganın elinde alçak ve haris kuklulardan başka bir şey değildirler. Ve bunlar bir iç düşmana karşı yürüttüklerini söyledikleri harbe dışarının kışkırtmasıyla başlamışlardır; bu harp emperyalizmin Lâtin Amerikada demokratik ve devrimci güçlere karşı saldırısının bir bölümüdür.

Bir hayli değişen yeni uluslararası durumda, emperyalistler, artık açık müdahalelere girişemiyorlar ve bunun için de kendi tepeleme aksiyonlarını «Viyetnamlaştırma»ya, Lâtin Amerika silâhlı kuvvetlerini «komünizm tehlikesi»ne karşı savaşa yöneltmeye çalışıyorlar. Bilindiği gibi, emperyalistler, yabancı tekellerin ve yerli oligarşinin ezgisine karşı girişilen bütün eylemlere «komünizm tehlikesi» adını vermektedirler.

Küba'daki zaferden sonra devrimin Şili'de de üstün gelmesi, tekellerin Lâtin Amerika cephegerisindeki mevzilerinin daha da zayıflaması demek oldu. Tekeller böylelikle büyük kayıplara uğrayabilirlerdi. Bundan ötürü, Allende hükümetinin devrilmesi, kıtamızda Amerikan emperyalizmi strate-

(1) Yabancılardan ve yabancı olan her şeyden nefret eden.

jinin başlıca amacı oldu. Ve darbe hazırlığına geçildi. Landskneht'-lik ⁽²⁾ rolü Şili silâhlı kuvvetlerine verildi.

Amaçlarına uygun bir taktik uygulayan emperyalist tekeller, CIA ve Pentagon, araçlar, maşalar yardımıyla hareket ediyorlar. Bu araçların en gayretkeşleri, Lâtin Amerika cumhuriyetlerinde kendilerine uygun görmedikleri politik kuruluşları yenilemek, neo-faşist diktatörlükler kurmak, başkalarının topraklarına oturmak ve tüm ulusları özümsemek üzere Vaşingtonlu efendilerinden açık kart almış olan Brezilya «goriller»idir.

1971 yılında Brezilyalı albay Ugo Betlem, komşu ülkelerin birer «kendine özgü protektora» ⁽³⁾ haline getirilmesi tezini ilân etti. İlk deneme Bolıvyâ'da yapıldı; aynı yılın Ağustosunda ilerici Tores hükümeti devrildi. Brezilya diktatörlüğü sözden eylemlere geçti. Bu cümleden olarak, Bolıvyâ'nın zengin demir cevheri yataklarıyla Mutum bölgesi fiilen özümsemeye başlandı, Paraguay'da geniş bir yayılma hareketine ve Uruguay üzerinde şiddetli bir baskıya geçildi. Güney Amerika ülkeleri arasındaki ilişkilerde yeni bir ölümcül etken belirdi; Brezilya diktatörlüğü böylece Şili sınırları önlere çıktı ve artık açıktan açığa Santiago'ya, Halk Birliği hükümetine karşı yönetilen saldırıyı daha ileri götürmek üzere bir çıkış noktasına yerleşmiş oldu. Bugün, Bolıvyâ'daki 1971 darbesinin Şili'deki karşı-devrimci darbeye hazırlığın bir halkası olduğunda kimsenin şüphesi yoktur.

Brezilya ve ABD istihbarat daireleri, La Pas'da, Allende hükümetine karşı yapılacak olan komplonun provasını yapmakla, ilkönce sağ partilerden (Bolıvyâ Sosyalist Falanj'i ve Milliyetçi Devrimci Hareket) komplocuları aynı saldırı bayrağı altında toplamaya; ikincisi, silâhlı kuvvetler içinde ilerici ve yurtsever çevreleri zararsız hale getirmeye; üçüncüsü, solcuları (Maoistler, Troçkistler, anarşistler) hükümet aleyhtarı kışkırtıcı eylemlere yöneltmeye, bunların aşırı devrimci isteklerde bulunmalarını ve terörist hareketlere girişmelerini sağlamaya çalışıyorlardı.

Şili'de faşist darbenin hazırlanması sırasında, Bolıvyâ'da kullanılan metotlar aynen tekrarlandı (yalnız artistler değişti, rejisörler aynı kaldılar). Fakat Şili'de aşırı sağları iktidara getirebilmek için aşırı solların eylemlerini teşvik formülüne özel bir önem veriliyordu. Komplocular, orta tabakaların ve ordunun özellikle duyarlıklı oldukları bir politik kararsızlık atmosferi yaratmak, Şili'nin ulusal bağımsızlığını ve silâhlı kuvvetlerini tehdit eden bir iç düşmanın varlığı efsanesini körüklemek üzere aşırı solları kullandılar.

Son üç yıl içinde, CIA ve hizmetindeki Brezilyalı meslektaşları, diğer Lâtin Amerika ülkelerinden nice aşırı solcu elemanların Şili'ye aktarılma-

⁽²⁾ Landsknecht. Ortaçağda kiralık Alman askeri.

⁽³⁾ Protektor egemenliği altında devlet. Himaye altında ek vatan.

sına destek ve yardımcı oldular. Bu aşırı sol eleman akınının ana bölümü, küçük burjuvazi çevresinden gelmekte olup, gayet alacalı bir politik görüşler yığılması meydana getiriyordu. Bu akın içinde, Şili'ye tamtakım Maoist, Troçkist «cep» partileri ve profesyonel provokatör grupları da girdiler.

Allende hükümetinin kendilerine verdiği sığınma hakkını kötüye kullanan bu elemanlar (kimileri yanlış kanıları dolayısıyla, kimileri de emperyalist istihbaratın verdiği ödev gereği olarak), yerli sağcı ve «solcu» elemanların yürüttükleri Halk Birliği'ni gözden düşürme kampanyasına aktif olarak katıldılar.

Bunlar, Halk Birliği hükümetinin «rastgele» iktidara gelmiş olduğunu ve bundan ötürü, kadrosunda «işçi sınıfının temsil edileceği» bir başka iktidarla değiştirilmesi gerektiğini iddia ediyor, politik mücadelenin temel aracı olarak silâha el atıyor, silâhlı kuvvetlerin derhal dağıtılmasını ve yerine bir halk ordusu kurulmasını istiyorlardı. «El Mercurio» gazetesi, Halk Birliği'nin seçimlerdeki zaferinden bir yıl sonra, Çu En-Lay'la yaptığı bir mülakatı büyük bir özenle sayfalarına geçiriyordu. Gazetenin redaktörleri, orta tabakaları neyle korkutacaklarını, Şili silâhlı kuvvetlerini nasıl tetikte tutacaklarını biliyorlardı; Çin Başbakanı aşırı-sol serüvencileri öğmüştü.

Emperyalizmi sözde suçlayan «sol» elemanlar, eylemde ona yardım ediyor ve onun açık himayesinden yararlanıyorlardı. Daha sonraki safha gayet anlamlıydı. 1972 yılı başında, bir grup sağcı parlâmenter, sol ekstremist elemanların eylemini incelemek üzere kolları sıvadılar. Ama daha işe başladıklarının ertesi günü, kuşku verici bir suskunluk başladı. Demokrasi cephesinde kargaşa yaratmaya, ilerici partileri içlerinden bölmeye çalışan, devrimin barışçı gelişmesi koşullarında «revizyonizm»le mücadele biçimi altında zorkullanıma çağıran, kardeş partilere çamur atan, kuduz bir anti-komünizm ve anti-sovyetizm öğütleyen bu «sol» elemanların serüvenci eylemlerinin kimler için elverişli olduğu herhalde bu parlâmenterlerin kulağına fısıldanmıştı.

Yine o sırada, Bolivya'da faşist rejim, Santiago'da bulunan bazı «sol»ların sorumsuz demeçlerini parmağına dolayarak, Allende hükümetine karşı durmaksızın şantajlar yapıyor ve eğer Bolivya'ya karşı baltalama hareketlerine son verilmezse, gerekli gördüğü tedbirleri almakla onu tehdit etmeye çalışıyordu. Bu durum, Halk Birliği hükümetine ek güçlükler çıkarıyor ve bu hükümetin Şili'yi bir askeri çatışma tehlikesiyle karşı karşıya getirdiği bahanesiyle gericiliğin yaygaralar koparmasına yol açıyordu.

Brezilya istihbaratının ve CIA'nın girişimiyle Banzer rejimi tarafından örgütlenen kışkırtma, dış politika şantajları zincirinin bir halkasıydı. Bolivya faşistleri, darbe hazırlığı yapıldığını bildikleri için, bir deklarasyon yayımlayıp, Şili ordusunun her hangi bir endişeye kapılmasına yer olma-

diğını, zira kendilerinin «memlektin Marksist rejim tarafından ağır bir duruma sürüklenmesi» dolayısıyla Şili'ye saldırmak niyetinden uzak bulunduklarını ilân ettiler. Zehirli ok tam hedefini buldu. Şili askeri çevreleri epey incindiler. Hem de, kimdi küstahlıkla kendilerini inciten? İşte bakın ki, «acıma» küstahlığı Boliviya'dan, yani XIX. yüzyılın sonunda Şili oligarşisinin ve ordu subaylarının Şili'nin «arka avlusu» saydıkları, ordusunu ve polisini de kendi silâhlı kuvvetlerinin eklentisi yerine koyarak aşağısadıkları memleketten geliyordu. Bu, emperyalist ajanların, Şili ordusu subay ve erleri arasında Allende hükümetine karşı nasıl kin ve nefret duyguları aşıladıklarını ve onları «yurdu keşmekeşten kurtarmak» üzere nasıl baltalama eylemlerine ittiklerini gösteren birçok örneğin sadece biridir.

Darbe vesilesi yine dışarıdan fısıldanmış, «Şili'de bir yabancı ordu gizlendiği» söylenmişti. Giderek rakam da verilmiş, 13 bin «sol» ekstremistin «zet» harekâtına (Şili silâhlı kuvvetleri komuta heyetinin öldürülmesi vb.) hazırlandıkları ileri sürülmüştü. Ordu içinde baltalama eylemleri yürüten faşist gruplar, bu budalaca fikri çoğu subaylara ve erlere telkin etmeye muvaffak oldular. Böylece, silâhlı kuvvetler, ipleri memleket dışındakilerin elinde olan komplonun kör âleti duruma getirildi.

İl Eylül 1973 günü, Şili ordusunun büyük kısmı «iç düşman»ın üzerine sürüldü. «Sollar» ise, görüldüğü gibi, yalnız yemek olarak, sözde hedef olarak kullanıldı. Asıl darbe, gerçek devrimcilere, halkçı parti ve örgütlere yöneltildi. Gerçi bazı aşırı-solcu elemanlar da âsi generallerin kurbanı oldular, fakat birçokları politik mücadele aracı olarak hemen «silâhâ el atma» eğilimlerini unutarak, BMT bağrağı altında veya elçiliklerde sığınak aramaya koşuştular.

Darbeciler bugüne bugün de, işgalciler gibi, girdiği yabancı bir top-rakta istediğini yapan dış düşman gibi asıp kesiyorlar. Ve bu memlekette dökülmekte olan kanın vebali her şeyden önce darbeyi planlaştıran ve hazırlayanların boynundadır. Fakat, bunlar kadar, dışarının baskısına pabuç bırakan, Şili'nin özgürlük ve demokrasisine el kaldırma küstahlığını göze alan, silâhlarını göğüsüne dayadıkları ulusu soyanlar da suçludurlar. Katiller, ister dışarının direktifiyle, isterse kendi girişimleriyle hareket etsinler, asla haklı gösterilemezler.

Halk Birliği hükümetine karşı, yabancı istihbarat servisleri tarafından cömertçe ekilen nefret tohumlarının elverişli bir ortama düştüğü de unutulmamalıdır. Sınıfsal kör inançlar, milliyetçilik ve şövinizm, Şili'de kolayca suyüzüne çıkabildi ve bir faşist ideoloji biçimi almaya başladı. Bu faşist ideolojinin temelinde, mağrur Şili aristokrasisinin, yüzyıllar boyunca, memleketin yerlileri olan kızıl derililerin kırılıp esir edilmeleri zamanlarından beri oluşagelmiş ırkçı görüşleri yatıyordu. Kısacası, pomeşçikler ve burjuvazi tarafından yaratılan coplu disiplin ruhunda, kast düşkünlüğü ve sivil yurttaşlara karşı derin bir nefret ruhunda eğitilen, ya-

bancı efendilerce silâhlendirilen Şili ordusu, kara gericiliğin kölesi gerçek yüzünü bütün dünyaya gösterdi.

Bu baskı terör politikasının sınıfsal bir içeriği vardır. İlk günlerin ksenofob azgınlığı nöbeti geçtikten sonra, Şili'de plânlı bir ırkçı politikasının gerçekleştirilmeye başlandığı apaçık ortadadır. En şiddetli ostrakizm (baskı, kovuşturma, sürgün) işlemleri, memlekette sayıları çeyrek milyonu bulan en büyük yabancı koloniye, Bolivyalılara uygulanmıştır. Bunlar, genellikle kızıl derili kökenli madenciler, köylüler, küçük tüccar ve esnaflar olup, Şili emekçileri ve halkıyla yakından bağlıdırlar. Yeni türedi «ari'ler», gerek «aşağı ırk»tan olanların hapsedilecekleri yerlerin seçiminde, gerekse bunların işe yerleştirilmelerinde açık bir ayırım yapmaktadırlar.

Şili'de iktidara el koyan rejim, egemenliğini pekiştirme metotları bakımından, kendine özgü insan düşmanı ırkçı ideolojisiyle, toplama kamp-ları ve zindanlarıyla, şu katılmamış bir faşist rejimdir. Fakat, faşizmin her türü gibi, bu rejim de, kaçınılmaz çürüyüp dağılma öğelerini kendi bağ-rında taşımaktadır. Şüphesiz ki, kıtamızda Yanki emperyalizminin son kozu da çürütülecektir. Lâtin Amerika halkları, ikinci kurtuluşlarına götü-ren yolda azimle ilerliyeceklerdir.

Komünist ve işçi partileri hakkında

Kısa Bilgiler

Yunanistan Komünist Partisi (YKP)

Parti 17–23 Kasım 1918 günlerinde yapılan Kurucu Kongre’de kuruldu. 1920’ye kadar Sosyalist İşçi Partisi adını taşıdı.

YKP, 5–6 yıl bir yana, daima gizli veya yarı gizli koşullar altında çalışmak zorunda kaldı. Şimdi de gizli çalışıyor. Karşılaştığı güçlüklerle ve uğradığı ağır darbelerle karşı, parti, emekçilerin, haklı isteklerini gerçekleştirmek, memleketin bağımsızlığını sağlamak için, toplumsal ilerleme, demokrasi ve sosyalizm için yürüttükleri mücadelenin örgütçüsüdür.

YKP, 1934 yılında, sosyalist devrime yükselmesi öngörülen bir demokratik devrim programı ileri sürdü. Faşist işgali döneminde (1941–1944) güçlerini toparlayarak, Yunan halkının işgalcilere karşı direnişinin baş örgütçüsü ve yöneticisi oldu. YKP’nin girişimi ve diğer partilerin de katılımıyla, aynı dönemde, Ulusal Kurtuluş Cephesi (EAM) ve Yunan Halk Kurtuluş Ordusu (ELAS) meydana getirildi. 1944 yılı sonlarında YKP’nin 400 bin üyesi vardı.

1944 Aralık ayında İngiliz emperyalizminin, 1947 yılında da Amerikan emperyalizminin (Truman Doktrini vesilesiyle) Yunanistandaki silâhlı müdahalelerinden sonra ve emperyalistlerle yerli gericiler tarafından açılan iç harbin sonucu olarak, demokratik halk hareketi ve bu hareketin silâhlı güçleri 1949 yılı sonunda yenilgiye uğradılar.

1951’den 1967’ye kadar, parti, geniş bir yığın hareketi geliştirdi, ve Sol Demokratik Birlik (EDA) bunun temsilcisi oldu. Bu harekette YKP yönetici rol oynuyordu. 1967 Nisanında memlekette askersel faşist diktatörlük kurulunca, partinin eylemi yeni bir safhaya girdi. YKP bu diktatörlüğün devrilmesi savaşının öncüsü oldu.

Partinin bütün örgüt ve güçlerinden temsilcilerin katılımıyla yakın geçmişte yapılan YKP IX. Kongresi yeni bir politik hat çizdi. Bu hat, işçi sınıfının ve bütün diktatörlük aleyhtarı güçlerin daha geniş birliğini, aynı zamanda neo-faşist zorbalığı devirme savaşında halk ile ordunun birliğini sağlamayı, memleketi Amerikan egemenliğinden kurtarmayı ve halk egemenliğini kurmayı öngörüyor. Kongre, Yunanistan’da, ancak emekçi halk iktidarı ve yeni demokrasi kurulduğu takdirde, emperyalizm etkisinden azat, bağımsız ve demokratik bir gelişme sağlanabileceğini tespit etti. Yeni demokrasi, sosyalizme yol açacak olan demokratik, anti-emperyalist aşamaya doğru önemli bir adım olacaktır.

Kongre, işçi sınıfı ve emekçiler arasında kök salmış, yığınlarla sınıksız bağlı, sağlam gizli örgütlere sahip güçlü bir parti, Yunan halkının başına geçip, onu zafere götürebilecek bir parti meydana getirilmesini birinci dereceli ödev olarak belirledi.

Dokuzuncu Kongre yeni bir program kabul etti. Bu program, Yunanistan'ın, anti-empyalist, anti-monopolist demokratik aşama ve sosyalist aşama olmak üzere, iki aşamalı bileşik bir devrimci süreç boyunca sosyalizme ulaşacağını saptadı. Kongre, parti tüzüğünde bazı değişiklikler yaptı ve diğer kararlar aldı.

Dokuzuncu Kongre önemli bir politik olay, partinin ve diktatörlük aleyh-tarı halk hareketinin büyük bir başarısıdır. Gizlilik koşullarının güçlölüklerine karşın, kongreye hazırlık görüşme ve tartışmaları, çalışmalarda daha belirgin kolektifleşme, parti aktivist ve üyelerinin sorunlarımızı ele almada amaca yönelik çabaları ve sorumluluk duygusuyla hareket etmeleri kongrenin başarısına büyük ölçüde yardım etti.

Kongrede bütün kararlar oybirliğiyle alındı.

Parti 2 Ekim 1960'ta Oklend'de yapılan Kuruluş Kongresi'yle meydana olan «Rizospastis» gazetesidir. YKP ayrıca «Neos Kozmos» aylık teorik dergisini yayımlamaktadır. Partinin bir de «Gerçeğin Sesi» adlı gizli radyo istasyonu vardır. Komünist Gençlik Birliği de «Odigitis» adlı kendi gizli gazetesini çıkarmaktadır.

Yeni Zelânda Sosyalist Birlik Partisi

Parti 2 Ekim 1960'ta Oklend'de yapılan Kuruluş Kongresi'yle meydana getirildi.

Kongre, partinin program hedeflerini tayin etti, taktik ödevlerini belirledi, tüzüğünü onayladı ve yönetim kadrosunu seçti. Partinin son hedefinin, Yeni Zelânda'da, «emekçilerin yaşama düzeyini yükseltmek için şayanıin bütün üretim olanaklarını ve bilimsel potansiyeli tamamiyle kullanarak değerlendirebilecek biricik sistem» olarak sosyalizmi kurmak olduğunu ilân etti. Kongrenin dokümanlarında, sosyalizmi kurmanın, Yeni Zelânda'da sosyal düzeni devrim yoluyla değiştirmek demek olduğu belirtildi. Kongre, partiyi, yığınlar arasında politik çalışmayı genişletme doğrultusuna yöneltti.

1970 Ekim ayında yapılan Parti İkinci Ulusal Konferansı'nda, «Yeni Zelânda'da sosyalizm için» başlıklı program dokümanı kabul edildi. Bu belgede, yığınların, en önemli gereksinimleri için, son hedef olan sosyalizme ulaşmak için yürüttükleri örgütlü politik mücadelenin önemi belirtilmektedir. Parti, toplumun çeşitli tabakalarını sosyal ilerilik mücadelesinde

birleştirmeyi sağlamaya çalışmaktadır. Otomobil Sürücüleri Sendikaları'nda, gemi adamları ve liman işçileri vb. arasında partinin sağlam bir durumu vardır.

Partinin Üçüncü Ulusal Konferansı (Eylül 1973), memlekette partinin ödevlerini belirliyen «İleri yolumuz» başlıklı esas politik kararı kabul etti ve parti kuruluşu problemlerini görüştü.

Parti kongreleri üç yılda bir toplanmaktadır. Halen, parti üyelerinin % 80'i işçidir, geri kalan bölümü hizmetli ve memurlardan, üniversite öğrencilerinden oluşmaktadır. Kadın üyeler oranı % 26'dır. Üyelerin % 70'i yüksek veya orta öğrenimlidir.

Partinin merkez basın organı aylık «New Zeland Tribune» gazetesidir (tirajı 2.500). Parti, ayrıca, «Socialist Politics» adlı üç aylık bir dergi (tirajı 500) çıkarmaktadır.

Ordu'ya çağrı

Silâhlı Kuvvetlerimiz 20 Temmuz'dan beri Kıbrıs'da çarpışıyor, kan döküyor, kurban veriyor. Oysa, hükümet çevreleri Kıbrıs'a barış ve özgürlük götürüleceğinden, Ada'nın bağımsızlık ve toprak bütünlüğüne saygı gösterileceğinden söz etmişlerdi, ediyorlar. Kıbrıs'a barış ve özgürlük değil, harp ve harabe götürüldü.

Amerikan emperyalizmi, NATO'daki egemen çevreler Kıbrıs'ı bölmek ve NATO'nun üssü haline getirmek plânını, hükümet, Genel Kurmay başkanı Sancar'ın emrindeki militarist klik eliyle uygulamak istiyorlar.

Halka ekmek ve özgürlük veremiyenler, omuzuna silâh verip harp serüvenlerine sürüklüyorlar. Sıkıyönetimle sömürü ve talan düzenini sağlama bağlamaya, istilâcı hedeflerle halkın anti-emperyalist kurtuluş hareketini bastırmaya, onu hedefinden şaşırtmaya çalışıyorlar. Asker üniformalı halk çocuğudur, köylüdür, işçidir, emekçidir. Halkımızın emperyalizme, NATO'ya karşı kurtuluş savaşı onların da savaşıdır. Gerçek düşmanlar askeri Kıbrıs'a gönderenler, militarist, Amerikan emperyalizmi ve NATO'culardır. NATO'dan çıkmak, ikili anlaşmaları yırtmak, topraklarımızdaki Amerikan ve NATO üslerini kaldırmak Ordu'daki yurtseverlerin de başlıca hedefidir.

Yurtsever subaylar, erler; Amerikan emperyalizminin, NATO'nun harp ve kışkırtma plânları uğruna Kıbrıs'da kan dökmeyin!

MEHMETÇİK MEMLEKETE DÖN!

15 Ağustos 1974

Türkiye Komünist Partisi
Merkez Komitesi

Türkiye Komünist Partisi Merkez Komitesi'ne Yunanistan Komünist Partisi Merkez Komitesi Politik Bürosu'nun

M E S A J I

Değerli yoldaşlar!

Yunanistan Komünist Partisi Merkez Komitesi Politik Bureau, partinizin, Türkiye'de yayılcı çevrelerin Kıbrıs'a saldırısıyla yayınladığı son çağrısı karşısında duyduğu yüksek kıvancı ve büyük sevinci Yunan komünistleri ve tüm Yunan halkı adına Sizlere ve partinize bildirmeyi bir görev sayar.

Bu çağrı, partinizin Leninci proletarya enternasyonalizmi ilkelerini örnek bir biçimde uyguladığını gösteriyor. Bu çağrınız, Kıbrıs halkına Amerikan emperyalistlerinin, NATO'cuların canavarca plânlarını açığa vurması, Ada'nın bağımsızlığını, toprak bütünlüğünü sağlaması uğrunda haklı ve çetin savaşında önemli bir destek oluyor.

Memleketlerimizin halkları ve Kıbrıs halkı ancak ortak düşmanımız Amerikan emperyalizmi ve NATO'yu yenilgiye uğratmak yoluyla bağımsızlığa ve özgürlüğe kavuşacaklar, toplumsal ilerleme yoluna koyulma olanaklarını bulacaklardır.

Değerli yoldaşlar, proletarya enternasyonalizmine ve halklararası dayanışmaya olan bağlılığınız karşısında duyduğumuz içyükümünü derin bir içtenlikle bir kez daha bildiririz.

Yoldaş selâmlarımızla.

YKP MK Politik Bürosu

18. 8. 1974

A T İ N A

Kıbrıs olayları ve sonuçları

A. Saydan

Emperyalizmle bütünleşmek, içerde de en gerici, en sömürücü güçlerle bütünleşmekle sonuçlanır. En gerici, en sömürücü güçlerin kaçınılmaz olarak emperyalizmle ve onun NATO gibi askeri politik örgütleriyle bütünleştikleri gibi.

Başbakan Ecevit'in İstanbul'da Gübre Fabrikasının açılışında söyledikleri, CHP yöneticilerinden bugün iktidarda olanların önemli bir kısmının Kıbrıs'a yapılan saldırı ile birlikte bir yandan emperyalizmle, NATO ile bütünleşirken, bir yandan da işbirlikçi burjuvazi ile bütünleştiklerinin klasik bir örneğidir. Ecevit İstanbul'daki konuşmasında büyük özel teşebbüsün daha fazla destekleneceğini, onlara daha fazla kredi açılacağını söyledi. Kabaran enflasyonu örtbas etmeye çalıştı. Enflasyonun «yoksullar yararına işletildiğini» iddia etti.

Emperyalist tekellerin, yerli yabancı büyük sermayenin, finans kapitalin, bankaların, büyük toprak beylerinin egemen olduğu bir toplumda enflasyon hiç bir zaman yoksulların yararına işlemez. Aşırı ve azılı sömür talan çevrelerinin yararına işler.

Nasıl ki, Ecevit hükümetinin enflasyonist bir tutumu olan tarım ürünlerinin taban fiyatlarını artırmak politikası eninde sonunda orta ve küçük üreticinin aleyhine bir sonuç vermiştir.

Bu durumu daha açık görmek için 4 Eylül tarihli «Cumhuriyet» gazetesinde yayınlanan bir belgenin bazı kısımlarını birlikte okuyalım: «Devletin üreticilere verdiği zirai kredilerin en geç Ağustos ayı sonuna kadar ödemesi zorunluğu vardır. Bu nedenle küçük üreticiler, buğdaylarını taban fiyatı 215 kuruştan Toprak Mahsulleri Ofisine satarak kredi borçlarını ödemişlerdir. Bankalarda toplanan bu para ise, ziraatçı adı altındaki büyük tüccarlara verilmiştir. Bu tüccarlar da devletin parasını kullanarak, buğday fiyatını suni olarak 10–15 gün içerisinde, 280–290 kuruşa kadar yükseltmişlerdir.»

Büyük toprak beyleri buğdaylarını Kıbrıs saldırısının yarattığı harp psikozundan da istifade ederek, silolarda, depolarda saklamış buğday ve un fiyatlarını yükselterek, büyük tüccarlarla birlikte milyonlar vurmuşlardır. İlerde daha da vuracaklardır. Bu tutumun kaçınılmaz sonucu olarak şehir ve köy emekçilerinin başlıca gıdalanma kaynağı olan ekmek ve bulgur fiyatları daha da artacak, enflasyon daha da hızlanacaktır.

Büyük sermaye sahipleri, toprak beyleri ile iyice bütünleşen Ecevit hükümeti bu durum karşısında ne tedbir alıyor? Buğday fiyatlarını düşürmek

için (!) dışardan dövizle 1 milyon ton buğday ithal etmeyi kararlaştırıyor. Köy ve şehir emekçilerinin ekmeğini çalan büyük toprak beylerine, tüccarlara karşı herhangi bir tedbir almıyor. Oysa bu yıl Türkiye’de buğday üretimi 11 milyon 800 bin ton civarındadır ve Türkiye’nin ihtiyaçlarını karşıladıktan sonra bir kısım buğdayı ihraç etmek de mümkün olacaktır.

Görüldüğü gibi tarım ürünlerinin taban fiyatlarını artırmak politikası eninde sonunda büyük toprak çiftlik beylerine yaramaktan başka sonuç vermiyor ve Ecevit’in enflasyonu yoksullar yararına işletmek iddiasının demagojiden başka birşey olmadığını da doğruluyor. Şüphe yok ki, tarım ürünleri taban fiyatlarını artırmak gerek. Ama bunun küçük ve orta üreticilerin elinde kalmasını sağlayacak tedbirleri de almak gerek.

Öteyandan, hükümet tarım alanında mevcut ve sayısı 1 milyon 200 bin aileyi bulan tamamen topraksız köylülerin durumunu hiç düşünmüyor. Ecevit hükümetinin tarım taban fiyatlarını artırmak politikasının tamamen dışındadır bu büyük topraksız köylü yığını. Bu yığın yukarda örneğini gördüğümüz taban fiyatlarının artmasından ötürü meydana gelen enflasyonun yükünü, şehir emekçileri ile birlikte yüklenmektedir.

Demek oluyor ki, tarım taban fiyatlarını artırmak, esasında büyük toprak ve çiftlik beylerini daha da palazlandırmak, onların politik etkenliğini daha da artırmak anlamına geliyor.

Ecevit hükümetinin, hegemonyayı elde tutan CHP yöneticilerinin en gerici çevreler gibi demokratik bir toprak reformunu sözlüklerinden silmeleri rastgele değildir. Ecevit-Erbakan hükümeti, demokratik bir toprak reformunu sözlüğünden silmekle kalmıyor, aynı zamanda Erim-Melen hükümetlerinin sıkıyönetim terörü altında çıkardıkları Toprak ve Tarım Reformu Kanunu’nu uyguluyor. Oysa bu Kanunun büyük toprak ve çiftlik beylerini daha da güçlendirmek, onların çorak topraklarını yüksek değerle satın almak ve köylüye para ile satmak esasına dayandığını biliyoruz.

İktidarın Kıbrıs saldırısı sonucunda NATO ve emperyalizmle tamamen bütünleşmesi, batmaya başlayan bir gemiye girmekten farksızdır. Avrupa İktisadi İşbirliği ve Kalkınma Teşkilâtı’nın (OECD) yayınladığı rakamlara göre aynı zamanda NATO’ya da üye olan Ortak Pazar ülkelerinin ekonomik durumu hızla yıkıma doğru gitmektedir. Bu ülkelerde İkinci Dünya Harbi’ndekini andıran en yıkıcı bir enflasyon gelişmektedir. Bazı uzmanlar bu enflasyonun 1929–1933 yıllarında kapitalist alemi saran bunalıma doğru geliştiğini belirtmektedirler.

İtalya iflâs bayrağını çekmiştir. Hazinesi tamtakırdır. İthalât yapamaz duruma gelmiştir. Batı Almanya’nın açtığı 2 milyon dolarlık kredi İtalya’nın borçlarının faizini ancak ödeyebilecektir. Geçen yıla kıyasla pahalılık $\frac{9}{10}$ 16 artmıştır. İşsizlik hızla artıyor.

İngiltere’de de İtalya’ninkine benzer bir durum vardır. OECD’ye göre, bu ülkenin geleceği de öteki Ortak Pazar ülkelerinin geleceği gibi karanlıktır. İşsizlerin sayısı, yıl sonuna kadar 1 milyonu aşacaktır. Enflasyon geçen yıla kıyasla $\frac{0}{10}$ 18 daha fazladır.

Fransa’da da enflasyon, pahalılık hızla artıyor. İşçi sınıfı ve emekçi halk ağır savaflara hazırlanıyor. Yeni cumhurbaşkanının demagojik tahminleri gerçekleşmemiş, üretim artmamış, enflasyon hızını kaybetmemiştir. Geçen yıla kıyasla enflasyon $\frac{0}{10}$ 15 artmıştır.

Öteki Ortak Pazar ülkelerine kıyasla görünüşte daha iyi bir durumda olduğu söylenen Batı Almanya’da bankalar sıra ile iflâs etmektedir. Otomobil sanayiinde bunalım hızla artıyor. Kısa iş günü uygulamaları yaygınlaşıyor.

Batı Alman hükümeti enflasyonun hızını azaltmaya kalkışırken, işsizliğin artmasına sebep olmuştur. Böylece enflasyonla işsizliğin kapitalist ekonominin ayrılmaz parçaları oldukları bir daha doğrulanmıştır. Gelişmiş kapitalist ülkelerinde işsizliği önleyecek tedbirler, enflasyonu artırmaktadır. Enflasyonu önleyici tedbirler işsizliği kabartmaktadır. Örneğin Japonya Batı Almanya’nın tam tersine bir yol tutmuş, işsizliği önleyecek tedbirlere kuvvet vermiştir. Ama bu tedbirler Japonya’yı dünyada enflasyonu en hızlı ülkeler arasına katmıştır.

Birleşik Amerika’da hem işsizlik, hem enflasyon birlikte geliyor. Watergate rezaleti ile uğraşan Nikson yönetimi ekonomik işlere el atmak cesaretini bile gösterememiştir. Nikson yönetiminin son yıllarında dolar iki kez devalüe edilmiş, Amerikan ekonomisinin bunalım hızı daha da artmıştır. Uzmanlar Ford yönetiminin ekonomik çöküntüyü önleyeceği konusunda kötümserdirler.

Avrupa Ortak Pazar ülkelerinde işçi yığınları, köylüler tekelci kapitalizme karşı gittikçe daha yaygın ve daha sert bir sınıf savaşına girişmişlerdir.

Ecevit iktidarı OECD’nin raporlarına göre bile çökmekte olan kapitalist ve emperyalist dünya ile daha yakın bir bütünleşme devrine girmiştir. Kıbrıs saldırısının Türkiye’de yarattığı önemli sonuçlarından biri de budur. Bu politikanın Türkiye’nin içinde bocaladığı bunalımları daha da şiddetlendireceğine şüphe yoktur.

Ne var ki, Ecevit hükümeti Kıbrıs bunalımından önce de enflasyonu şiddetlendiren bir politika uygulamıştır. 1973 yılı Haziran ayı ile bu yılın Haziran ayı arasında yani 1 yıl içinde Türk parası satın alma gücünü $\frac{0}{10}$ 33,8 yitirmiştir. Yani toptan eşya fiyatları bu oranda artmıştır. Parakende artışlar hakkında istatistik yoktur.

Türk ordusunun Kıbrıs saldırısı bugüne kadar, Amerikan emperyalist-

lerinin, NATO'daki egemen çevrelerin umut ettiği sonuçları vermedi. Ordu hâlâ Kıbrıs'tadır. Kıbrıs bir göç, katliamlar, kan ve gözyaşı ülkesi oldu. Dünya demokratik kamuoyu Sovyetler Birliği'nin Kıbrıs sorununu Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi çerçevesinde ve tarafsız ülkelerin de katılmasıyla, yani demokratik dünya kamuoyu önünde çözümlenmesini önerdi. Sosyalist ülkeler, dünya komünist ve işçi hareketi, birçok tarafsız ülkeler Sovyetler Birliği'nin bu önerisini kabul ettiler. Bu arada Yunanistan ve Kıbrıs'taki yasal hükümet de bu öneriyi kabul ettiğini ilân ettiler. Ecevit hükümeti Sovyetler Birliği'nin teklifini reddetti.

Oysa bu teklif Ecevit-Erbakan hükümeti için bir kurtuluş yoluydu. Bütün yabancı askerlerin Ada'dan çekilmesi sağlanacak, Kıbrıs'ın bağımsızlık ve toprak bütünlüğü garanti altına alınacak, emperyalizmin ayağı Ada'dan kesilecekti. Ayrıca Türk ve Rum topluluklarının haklarını karşılıklı kabul ettirmeleri, sorunlarını dünya kamuoyu önünde çözümlenmeleri olanakları da açılacaktı. Böylece Kıbrıs sorunu Yakın Doğu ve Avrupa barışı, güvenliğin sağlamlaşması, Türkiye dahil bölge halklarının yararına çözümlenecekti.

Türkiye barışa kavuşacak, harp masraflarından, silâhlanma yarışından, soyguncu sermayenin hegemonyasından kurtulacak, demokrasi ve kalkınma yoluna girebilecekti. Ecevit-Erbakan hükümeti, Sovyetler Birliği'nin teklifini reddetmekle Türkiye için her bakımdan olumlu tarihsel bir fırsatı kaçırmış oldu. Sınıfsal politikaları onları daha da batağa sürüklemekle sonuçlandı.

Kıbrıs saldırısı Türkiye'deki kuvvetler dengesinde önemli değişiklikler yaptı. Türkiye Komünist Partisi'nin de tesbit ettiği gibi kabartılan şovenist dalga sorunlarımızın daha sivrilmesini önleyemedi. Ulusal burjuvazinin bazı güçlerinin, cephe değiştirerek işbirlikçiliğe geçmesi, ulusal burjuvazinin anti-emperyalist yönünü ortadan kaldırmadı. Sarı sendikacılığın kabarması, grevlerin, toplu sözleşme konuşmalarının ertelenmesi işçi ve emekçi yığınlarının sınıf savaşına son vermedi. Aksine onun gereğini daha geniş ölçüde doğruladı.

Demagojisi ne olursa olsun bugün artık Ecevit grubu reformcu olmaktadır. Emperyalizmle, NATO ile bütünleşerek reformcu olunamaz. Halkçı reformları başarmak için emperyalizme, büyük sermayeye karşı bir politika izlemek şarttır.

Kıbrıs saldırısının bir yönü de Türkiye halkına, işçi sınıfına, anti-emperyalist, demokratik devrim hareketine karşı dönüktür. Kıbrıs saldırısının içe dönük yönü şovenizm dalgası ardında burjuvazinin «sınıflar arası sosyal barış» görüşünü «millî birlik» gibi aldatıcı şiarlarla dayatmaktır. Sarı sendikacılığa, şovenizme, burjuva ulusçuluğuna sınıf savaşını körletmek, sömür düzenini daha rahat şartlarla yürütmek için daha da kuvvet verildi.

Harpler, saldırılar, soğuk harp kışkırtıcılığı her zaman, burjuvaziye milli birlik gibi aldatıcı şiarlarla sınıf savaşını körletmek için fırsatlar yaratmıştır.

Türkiye Komünist Partisi emperyalizm-burjuva ikilisinin bu ideolojik saldırısına karşı var gücü ile savaşıyor. TKP, Kıbrıs'ın bağımsızlığını, toprak bütünlüğünü, demokratik bir hükümeti, hem Türk, hem Rum topluluklarının menfaatlerini savunurken, enternasyonalist bir ödevini de yerine getiriyor. Türkiye'de işçi sınıfının, emekçilerin, bütün halkın anti-emperyalist, demokratik bir düzen için savaşını da savunuyor, bütün ulusal güçlerin eylem birliği için çaba harcıyor.

TKP'nin uyarıları daha şimdiden ilk sonuçlarını vermiştir. Harp ve şovenist psikozla gözleri kapalı birçok burjuva çevreleri uyanmış, Kıbrıs saldırısının ekonomik-politik çöküntülerini ölçmeye, Ecevit-Erbakan ikilisinden ayrılmaya başlamışlardır. Birçok burjuva çevrelerinde bile ekonomik sorunlara çözüm isteyen sesler yükselmeye başlamıştır. Ekonomik bunalım hızla egemen çevrelerin kapışmasına yol açacak, burjuvazinin içindeki ayrımlaşmayı hızlandıracaktır.

Türkiye Kıbrıs saldırısı sonucunda daha sert, daha derin bunalımlara gebe duruma gelmiştir.

Türkiye'de devrim hareketinde ters akımlar: Devrimci strateji ve taktik (9)

A. S.

Türkiye Sosyalist İşçi Partisi'nin programı – 2

Bu yazı serisinin sonunda Türkiye'deki devrimci strateji ve taktik üzerinde uzun uzun duracağız. Şimdilik şu kadarını belirtmekle yetinelim: Türkiye'de ancak birleştirici, parçalanmaları önleyici bir strateji ve taktik devrimci nitelikte olabilir. Çünkü bütün kapitalist ülkelerde olduğu gibi Türkiye'de de burjuvazinin başta gelen taktiği, işçi sınıfının politik ve sendikal güçlerini bölmekte toplanıyor. Bu bölme yalnız örgütsel alanda belirmiyor. Daha fazla ideolojik alanda boy gösteriyor. Hatta denebilir ki, burjuvazi önce işçi sınıfını politik ve sendikal alanlarda, ideolojik alanda bölüyor. Burjuvazi sınıflar arasında sınıf savaşı yerine «sosyal barış» ideolojisini geçirmek için elindeki bütün olanakları kullanıyor. Bu olanaklar en başta iktidar, toplumda yaratılan kıymetlere hakim olma. Üretim araçlarını elde tutma, yığınsal etki araçlarının önemli bir kısmını kullanma, din ve daha başka moral baskı ve şaşırtma araçlarına hakim olma, burjuvazinin işçi sınıfını bölme olanaklarını tamamlıyor.

Yalnız Fransa, İtalya gibi komünist partilerinin, gerçek sendikacılığın kuvvetli olduğu kapitalist ülkelerinde burjuvazinin işçi sınıfını bölmek olanaklarının azaldığını görüyoruz. Demek oluyor ki, komünist partilerinin kuvvetlenmesi işçi sınıfının politik ve sendikal alanlarda birliğini bulması, sınıf savaşını daha elverişli şartlarda yürütebilmesi için başta gelen bir şarttır. Ayrıca komünist partilerinin kuvvetlenmesi, ulusal güçlerin, demokratik bir platformla anti-emperyalist bir cephede eylem birliğine girişmelerinin de başlıca şartıdır. Son kırk yılın tarihi faşizme, emperyalizme karşı ulusal güçleri bir araya getirmek gibi tarihsel bir ödevin yorulmaz takipçilerinin komünist partileri olduğunu gösteriyor. İkinci Dünya Harbi'nden önce Bulgaristan, Fransa, İtalya, İspanya, Almanya gibi ülkelerde faşizme ve emperyalizme karşı demokratik cephe kurmak için komünist partilerinin sürekli bir çaba harcadıkları görülür. Ve yine komünist partilerinin kuvvetli oldukları yerlerde cephe politikasının başarıya ulaştığı bir gerçektir. Ne var ki, cephe politikası sınıf savaşının bir parçası olduğundan, hemen hemen her yerde bu cephele parçalamak için Nazi Almanyasında, faşist İtalya'da olduğu gibi burjuvazi kanlı bir terörden bile geri durmamıştır. Türkiye'de komünistlere karşı uygulanan terör de, burjuvazinin bir yandan işçi sınıfının birliğini engellemek, onu daha rahat şartlarda sömürmek ve anti-emperyalist, demokratik, ulusal güçlerin birliğini parçalamak hedeflerine yöneliktir.

Türkiye Sosyalist İşçi Partisi'nin (TSİP)'in kuruluşu işçi sınıfının, ulusal güçlerin birliğini sağlayacak nitelikte olmadığı derhal görülür. Bazı TSİP yöneticilerine göre Türkiye'de sosyalist akım son 10 yıl içinde yoğun bir biçimde belirmiştir. Bugünse bu kısa süreli sosyalist akımın tek temsilcisi ve örgütleyicisi TSİP'tir. Bu ayırıcı, bölücü ve değişik sosyalist akımlar arasında diyalog yollarını kapatan bir tutum olduğundan tekeli bir davranıştır.

TSİP yöneticilerinin Maoculara, MDD'cilere, PD'cilere ve değişik küçük burjuva anarşistlerine karşı hiç bir çıkışı yoktur. Oysa Lenin «Komünizmin Çocukluk Hastalığı» eserinde, anarşizmin büyük burjuvazinin baskısı altında bunalan ve ne yapacağını bilemeyen, sabırsız bir küçük burjuva hareketi olduğunu açıkça belirtiyor. İşçi sınıfına yabancı ve düşman olduğunu yazıyor.

Biz bu gerçeği son yılların deneyleri ile iyi biliyoruz. Zamansız silahlı eylemlere girişenlerin, Belli ve gibilerinin işçi sınıfının ulusal kurtuluş hareketine büyük zararlar verdiğini sıkıyönetim mahkemelerinde devrimcilerin ifadeleri ve konke olaylarla biliyoruz. Belli'nin provokatör ve ajan Mahir Kaynak'ın yakın iş arkadaşı olduğu Madanoğlu davasında açıklandığı gibi, tabii senatörlerden Acuner'le Köksal'ın Senatodaki savunmalarından da biliniyor. Bugün Belli burjuva basınında renkli fotoğraflarla ilk sayfalarda tekrar boy gösterdi. Tertipli «serüven»leri gazetelerde anlatılmaya, yani, Belli bir daha, burjuvazi tarafından işçi sınıfına, devrimci harekete aşılacak isteniyor. Yeni provokasyonlara zemin hazırlanıyor.

Oteyandan azılı gerici burjuvazinin sözcülerinden Tekin Erer, Belli'yi MDD'cileri, yani burjuvazinin provokasyon politikasını uygulayıp, işçi hareketini vuranları, Türkiye Komünist Partisi'nin üyesi gibi göstermeye çalışıyor. («Son Havadis» 21. 8. 1974)

TSİP programı Kıvılcımcı bir açıdan hareket ederek burjuvazinin üretici güçleri geliştirmediğini, *kamulaştırmalarla* «üretim ilişkilerini anayasa doğrultusunda değiştirmeyi» öngörüyor.

Burjuvazi sınıfsal çıkarları için üretici güçleri geliştirmek zorundadır. İşçi sınıfı burjuvazinin sanayi devrimi sonucunda meydana gelmiştir. Ne var ki, burjuvazi ancak sınıfsal çıkarları oranında üretici güçleri geliştirir. Bugünkü modern teknoloji, bilimsel-teknik devrim aşamasında da böyledir. Burjuvazi, sebep olduğu sürekli bunalımlar nedeniyle üretici güçlerin gelişmesini zaman zaman daha geniş ölçüde frenlediği de açıktır. Ama kapitalizmin içine girdiği üçüncü bunalım devrinde bile muayyen ölçüde üretici güçleri geliştirmek, bilimsel-teknik devrim yöntemlerini bütün çelişki ve çıkmazlarına rağmen uygulamak zarunda olduğunu bilmek gerek.

Üretici güçleri geliştirmek ve üretim ilişkileri açısından burjuvazinin içinde gittikçe sertleşen bir ayrışma ve çatışma vardır. Burjuvazideki bu

ayırışma ve çatışmaları, onların ekonomik ve üretim araçları üzerindeki mülkiyet yansımalarını görmeden, kapitalizmin son gelişmelerini, üçüncü devresi başlamış olan bunalımlarını anlamaya, devrimci bir taktik ve strateji çizmeye imkân yoktur.

Bugün kapitalist mülkiyet ehramının tepesini tekelci kapitalist mülkiyet tutuyor. Sermayenin tekelleşmesi, liberal burjuvazinin, Adam Smit'in başta gelen ilkesi «bırakın yapsın, bırakın geçsin» ilkesinin inkârı, sermayenin üretimde ve piyasada iradesini tek taraflı dayatmaya kalkışması demektir. Sermayenin ekonominin değişik kollarında tekelliliğe gitmesinin başlıca amacı rekabeti ortadan kaldırmaktır. Üretimin değişik kollarında bu hedefe ulaşıldığına şüphe yoktur. Ama tekeller arasında rekabet hiç bir zaman kalkmış değildir. Hatta tekeller arasında daha da kıran kırana bir boğuşmanın gittikçe arttığı da gerçektir.

Tekelci sermayenin devlet organlarına hakim olma süreci başlamasından bu yana büyük tekeli devlet grupları arasında uluslararası bir rekabetin hızlandığı, bu rekabetin yerel ve dünya harplerine sebep olduğu da XX. yüzyılın gerçeklerindendir. Bu tekeli gruplar Birleşik Amerika, Japonya ve Ortak Pazar'dır.

Demek oluyor ki, Kısılcım ve taraftarlarının iddia ettikleri gibi, sermaye tekelliliğe doğru gelişmekle, rekabet kalkmış değildir. Rekabet şekil değiştirmiş, yeni ve daha geniş boyutlara ulaşmıştır.

Tekeller arasında rekabet gelişirken, tekeller dışında kalan burjuvazi ve orta tabakalarla tekeli burjuvazi arasındaki boğuşma sertleşmiştir. Tekellerin orta tabakalar üzerindeki baskı ve sömürsü azalmıyor, artıyor. Orta tabakaların işçi sınıfına daha fazla yaklaşmaları da bunun sonucudur. Ne var ki, bu objektif çelişkinin var olmasına rağmen, burjuvazinin dönek olduğunu ve miyop bir politika gütmekten yana yapısını da unutmamak gerek. Tekeller dışında kalan burjuvazinin mülkiyet alanı genişlemiyor. Gittikçe daralıyor. Tekelci burjuvazi gittikçe daha geniş ölçüde devlet organlarına hakim oluyor. Bundan ötürü de gittikçe daha geniş ölçüde milli gelire el koyuyor. Devlet sektörü de gittikçe daha geniş ölçüde tekeli burjuvazinin hakimiyetine giriyor, onun zümresel çıkarlarına hizmet ediyor. Devlet ve Belediyenin elinde bulunan hizmetler sektörü bile tekeli sermayeye yeni yeni iş ve sömürü imkânları açılmasına yarıyor.

Türkiye'de tekeli sermaye son yıllarda holdingleşmede biçimleniyor. Holdinglerde ulusun bütün varlığına elkoymak, onları sermayeleştirmek eğilimi gittikçe artıyor. Bu bakımdan Türkiye'de hızlı bir sermaye kutuplaşması, birikimi vardır. Devlet ve özel bankalar kredilerinin akış yönü holdinglerdir. Bu durum tekeller dışında kalan burjuvazi ile tekeller arasında objektif çelişmeleri daha da geriyor.

Holdingler ekonominin değişik kollarını kapsıyor. Hatta birçok holding-

ler kendi özel bankalarını, yatırım ve kredi organlarını da yaratıyorlar. Yabancı sermaye ile sıkıca bağlanıyor ve daha çok makine montaj ve tüketim sanayiine yöneliyorlar.

Türkiye'deki tekelleşmeyi, holdingleşmeyi ele alırken, Türkiye'nin yarı sömürge ekonomisinin hakimiyetini, emperyalizmin dayattığı bir sanayi programının uygulandığı bir ülkede olduğunu hatırdan çıkarmamak gerek. Bu sanayi programının ana hedefi yerli, ülkenin yeraltı zenginliklerini kıymetlendiren ve ona dayanan üretim araçları üreten ağır sanayiın kurulmasını engellemektir. Montaja ve tüketime yani emperyalizme bağlı bir sanayiın yaratılmasını önermektir. Bu bakımdan Türkiye'deki holdinglerin, kapitalist ülkelerdeki sanayi burjuvazisinin esas niteliklerini taşıdığı iddia edilemez. Türkiye'de işbirlikçi bir tekelleşme geliyor. İşbirlikçi burjuvazinin üretici güçleri yetiştirme olanağı, gerçek sanayi burjuvazisine kıyasla dar ve kısırdır.

Bu bakımdan tekелci, işbirlikçi burjuvazinin hegemonyasına son vermek, üretici güçlerin daha geniş ölçüde gelişmesini sağlamak anlamına gelir.

Türkiye'de üretici güçlerin gelişmesini engelleyen derebeylik kalıntılarıdır.

TSİP programında açık olmayan ve en başta gelen konu iktidar sorudur. Bu konu «emekçi sınıfları siyasi ve ekonomik kararlarda söz ve yetki sahibi yapmak, azınlık sömürü ve tahakkümüne son vermek» «ekonomik kararlarda tüm çalışan sınıf ve tabakaları söz sahibi yapmak» «Türkiye Sosyalist İşçi Partisi iktidara geldiği zaman» gibi genel ve anlamsız laflarla geçirilmiştir iktidar sorunu. İktidar sorununu emperyalizm hegemonyasının burjuvazi saflarında meydana getirdiği ayrışmaları, yarattığı objektif çelişkileri mutlaka gözönünde tutmak, tekелci burjuvazinin dışında kalan burjuvazinin ve orta tabakaların bir yandan emperyalizmle, bir yandan işbirlikçi burjuvazi ile objektif çelişkilerini mutlaka hesaba katmak gerek. Ulusal burjuvazinin bütün kaypaklık ve dönekliğini, küçük burjuvazinin güncel çıkarlarının peşinde, zümresel bilincinin varlığını gözönünde tutarak, emperyalizme karşı ulusal burjuvazinin bağlaşıklığını aramak ve sağlamak işçi sınıfının geniş ölçüde katılacağı demokratik, anti-emperyalist bir iktidara ulaşması için zorunluktur. Hatta iktidara geldikten sonra orada kalmak için de bu bir kaçınılmazlıktır.

İktidar konusunda işçi sınıfı ile köy emekçilerinin bağlaşıklığı temel bir sorundur. Bu bağlaşıklık sağlanmadan emekçi halkın demokratik, anti-emperyalist ve sosyalizme açılan iktidarından söz edilemez. Yani iktidar yolunda işçi sınıfının taktik ve stratejisi, müttefikleri sorunu TSİP programında hiç ele alınmamıştır. Bu konuları görmek ve onlara açık çözüm yolları bulmak için TKP'nin yeni program tasarısını okumak gerek.

İşçi sınıfının öncü örgütlerinin geniş ölçüde katılması ile kurulacak olan,

demokratik, anti-emperyalist bir iktidarın, emperyalizm ve etkisi hâlâ kaçacak olan işbirlikçi burjuvazinin sabotajlarına karşı korunması da başlı başına bir sorundur. Bu gibi demokratik iktidar işçi sınıfının, emekçi yığınların, devrimcilerin ortak bir kazanımı olacak. Bu kazanımı mutlaka korumanın yollarını aramak, Şili olaylarından ders almak gerek.

Demokratik, anti-emperyalist bir iktidarı ayakta tutmanın, onu emperyalizmin ve müttefiklerinin saldırısına karşı korumanın başlıca yolu, emekçi yığınlarının güvenini sürekli bir şekilde sağlayacak, onların devrimci atılımlarını canlı tutacak bir programı hemen uygulamaya koyulmak, bu programın yapılmasına ve uygulanmasına emekçi yığınlarının aktif ve sürekli katkısını sağlamaktır.

Ne var ki, emperyalizmin ve işbirlikçilerin, gericilerin sabotajlarını önlemek için bu yetmiyor. Bu gibi korumayı sağlayabilmek için orduyu, polisi, adalet mekanizmasını, genellikle devlet organlarını gericilerden, emperyalizmin ajanlarından, halk düşmanlarından, faşistlerden temizlemek, devlet organlarının kilit noktalarına yurtseverleri, devrimcileri yerleştirmek gerekir. Çağımızın güncel sorunları ve devrimci taktik ve stratejinin parçaları olan bu sorunlardan hiç biri açık seçik bir biçimde TSIP programına alınmamıştır.

Kamulaştırmalar ve demokratik bir toprak reformu sorunu: TSIP programında demokratik bir toprak reformunun sözü yoktur. Programda «Anayasa hükümleri dahilinde gerçekleştirilecek toprak dağıtımından» söz ediliyor. Hemen söyleyelim: Anayasa hükümleri dahilinde demokratik bir toprak dağıtımı bile yapılamaz. Çünkü Anayasa «günün rayici üzerinden» toprağın kamulaştırılacağından söz ediyor. Ayrıca toprağın bedel karşılığında yoksul köylüye dağıtılması da söz konusudur. Anayasa toprak beyliğinin kaldırılmasından, tarım kesiminde maraba, ortakçı, kiracı aşiret ve göçebelik gibi ortaçağ kalıntısı bir düzenin kaldırılmasından da söz etmiyor.

TKP'nin program tasarısında toprağın büyük toprak beylerinden bedelsiz alınacağı ve yoksul köylüye bedava dağıtılacağı ilkesi vardır. Ayrıca bu işleri bizzat köylü düzenliyecektir. Bunun için de köylü komiteleri kurulacaktır. TSIP programında köylü komitelerine çok geri plânlarda yer verilmiştir. Toprak dağıtımını örgütleme işleri merkezi bürokrasiye bırakılmıştır. Bunun için bir bakanlık kurulması öngörülmüştür.

Türkiye'de hiç bir hükümet «Anayasa hükümleri dahilinde» bir toprak dağıtımı yapamayacağı gibi, demokratik bir toprak reformunu hiç başaramaz. Toprağı «rayic fiyatla» kamulaştırmak için para bulunamaz. Bu konuda Anayasayı değiştirmek gerekecektir. Anayasayı demokratik yönde değiştirme sözünden de hiç korkmamak gerek. Burjuvazi sıkıyönetim terörü altında Anayasayı iki kez, hem de anti-demokratik yönde değiştirdi.

Legal ve demokratik yöntemlerle Anayasa demokratik yönde her zaman değiştirilebilir. Örneğin, 1924 Anayasasının bedelsiz kamulaştırma ilkesine dönülebilir.

TSİP programında büyük tekelci sermayenin, tarım işletmelerinin, dış ticaretin,,bankacılık ve sigortacılığın, doğal kaynakların, madenlerin, petrolün, ormanların, meraların vs. kamulaştırılmasından söz ediliyor. Bunların da «Anayasa dahilinde» yapılacağı tahmin edilebilir. Oysa «Anayasa dahilinde» bu işletmelerin kamulaştırmamayacağı, hiç bir bütçenin buna yetmeyeceği açıktır. Esasen halk yığınlarını yıllarca talan etmiş olan emperyalist tekellerin, yerli ortaklarının işletmelerinin, toprak beyleri topraklarının para ile satın alınması, onların hegemonyasını ortadan kaldırmayacak belki de onları daha fazla güçlendirecektir. Bu bakımdan TSİP programındaki kamulaştırmalar sözcüğü, aldatıcıdır, halk yığınlarını afyonlamaktan, onları aldatmaktan öteye geçemez. Ayrıca TSİP programında inatla kamulaştırma sözcüğünün kullanılması, devletleştirme sözcüğü kullanılmaması rastgele olmasa gerek. Kamu mülkiyeti ille de devlet yani bütün halkın mülkiyeti anlamına gelmez. Belediye, vakıf, kooperatif ve dar topluluklar ölçüsündeki kolektif mülkiyet de kamu mülkiyetidir. Bu gibi toplulukların mülkiyetine geçirilecek işletmeler de vardır, devlet mülkiyetine geçirilecek olanlar da vardır. Örneğin toprağın kamulaştırılıp yoksul köylüye dağıtılması, ama büyük çiftliklerin doğrudan doğruya devletleştirilmesi söz konusudur. Bunun gibi yabancı işletmelerin, dış ticaretin, toptan iç ticaretin, bankaların, sigortaların, holdinglerin, doğal kaynakların, madenlerin, petrolün, enerji kaynaklarının, ormanların, kıyılarının, şehir arsalarının devletleştirilmesi gerekir. Devletleştirme ile millileştirmenin tümüne kamulaştırma deniyor. Ama millileştirme ile devletleştirme anlamları arasında esaslı farklar vardır.

Bunları iyice birbirinden ayırmak, halkı şaşırtmamak gerek.

Türkiye'de yığınlar büyük ölçüde dine, hurafelere, hatta kör inançlara derinden bağlıdır. Emperyalizmin, işbirlikçi burjuvazinin politik güçleri, ajanları halk yığınlarının bu inançlarını, kendi hegemonyalarının, halk düşmanı düzeninin devamı için geniş ölçüde sömürmektedirler. Sosyalist, demokratik bir toplum düzeninin programının bu şartlar altında hazırlanacağını hiç bir zaman unutmamak gerek. Bilimsel Sosyalizm gerçekçidir. Toplumdaki kuvvetler dengesini gerçekçi bir açıdan kıymetlendirir, kapitalizmden sosyalizme geçişi bu gibi gerçekçi bir kıymetlendirme ile hesaplar.

TKP'nin yeni program tasarısı bu konuda da açıktır. TKP halkın, emekçilerin dinsel ve moral duygu ve inançlarına saygılıdır. Lâykliğe, din ve devlet işlerinin birbirinden ayrılmasına içten inanır. Fakat bu, halkın moral duygularını incitmek ve ona karşı teröre geçmek anlamına gelmez. Kemalistlerin bu konuda yanlış tutumları emekçi yığınlarını uzun zaman

halk düşmanlarının, emperyalizmin ajanlarının kucağına atmıştır. Din sömürücülüğünü geçer akçe haline getirmiştir.

Komünistler halkın dini hislerinin halk düşmanları tarafından sömürülmesine karşıdır. Halkın dini hislerini terörle bastırmaya da karşıdır.

Komünistler Lenin'in de dediği gibi materyalist olduklarını, dine karşı olduklarını gizlemezler. Ama kendi görüşlerini zorla halk yığınlarına dayatmak yoluna da gitmiyorlar. Yarın da gitmeyecekler. Emekçiler, Lenin'in de dediği gibi, sınıf savaşının sert girdabında terbiye görecek ve kör inançların kiskacından kurtulacaklardır.

Toplumda bir de aydınlara, fikir adamlarına, sanatçılara karşı tutum sorunu vardır. TSİP programı bu konuda da susuyor. Komünistler, fikirsel yaratıcılığı, sanatçıları sermayenin baskı ve tahakkümünden kurtarmak sorununu ele alıyor. Onlar, fikir adamlarını, sanatçıları sermayenin baskısından kurtarmak, onlara tamamen özgürlük şartlarında yaratıcı eylemlerde bulunmalarını sağlamanın kaçınılmazlığına inanıyorlar.

Feodal toplum düzeninden sonra kapitalist toplum düzeni sanatçıların yaratıcı dehasına sahip çıkmış ve onları kendi toplum düzeninin basamağı haline getirmek, ideolojilerini onların eliyle de halk yığınlarına dayatmak istemiştir. Ama gerçek sanatçılar feodalitenin, kapitalizmin bu baskısını silmeyi, ölmez ve bütün insanlığın malı olan eserleri ile halktan yana cephe almayı başarmışlardır.

İşçi sınıfının kültürü, hümanist kültürle çelişmez. İşçi sınıfı hümanist kültürü, yeni kültürün yoğrulmasında unsur olarak kabul eder.

Türkiye Komünist Partisi, Türkiye işçi sınıfını, emekçi halkı, devrimcileri ulusal kültürün gerçek mirasçıları olarak kabul eder.

Sonuç: Gerçekten de sosyalist olan bir partinin programı toplum yaşamını bütün yönleri ile kapsamalı, zamanımızın başlıca sorunlarını cevaplandırmalıdır.

Toplumun bütün devrimci güçlerini bir araya getirmenin şartlarından biri budur. Ama başlıca şartı da bütün ilerici yurtsever ve anti-emperyalist güçler ile diyaloga açık olmaktır. Tekelcilik bu imkânı ortadan kaldırıır. TKP bütün ilerici, yurtsever, anti-emperyalist güçlerle diyaloga ve işbirliğine hazır olduğunu defalarca açığa vurmuştur. Tekelci ve bölücü olanlar bu diyalogu reddedenler, sinsi bir anti-komünizm yürüterek, işçi hareketini, burjuvazinin çıkarlarına göre bölmeye, burjuvazinin TKP'yi yasaklamasını fırsat bilerek kendilerini Türkiye'de işçi hareketini tekellerine almaya çalışmışlardır.

«Yeni Çağ» dan Okurlara

Federal Almanya'daki okurlarımız «Yeni Çağ» dergisini aşağıdaki kitap-
cılardan satın alabilirler:

Collektiv-Buchhandlung

2300 Kiel 1

Falckstraße 1

Internationale Buchhandlung GmbH.

2000 Hamburg 13

Johnsallee 67

Dein Buch Volksbuchhandlung

2800 Bremen 1

Richtweg 4

Dein Buch Volksbuchhandlung

2900 Oldenburg

Am Damm 26

Wissen und Fortschritt Buchhandlung

3000 Hannover-Linden

Limmerstraße 106

Wissen und Fortschritt Buchhandlung

3400 Göttingen

Burgstraße 24

Wissen und Fortschritt Buchhandlung

3300 Braunschweig

Adolfstraße 1

Karl-Liebknecht-Buchhandlung

4300 Essen 1

Viehofer Platz 14

Karl-Liebknecht-Buchhandlung

4400 Münster

Steinfurther Straße 15

Büchershop Angela Davis

4600 Dortmund

Kampstraße 80

Heinrich-Heine-Buchhandlung
4000 Düsseldorf
Ackerstraße 3

Wissen und Fortschritt Buchhandlung
5000 Köln
Fleischmengergasse 31

Wissen und Fortschritt Buchhandlung
5070 Bergisch-Gladbach
Bensberger Straße 128

Buchhandlung Rosa Luxemburg
4150 Krefeld
St.-Anton-Straße 86

Adam-Kuckhoff-Buchhandlung
5100 Aachen
Löhergraben 4

Friedrich-Engels-Buchhandlung
5600 Wuppertal-Elberfeld
Gathe 55–57

Wissen und Fortschritt Buchhandlung
5900 Siegen
Freudenberger Straße 18

Wissen und Fortschritt Buchhandlung GmbH.
6300 Gießen
Schiffenberger Weg 1

Wissen und Fortschritt Buchhandlung GmbH.
3550 Marburg
Am Grün 56

Wissen und Fortschritt Buchhandlung GmbH.
3500 Kassel
Werner-Hilpert-Straße 5

Tat-Buchhandlung «Johanna Kirchner»
6000 Frankfurt/Main
Schumannstraße 56

Wissen und Fortschritt Buchhandlung
6100 Darmstadt
Leuteschläger 3

Bücherzentrum Süd-West

6500 Mainz

Bilhildisstraße 15

Buchhandlung W. A. Bastigkeit

5500 Trier

Lindenstraße 10

Lenchen Demuth-Buchladen

6600 Saarbrücken

Nauwieser Straße 13

Buchhandlung kollektiv GmbH.

6900 Heidelberg

Plöck 64a

Wissen und Fortschritt Buchhandlung

6800 Mannheim

U 2, 3

Buchhandlung Walter Herbster

7800 Freiburg

An der Mehlwaage 2

Buchhandlung Hornung und Steinbach

7000 Stuttgart

Wilhelmsplatz 1

Buchhandlung Grossmann

7140 Ludwigsburg

Hohenzollerstraße 5

Libresso-Buchzentrum Sabine Weber

8500 Nürnberg

Augustinerstraße 4

Libresso-Buchzentrum Sabine Weber

8400 Regensburg

Glockengasse 7

Buchhandlung Ludwig Feuerbach

8600 Bamberg

Obere Brücke 3

Buchhandlung Libresso

8000 München 40

Türkenstraße 66

«Yeni Çağ» dan Okurlara

Sayın okurlar,

Dergimize karşı istekler günden güne artıyor. Biz bu istekleri elimizden geldiği kadar karşılamaya çalışıyoruz. Okurlarımızdan, adresleri açık ve doğru olarak yazmalarını, özellikle şehir ve mahalle numaralarını titizlikle belirtmelerini rica ederiz. Adreslerini değiştirenler, yeni adreslerini bize derhal bildirmelidirler.

Dergiye abone olmak ve diğer yayınlarımızı edinmek isteyenler adresimize bir mektupla bildirebilirler. Sonra Avrupadaki okurlarımız aşağıdaki adrese başvurabilirler:

1 Berlin 10

Postfach 100 229

West Berlin

Ödemeler şu konto numarasına yapılır:

Postscheckkonto 342 441

West Berlin

1. L. İ. Brejnev, «LENİN'İN 100. YILDÖNÜMÜ, SBKP'NİN XXIV. KONGRESİ, SSCB'NİN 50. YILI»
2. NAZIM HIKMET, BÜTÜN ESERLERİ (Şimdiye kadar 8 cilt çıkmıştır),
3. BİLİMSEL KOMÜNİZM,
4. LENİN (Biografisi),
5. SOVYETLER BİRLİĞİ KOMÜNİST PARTİSİNİN PROGRAMI
6. BÜYÜK OKTOBR 50 YAŞINDA,
7. S. Üstüngel, «GÜNEŞLİ DÜNYA»
8. A. Saydan, «ALMAN DEMOKRATİK CUMHURİYETİ»
9. A. Saydan, «YEDİ SOSYALİST ÜLKEDE DÜN-BUGÜN-YARIN»
10. A. Saydan, «SOVYETLER BİRLİĞİNDE 12 GÜN»

Adresimiz: Yeni Çağ – Stredisko pro rozšírovani tisku,
Praha 6, Thakurova 3, Czechoslovakia

«YENİ ÇAĞ» I

OKU

VE

OKUT!

İÇİNDEKİLER

	Sayfa
<i>Maks Rayman</i>	
Bariş, harp ve devrim	613
<i>İ. İskenderi, İ. Bilen</i>	
Anti-komünizm gerilemek zorundadır	625
<i>Vladimir Bonev</i>	
Tekcephe mücadelesinde	633
<i>Bilimsel-teorik konferans</i>	
Gençliğin sosyal alandaki faaliyetleri ve komünistler	645
<i>Tedeo Nina</i>	
Karşı-devrimci darbe formülleri	674
xx: Komünist ve işçi partileri hakkında kısa bilgiler	679

ÖZEL SAYFALAR

xx: TKP Merkez Komitesinin orduya çağırısı	682
xx: TKP Merkez Komitesine Yunanistan Komünist Partisi MK Politik Bürosunun mesajı	683
<i>A. Saydan</i>	
Kıbrıs olayları ve sonuçları	684
<i>A. S.</i>	
Türkiyede devrim hareketinde ters akımlar: Devrimci strateji ve taktik (9)	689

